

UMUMIY VA BOLALAR
XIRURGIYA KAFEDRASI

YUMSHOQ BOG'LAMLAR

GIPSLI BOG'LAMLAR

TRANSPORT IMMOBILIZASIYA

«DESMURGIYA» DASTURLANGAN ELEKTRON UQUV QULLANMA

UMUMIY TUSHUNCHА

BOGLAMLAR TASNIFI

BOSH VA BUYIN SOXALARI
UCHUN BOGLAMLAR

KUL VA OEK SOXALARI
UCHUN BOGLAMLAR

KUKRAK, KORIN VA CHANOK
SOXALARI UCHUN BOGLAMLAR

YuMShOq

BOG'LAMLAR

SAVOLLARDAN JAVOBLARGA, SHUBXALARDAN DADILLIKKA, ISHQIBOZLIK DAN PROFESSIONALLIKKA

DESMURGIYA

DESMURGIYA (Yunoncha *desmos* - bog'lam, boglanish, *ergon* - ish, faoliyat) - jaroxatlarni boglashda qo'llaniladigan qoidalar to'g'risidagi talimotdir.

SAVOLLARDAN JAVOBLARGA, SHUBXALARDAN DADILLIKKA, ISHQIBOZLIK DAN PROFESSIONALLIKKA

Jaroxatga yoki tananing kaysidir kismiga uni davolash maksadida kuyiladigan narsalarning barchasi «**bog'ich**» termini xisoblanadi. Bogichni jaroxatda ushlab turish va uni maxkamlash boglash deyiladi. Boshkacha aytganda, boglash bogichni maxkamlashdir.

Boglov materiallarining kuyidagi turlari ishlab chikariladi:

Tibbiy doka (tela medicinalis) - okartirilgan, yogsizlan- tirilgan paxtadan kilingan gazmol.

Dokadan bintlar, individual paketlar, sharchalar, tamponlar, salfetkalar va boshkalar tayyorlanadi.

Bintlarning uzunligi 5 m dan 7 m gacha, kengligi 3 sm dan 16 sm gacha buladi.

Aseptik boglovlarning yaralarga va kuygan Yuzalarga ishlatiladigan turlari farklanadi.

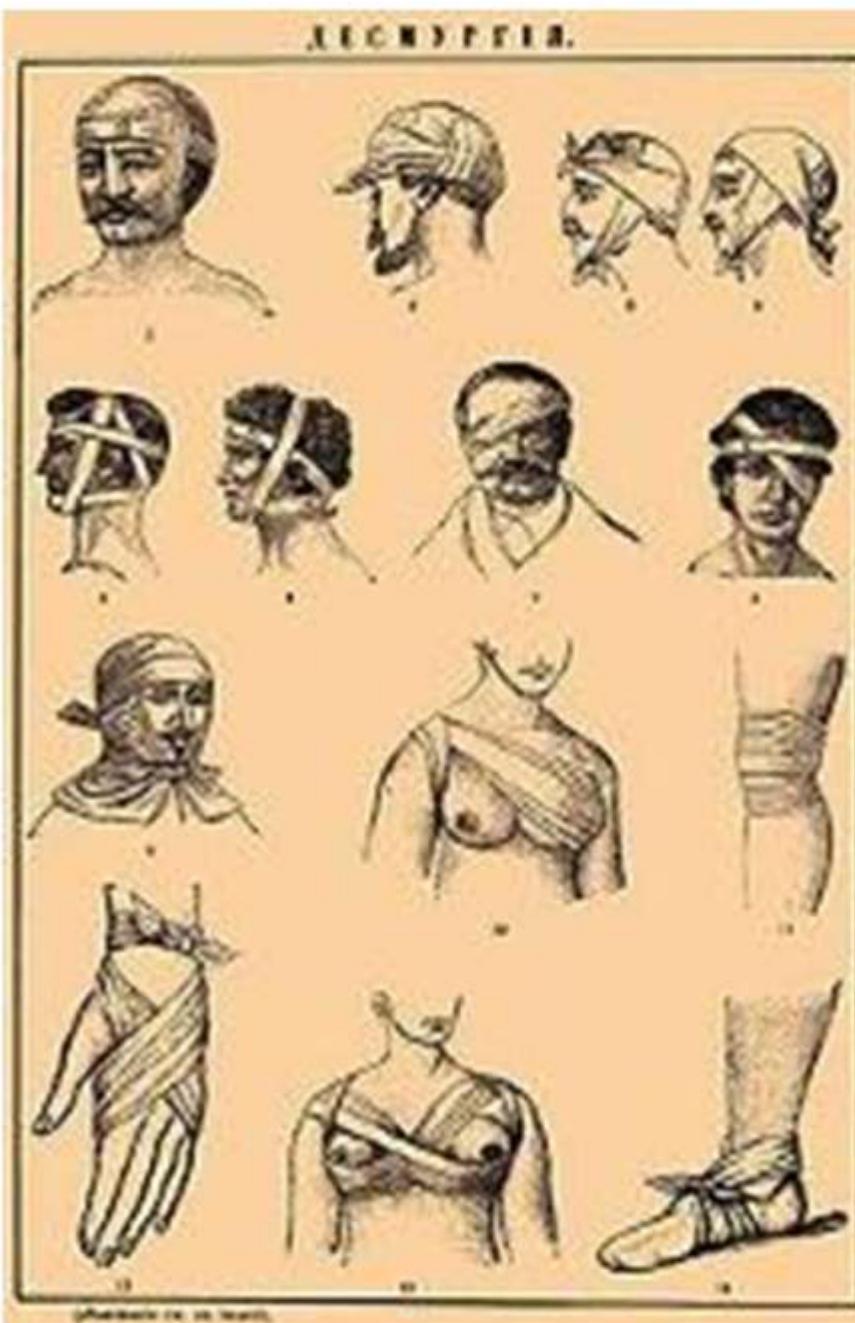
Sanoatda boglovlarning kuyidagi turlari ishlab chikariladi:

Katta aseptik boglov. U 65-43 sm li ulchamga ega bo'lib, momik-dokali yostikcha. Unga maxkamlovchi tasmalar takilgan buladi;

Kichik aseptik boglov. 56-29 sm li ulchamga ega bulgan momik- dokali yostikcha va 14 sm-7 m li doka bintdan iborat buladi;

Momik-dokali yostikchalar. Ikki xilda ishlab chikariladi: kattasi 32-29 sm li paketchasida 5 donadan, kichigi 17,5-16 sm paketchasida 10 donadan buladi.

Bu yostikchalarda bir kavat momik ikki kavat doka orasiga solingan buladi. Bu yostikchalar jaroxatlarni va kuygan Yuzalarni yopish uchun ishlatilishi mumkin;

STERIL DOKALI Salfetkalar. Bevosita jaroxat Yuzasiga kuyish uchun ishlataladi. Ikki xil ulchamda ishlab chikariladi. Kattasi 70-68 sm li paketda 10 tadan, kichkinasi 16-14 sm li paketda 20 tadan buladi. Dokali salfetkalardan tashkari travmatik kuygan Yu-zalarni boglashga muljallangan viskoza tukimali salfetkalar xam ishlab chikariladi;

CIRCULYAR YOKI AYLANMA BOG'LAM - bu shunday bog'lamki, bunda bintning xamma aylanalari bir-birining ustiga tushadi va avvalgi aylanani tulik berkitadi. Bunday bog'lamlar oyok- qo'llarga, peshona, buyin va koringa kuyiladi.

BINTLI BOG'LAMLAR Bintlar ingichka (3-5-7 sm), keng (15-16 sm) va urtacha (10-12 sm) buladi. Ingichka bintlar qo'l va oyok barmoklarini; urtacha bintlar boshni, panjalarni, bilakni, oyok panjasini, boldimi; keng bintlar kukrak kafasini, kukrak bezlarini va sonni boglashda ishlataladi.

Tugri kuyilgan bintli bog'lam desmurgiyaning kuyidagi asosiy talablarini kondirishi kerak: tananing kasal kismini tula yopishi; kon va limfa aylanishini buzmasligi; bemor uchun qo'lay bulishi; imkoniyat boricha, estetik chiroyli bulishi lozim. katta aseptik boglov. U 65-

43 sm li ulchamga ega bo'lib, momik-dokali yostikcha. Unga maxkamlovchi tas-malar takilgan buladi; kichik aseptik boglov. 56-29 sm li ulchamga ega bulgan momik- dokali yostikcha va 14 sm-7 m li doka bintdan iborat buladi; momik- dokali yostikchalar. Ikki xilda ishlab chikariladi: kattasi 32-29 sm li paketchasida 5 donadan, kichigi 17,5-16 sm paketchasida 10 donadan buladi. Bu yostikchalarda bir kavat momik ikki kavat doka orasiga solingan buladi. Bu yostikchalar jaroxatlarni va kuygan Yuzalarni yopish uchun ishlatilishi mumkin; steril dokali salfetkalar. Bevosita jaroxat Yuzasiga kuyish uchun ishlatiladi. Ikki xil ulchamda ishlab chikariladi. Kattasi 70-68 sm li paketda 10 tadan, kichkinasi 16-14 sm li paketda 20 tadan buladi. Dokali salfetkalardan tashkari travmatik kuygan Yuzalarni boglashga muljallangan viskoza tukimali salfetkalar xam ishlab chikariladi;

ro'molli boglov, tugri burchakli teng yonli uchburchak, ulchami 140-150 sm.

Bintli bog'lamlarni qo'llashning asosiy koidalari kuyidagilardan iborat:

Kasalni shunday utkazish yoki yotkizish kerakki, bintlanayotgan tana kismi xarakatsiz va bintlashga qo'lay bulsin.

Bintlayotgan odam bemorning Yuziga karab turishi kerak va u bintlash vaktida kasalni vizual kuzatish imkoniyatiga ega bulsin.

Bintlash doimo periferiyadan markazga karab (kuyidan Yukoriga) amalga oshiriladi.

Bintlash ung tomondan chap tomonga karab, soat strelkasiga karama-karshi

UMUMIY TUSHUNCHA**BOGLAMLAR TASNIFI****BOSH VA BUYIN SOXALARI
UCHUN BOGLAMLAR****KUL VA OEK SOXALARI
UCHUN BOGLAMLAR****KUKRAK, KORIN VA CHANOK
SOXALARI UCHUN BOGLAMLAR**

kerak. Bintlash vaktida tananing bintlanayotgan kismi shunday xolatda joylashtirilishi kerakki, shu xolat bintlab bulgandan keyin xam saklansin. Tananing konus shakliga ega bulgan kismlariga (son, boldir) bog'lam kuyilayotgan vaktda bintning tanaga jipsrok joylashishi uchun xar 1-2 aylanishdan keyin bir marta uki atrofida burash kerak. Bog'lamning oxirida bint maxkamlab kuyiladi (tugib kuyiladi).

amalga oshiriladi.

Bintlash birinchi mustaxkam aylana kuyishdan boshlanadi.

Keyingi xar bir aylanish awalgi aylanishning yarmini yoki uchdan birini berkitishi kerak.

Bint uramini bintlanayotgan Yuzada gildiratib, undan kutarmay aylantirish kerak.

Bintlash ikki qo'llab amalga oshiriladi: bir qo'l bilan bint uramini gildiratish, ikkinchi qo'l bilan uralgan bintni tekislab turish kerak.

Bintni bir xilda tortish kerak, chunki uning yullari chalkashib xar xil burmalar xosil kilmasligi

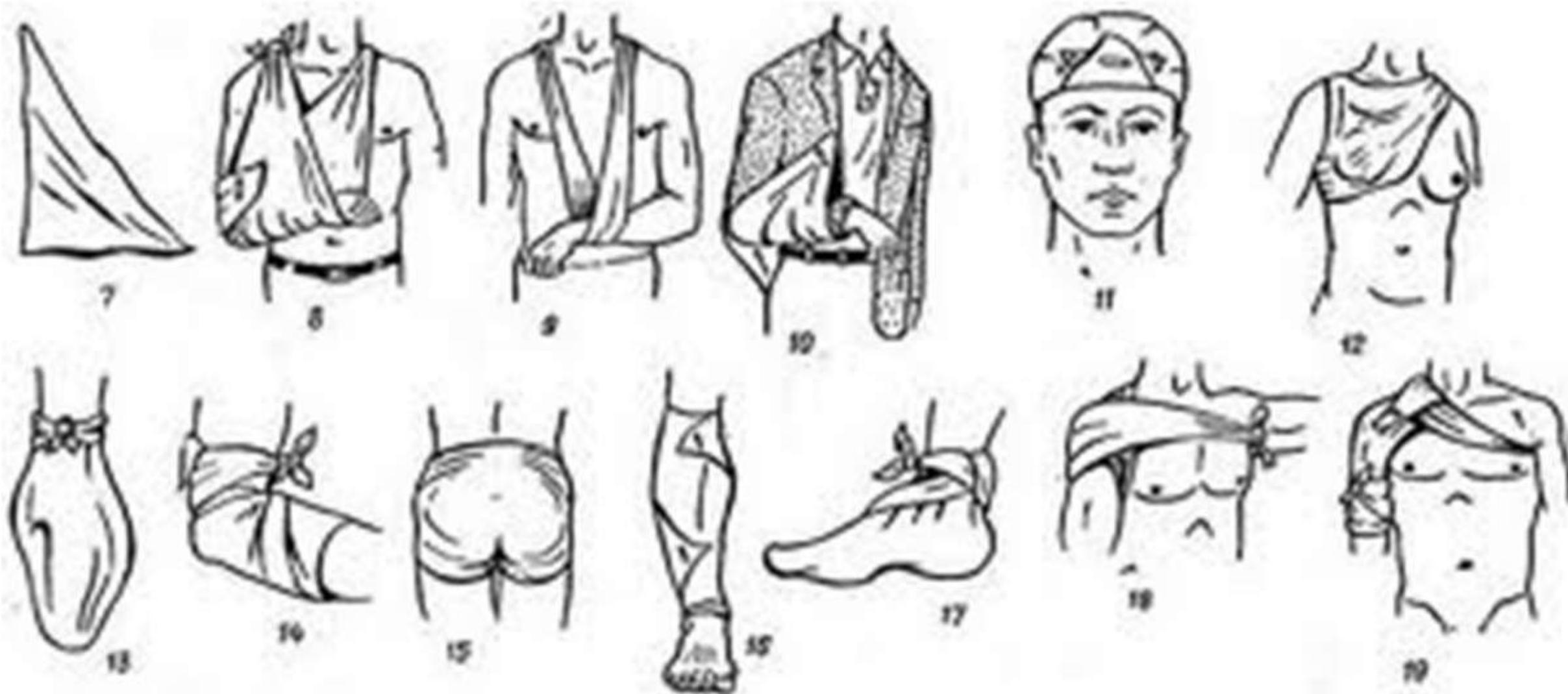

BARCHA BOG'LAMLAR O'ZINI TURI BO'YICHA BO'LINADI:

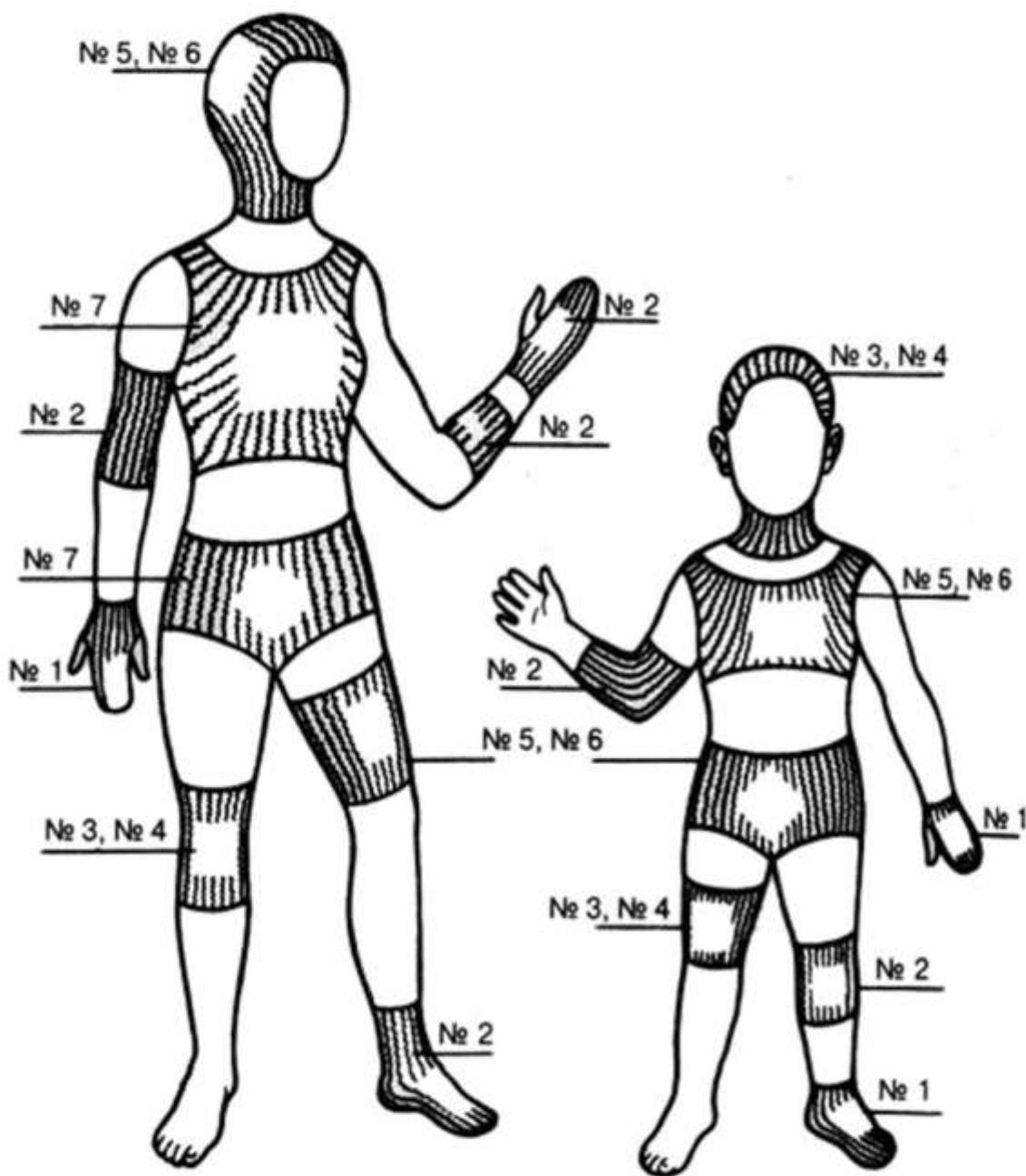
1. **YUmshok bog'lamlarga** elimli, ro'molli, sopkonsimon, bintli bog'lamlar kiradi.
2. **Kattik bog'lamlarga** shinali va gipsli bog'lamlar kiradi.

DESMURGIYA

DESMURGIYA

SETKALI-TRUBKASIMON BINTLAR (RETELAST), tanani barcha sohalaridagi aseptik bog'lamlarni ushlab turish uchun mo'ljallangan Setkali-trubkasimon fiksaciyalash bog'lam qo'yish vaqtini ancha tejamlaydi. Quyidagicha amalada bajariladi:

1. Vrach setkali bintni qo'li bilan kengaytirib kerakli tana sohasiga o'rnatadi va tagidan jaroxat ustiga aseptik bog'laam qo'yiladi. setkali bint qo'yib Yuboriladi shunda aseptik bog'lam fiksaciylanadi.
2. Vrach bin ichidan qo'lini olib setkali bint qo'yib Yuboriladi shunda aseptik bog'lam fiksaciylanadi.

Setkali-trubkasimon bintlar (retelast), 7 xil o'lchamda tanani turli sohalariga mo'ljallab chiqariladi.

BINTLI BOG'LAMLARNING TURLARI

Cirkulyar yoki aylanma bog'lam - bu shunday bog'lamki, bunda bintning xamma aylanalari bir-birining ustiga tushadi va avvalgi aylanani tulik berkitadi. Bunday bog'lamlar oyok- qo'llarga, peshona, buyin va koringa kuyiladi.

Spiralsimon bog'lam circulyar bog'lamning bir kuri-nishidir. Spiralsimon bog'lamning 2 turi tafovutlanadi: Yukoriga kutariluvchi, bunda bintlash pastdan Yukoriga va pastga tushadi va avvalgi aylanishning yarmini koplab, yana Yukoridan pastga tushiriladi.

Urmalovchi bog'lam xam spiralsimon bog'lamning bir turi bo'lib, unda bint aylanalari bir-biriga tegmaydi. Bunday bog'lamlar jaroxatga kuyilgan materialni ushlab turish maksadida bintlashning boshlangich davrida qo'llaniladi, keyin spiralsimon bog'lamga utiladi.

Sakkizsimon (butsimon) bog'lam degan nom uning shakli va bint yullaridan olingan. U buyinning orka Yuzasiga, kukrak kafasiga bog'lam kuyilganda qo'llaniladi.

Boshoqsimon bog'lam - sakkizsimon bog'lam kurinishlaridan biri. Bintlar yuli boshokni eslatgani uchun shunday ataladi. Bunday bog'lamlarni elka bugimiga va umrov usti soxalariga qo'llash juda qo'lay.

Toshbaqasimon bog'lam 2 xil buladi: kushiluvchi va tarkaluvchi. Bu bog'lamlar tir-sak, tizza va boshka bugimlarni boglash uchun tavsiya etiladi.

Tarqaluvchi bog'lamlar kuyidagi tarzda qo'llaniladi.

Birinchi aylanishi circulyar tarzda bugimning urtasidan utadi. Ikkinci aylana birinchi aylananing pastki yarmi yoki uchdan birini berkitadi. Uchinchi aylana birinchi

birinchi aylananining Yukorigi yarmini yoki uchdan ikki kismini berkitadi.

Orqaga qaytadigan bog'lamlar qo'l yoki oyok chultoklari (amputaciyadan keyingi kolgan joy) ga, boshga va boshka joylarga kuyiladi.

T-SHAKLIDAGI BOG'LAMLAR chot va orka chikarish teshigi soxasiga kuyiladi. U keng doka tasmodan tashkil topib, uning bir tomoniga gorizontal tasma (belbog) maxkamlanadi. Dokaning pastki uchi bir oz uzunlikda 2 ta tasmaga ajratib kirkiladi. Gorizontal tasma tana atrofida aylantirib boglanadi, vertikal kismi orka tomondan pastga tushirilib, chot kismidan utib, korinning oldingi tomonidan belbogga boglab kuyiladi.

CIRCULYAR YOKI AYLANMA BOG'LAM :

Tanani qo'yidagi sohalariga qo'yiladi

1. Panja bilak bo'g'imiga;
2. Bodirni pastki 1/3 qismiga;
3. Qoringa;
4. Bo'yinga;
5. Peshonaga.

FIKSACIYALASH USULLARI BO'YICHA QUYIDAGI BOG'LAMLAR TAFOVUT QILADI:

- elimli;
- plastirli;
- bintli;

- ro'molsimon;
- konturli;
- trubkasimon.

ELIMLI BOG'LAMLAR.

Bog'lamlarni teriga yopishtirish uchun kleol, kalloidli, yopishkok plastirdan foydalaniladi. Ustuvor tomonlariga kuyidagilar kiradi: bog'lam kuyishning oddiyligi, terini kitiklamasligi sababli uni kayta-kayta ishlatish mumkin. Kamchilliliklari: terining tukli joylarida ishlatib bulmaydi, qo'llansa, teridan kuchib ketadi.

HAMMASI BO'LIB 8 XIL MUKAMMAL YUMSHOQ BOG'LAMLAR TAFOVUT QILINADI VA TANANING TURLI SOHALARI-GA O'ZIGA XOS USULDA QO'LLANILADI.:

1. Circulyar yoki aylanma bog'lam - bu shunday bog'lamki, bunda bintning xamma aylanalari bir-birining ustiga tushadi va avvalgi aylanani tulik berkitadi. Bunday bog'lamlar oyok- qo'llarga, peshona, buyin va koringa kuyiladi.
2. Spiralsimon bog'lam circulyar bog'lamning bir kuri-nishidir. Spiralsimon bog'lamning 2 turi tafovutlanadi: Yukoriga kutariluvchi, bunda bintlash pastdan Yukoriga va pastga tushadi va avvalgi aylanishning yarmini koplab, yana Yukoridan pastga tushiriladi.
3. Urmalovchi bog'lam xam spiralsimon bog'lamning bir turi bo'lib, unda bint aylanalari bir-biriga tegmaydi. Bunday bog'lamlar jaroxatga kuyilgan materialni ushlab turish maksadida bintlashning boshlangich davrida qo'llaniladi, keyin spiralsimon bog'lamga utiladi.
4. Sakkizsimon (butsimon) bog'lam degan nom uning shakli va bint yullaridan olingan. U buyinning orka Yuzasiga, kukrak kafasiga bog'lam kuyilganda qo'llaniladi.
5. Boshoqsimon bog'lam - sakkizsimon bog'lam kurinishlaridan biri. Bintlar yuli boshokni eslatgani uchun shunday ataladi. Bunday bog'lamlarni elka bugimiga va umrov usti soxalariga qo'llash juda qo'lay.

6. Toshbaqasimon bog'lam 2 xil buladi: kushiluvchi va tarkaluvchi. Bu bog'lamlar tirsak, tizza va boshka bugimlarni boglash uchun tavsiya etiladi.
7. Tarqaluvchi bog'lamlar kuyidagi tarzda qo'llaniladi. Birinchi aylanishi circulyar tarzda bugimning urtasidan utadi. Ikkinci aylana birinchi aylananing pastki yarmi yoki uchdan birini berkitadi. Uchinchi aylana birinchi aylananing Yukorigi yarmini yoki uchdan ikki kismini berkitadi.
8. Orqaga qaytadigan bog'lamlar qo'l yoki oyok chultoklari (amputaciyadan keyingi kolgan joy)ga, boshga va boshka joylarga kuyiladi.

RO'MOLLI BOG'LAMLAR - QO'LLANILISHI JIXATIDAN ENG ODDIY BOG'LAM TURIDIR.

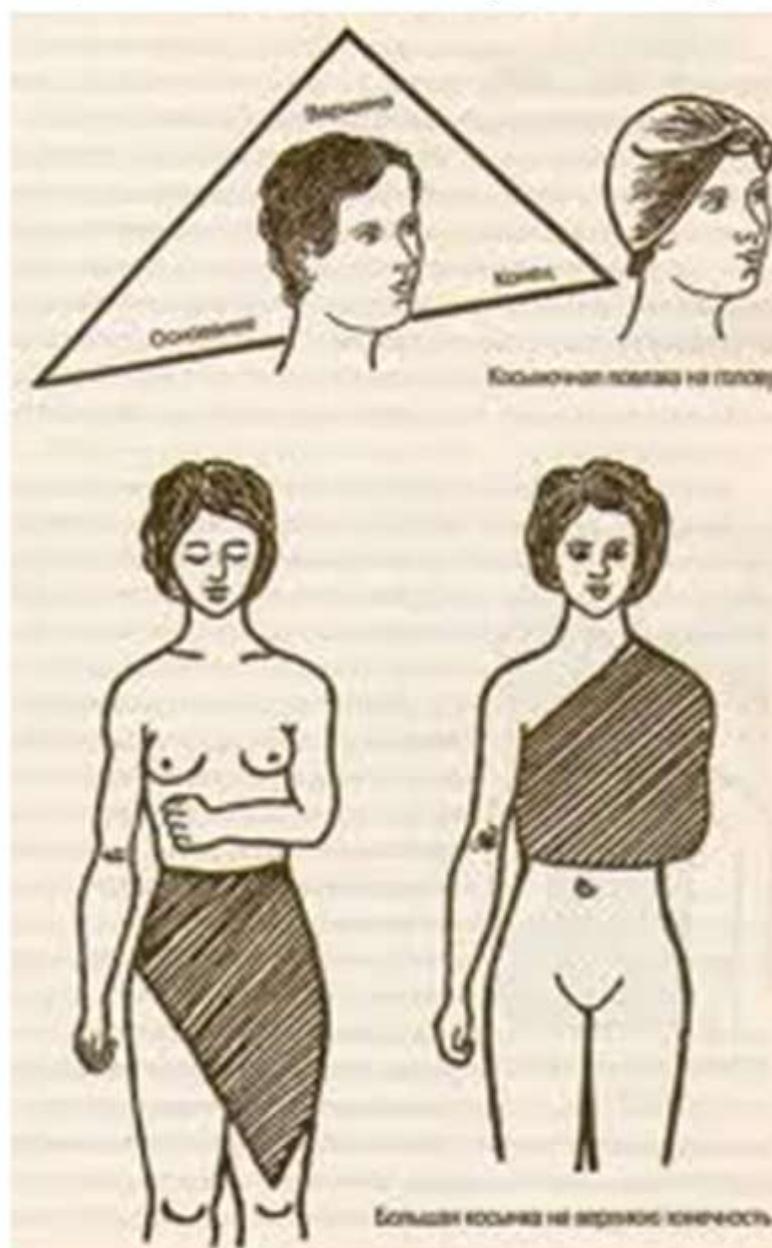
Ro'mol paxtali matodan qilingan uch burchak material bo'lib, uning uzunrok tomoni - asosi, uning karshisidagi burchagi - chukki, 2 ta burchagi - oxiri bo'lib xisoblanadi.

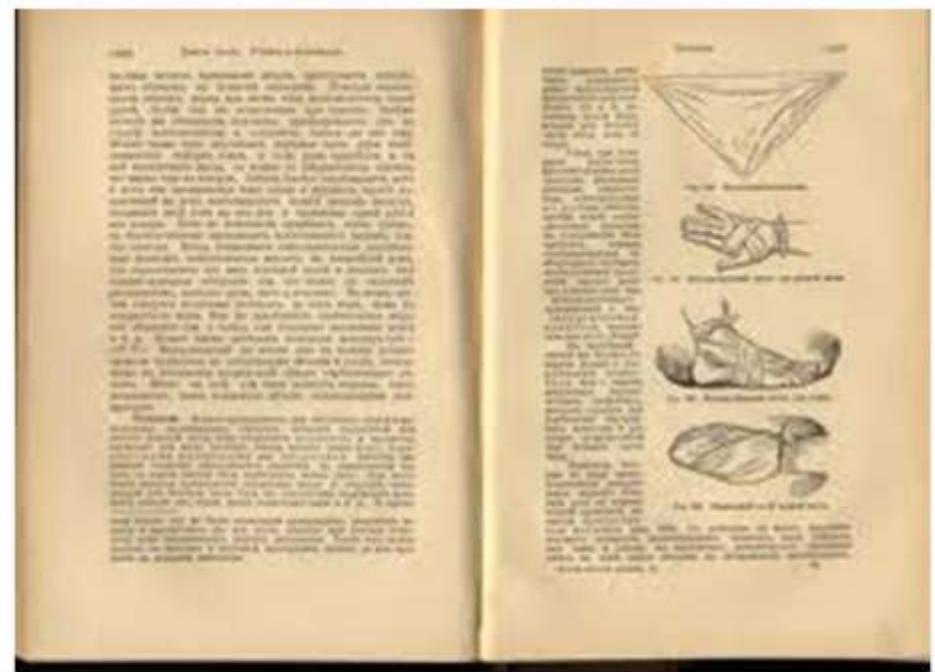
Ro'molcha yordamida qo'l va elkalarga, sut beziga, elka bugimiga, tos-son bugimiga, bosh va tovonlarga turli xil bog'lamlarni kuyish mumkin.

Ro'molni jaroxatlangan qo'lning orkasiga shunday joylashtirish kerakki, uning asosi gavdaning urta chizigiga tugri kelsin, chukkisi esa jaroxatlangan qo'lning tirsagi tomon yunaltirilgan bulsin.

Bunda ro'molning bir uchi jaroxatlangan qo'lning bilagida yotsa, ikkinchi uchi tana buylab pastga osilib turadi.

Pastga osilib turgan ro'molning uchini kutarib soglom elka orkali buyining orka tomoniga utkaziladi va boshka uchi bilan tugib boglab kuyiladi.

UMUMIY TUSHUNCHА**BOGLAMLAR TASNIFI****BOSH VA BUYIN SOXALARI
UCHUN BOGLAMLAR****KUL VA OEK SOXALARI
UCHUN BOGLAMLAR****KUKRAK, KORIN VA CHANOK
SOXALARI UCHUN BOGLAMLAR**

Ro'molning chukkisi uning oldingi kismiga ilgak tugma bilan maxkamlanadi.

Ro'molli bog'lamning boshka varianti xam bor: ro'molni shikastlangan qo'lning orkasidan emas, oldidan utkaziladi.

Ro'molning bir uchi jaroxatlangan qo'lning oldidan utib bilakni uraydi va buyinga kutiladi, ikkinchi uchi soglom qo'lning qo'ltik ostidan utib, orkadagi birinchi uchi bilan tutashadi.

Ikkala uchini shikastlangan qo'lning elka ustida tugib maxkamlanadi.

CHO'qqisi ilgak tugma bilan maxkamlanadi.

Bunday bog'lam qo'llanganda ro'mol qo'lni tanaga maxkam va zich fiksaciyalaydi, qo'lning tinch xolatiga yaxshirok erishiladi.

KLEOLLI BOG'LAMNI QO'LLASH.

1. Jarohatga qo'yilgan aseptik bog'lam atrofi terisiga kleol surtib chiqiladi;
2. Ustidan bir qavat marli qo'yib kleol ustida shpatelb bilan bosib-bosib qo'yiladi.
- 3.(1—2 minut) dan so'ng kleol obdon quriganda marlini ortiqcha chekkalari qaychi bilan kesib tashlanadi.
4. Kleolli bog'lamni olish uchun kleylangan joylar benzin yoki efir bilan namlanib kleor yumshatadi va asta sekin olib tashlanadi..

PLASTIR BILAN BOG'LAM QO'YISH

Hozirgi paytda plastirlar har xil o'l-chamda g'altaksimon ko'rinishda va alohida antiseptik bilan ishlov berilgan steril marli yopishtirgan lentchalar ko'rinishda chiqariladi.

Tanani alohida joylariga qo'yishda ishlatiladi.

Plastirli bog'lam qo'yishdan oldin teri yog'dan tozalanadi va tuklar qirib tashlanadi.

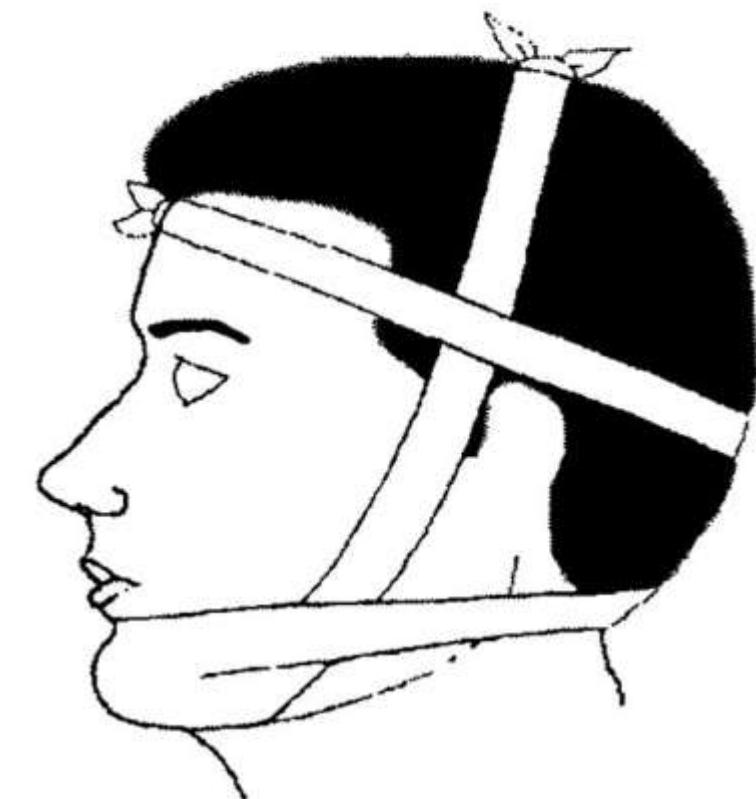
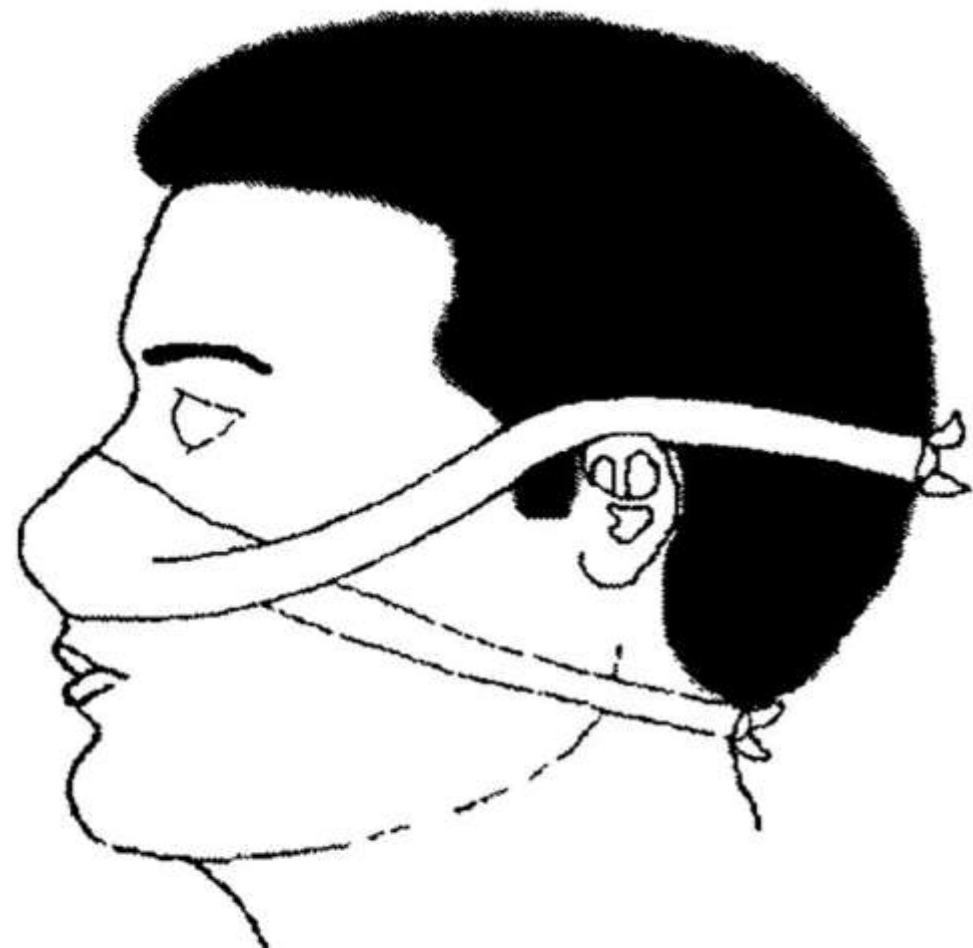
Plastirli bog'lamchi etishmovchiligi, — terini ochishtiradi va qichitadi — bu xususiyatni kamaytiradigan gipoallergik (qog'ozli yoki ko'p teshikchali plastikdan) plastirlar chiqarilmoqda.

SOPQONSIMON BOG'LAM.

1. bunday bog'lamlar asosan burun, daxan, ensa va peshona soxasiga kuyiladi.
2. Sopkonsimon bog'lam deyilganda - urtasi tutashgan va ikki tomoni uzunasiga kesilgan bint yoki boshka matodan tayyorlangan bog'lam tushuniladi.
3. Ushbu bog'lam kuyilganda, albatta, uning sungi kismlari bir-biri bilan boglanadi.

DESMURGIYA

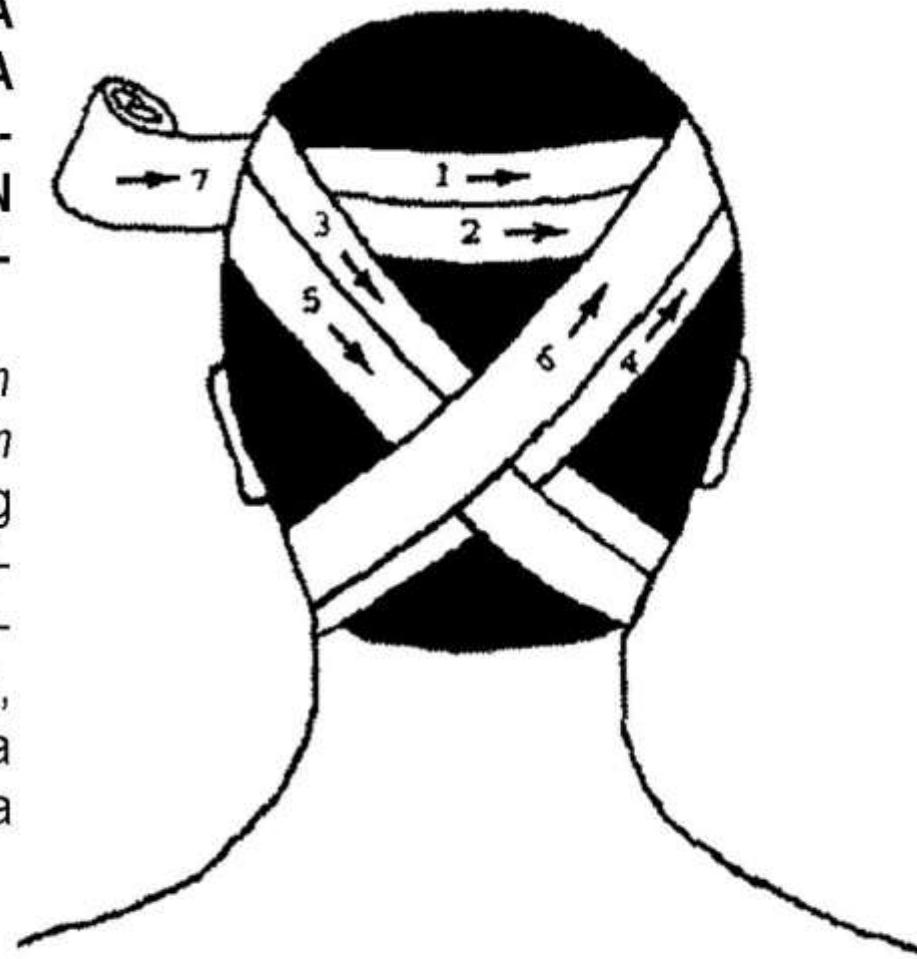

QULOQGA VA SOSCEVID O'SIQGA BOG'LAM QO'YISH.

1. Boshni aylanasiga 2 qator bint o'rab chiqiladi.
2. Bintni o'rash peshona orqali quloq va sosced o'siq ustidan davom etiriladi .
3. Oxirida bint aylanasiga aylantirib bog'lab qo'yiladi.

**BOSHNI ENSA VA
TEPA SOHALARIGA
SAKKIZSIMON-
HOJSIMON
BOG'LAM QO'YI-
LADI**

S a k k i z s i m o n (butsimon) boglam degan nom uning shakli va bint yullari dan olingan. U buyin ning orka Yuzasiga, kukrak kafasiga boglam kuyilganda kullaniladi.

«YUGANSIMON» BOG'LAM

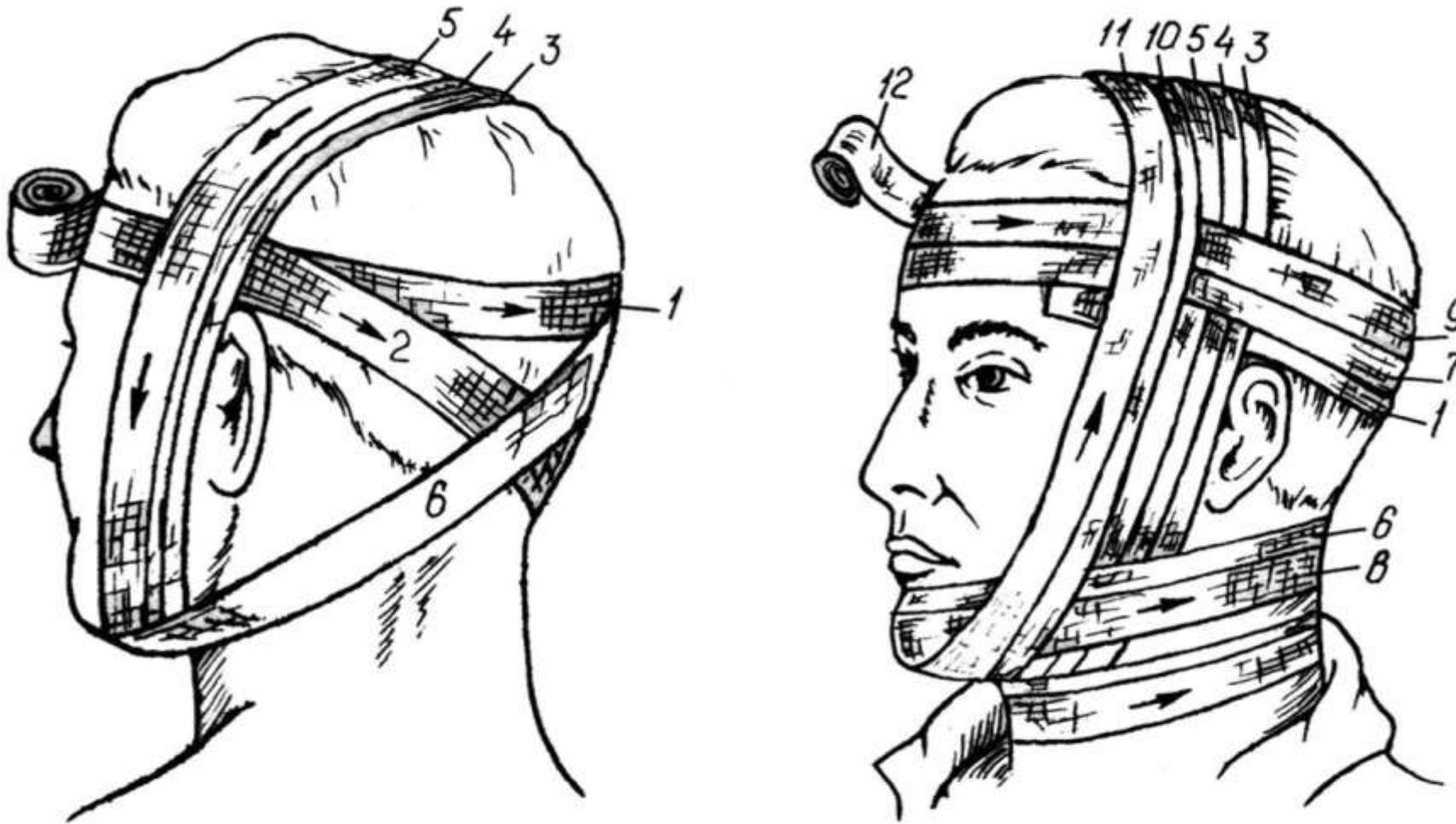
Ko'rsatma: Bu boglam Yuz, iyak soxasi va ba'zsan tananing tukli kismlarini boglashda tavsiya etiladi.

Qo'yish qoidasi:

«YUgan» boglami 4 ta navbatlashuvchi yullardan tashkil topadi.

1. Birinchi va ikkinchi yullar - cir-kulyar maxkamlovchi (ensa va peshona dunglaridan utadi) yullardir.
2. Uchinchi yulda bint ensa orkali iyakka utadi.
3. Keyin bint vertikal xolatda 4-, 5- va 6-yullar bilan iyak ostidan utadi.
4. Keyin bint gorizontal xolatga (aylana yul) utib, 7- va 8- yullarni xosil kiladi.
5. Keyin boglam qotiriladi.

Mana shu yullarni navbati bilan almashtirib, butun boshni yoki ikkala chakkani boglam bilan yopish mumkin.

O'NG KO'ZGA BOG'LAM QO'YISH.

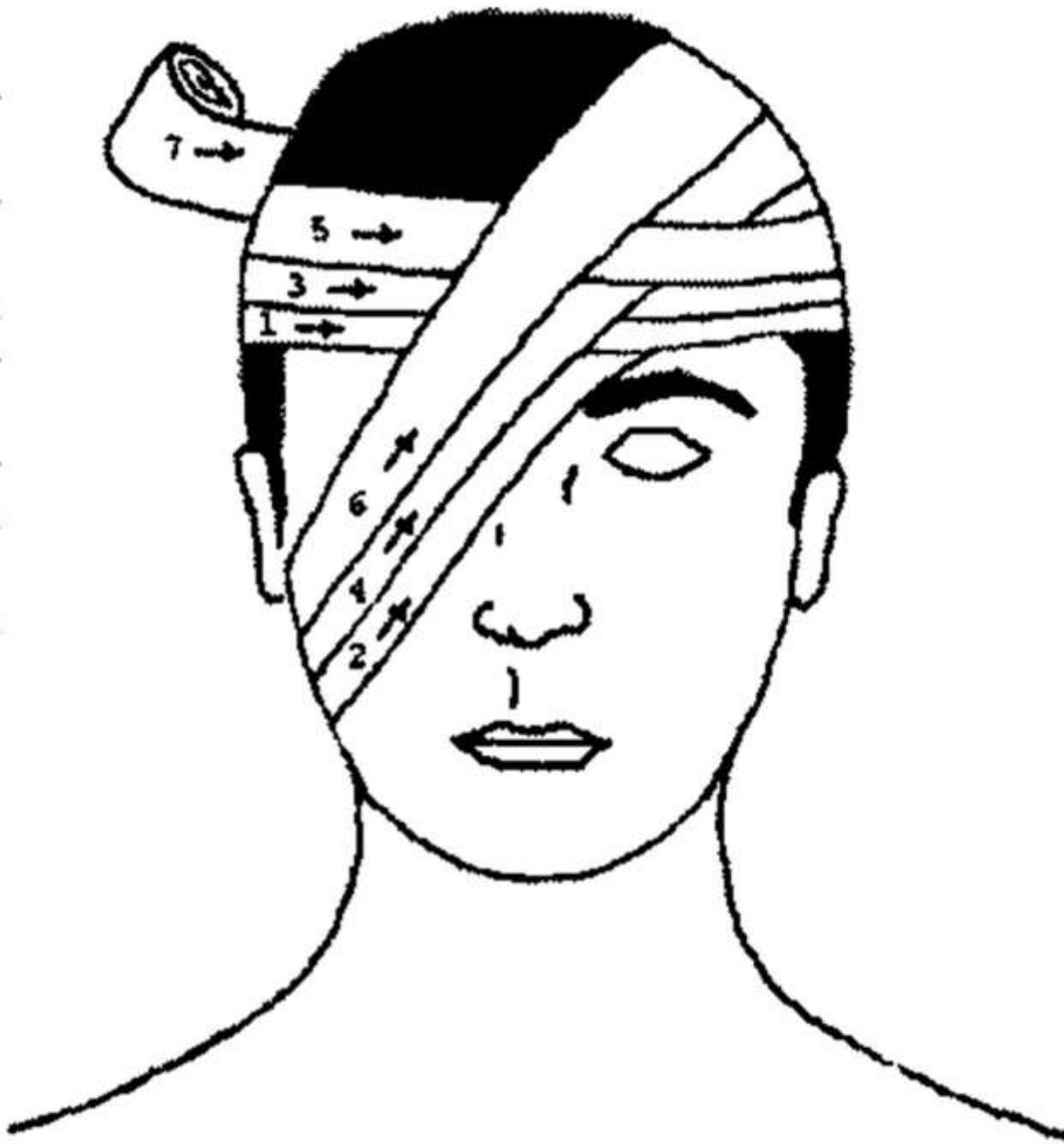
Bir kuzga kuyiladigan bog'lam - monoqo'lyar bog'lam deyiladi.

SHuni yodda tutish kerakki, bintlash kasal kuzdan boshlanadi.

Bintni bosh atrofidan circulyar yul bilan utkazib (bunda peshona va ensa dunglari kamrab olinadi) maxkamlovchi aylana xosil kilinadi.

Keyin bintni orka tomondan ensaga karab yunaltirib, uni shikastlangan kuz tomondagi qo'lokning ostidan olib utib, chakka orkali Yukoriga kutariladi va u shikastlangan kuzni berkitadi.

Mana shu ikkinchi yul orkali circulyar maxkamlovchi yulga utadi, keyin yana ikkinchi yulga kaytiladi. SHu yusinda yullarni galma-gal almashtirib kasal kuz berkitiladi.

CHAP KO'ZGA BOG'LAM QO'YISH.

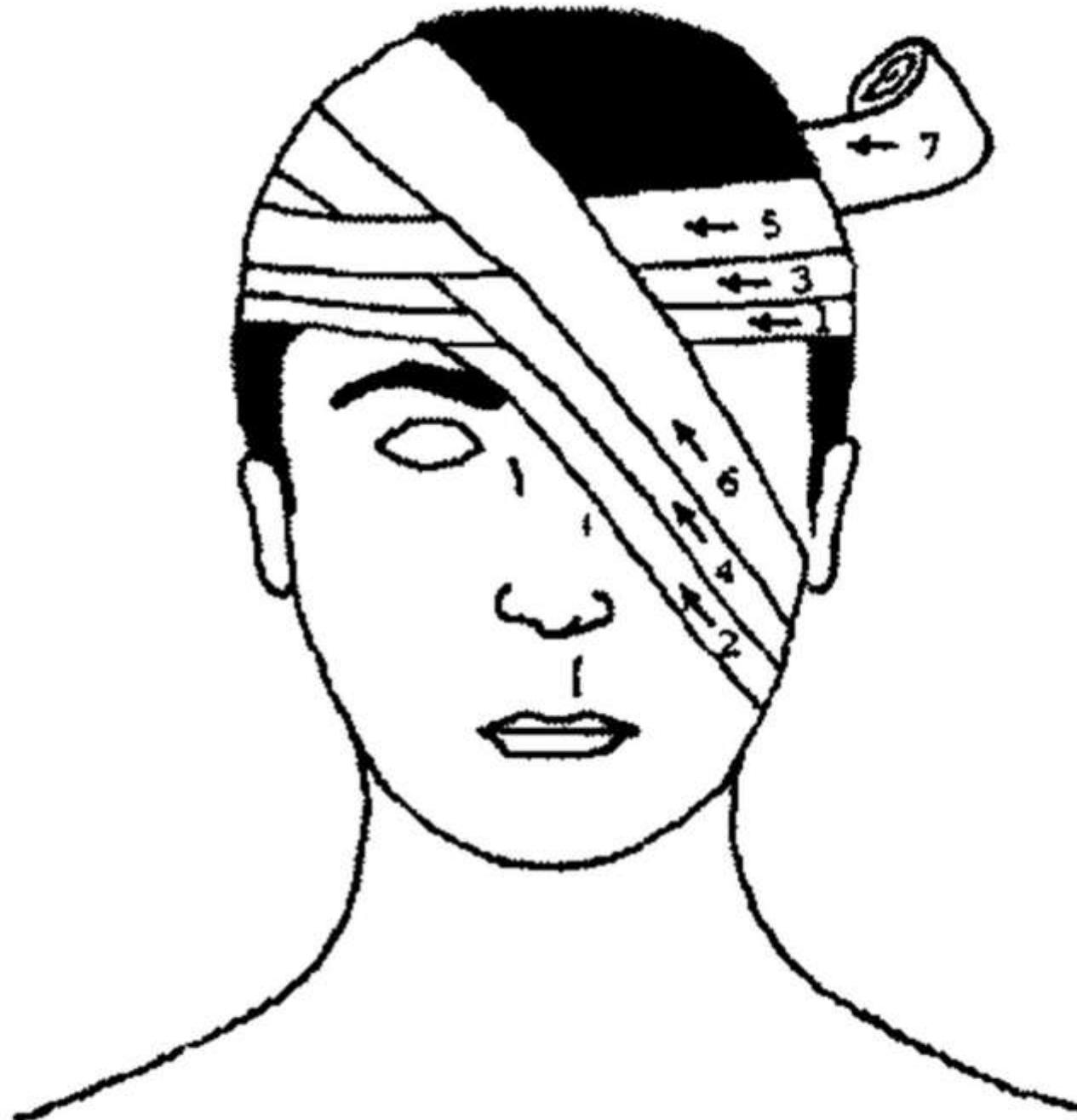
CHap ko'zga kuyiladigan bog'lam ham - monoqo'lyar bog'lam deyiladi.

Bintlash kasal ko'zdan boshlanadi.

Bintni bosh atrofidan circulyar yul bilan utkazib (bunda peshona va ensa dunglari kamrab olinadi) maxkamlovchi aylana xosil kilinadi.

Keyin bintni orka tomondan ensaga karab yunaltirib, uni shikastlangan kuz tomondagi qo'lokning ostidan olib utib, chakka orkali Yukoriga kutariladi va u shikastlangan kuzni berkitadi.

Mana shu ikkinchi yul orkali circulyar maxkamlovchi yulga utadi, keyin yana ikkinchi yulga kaytiladi. SHu yusinda yullarni galma-gal almashtirib kasal kuz berkitiladi.

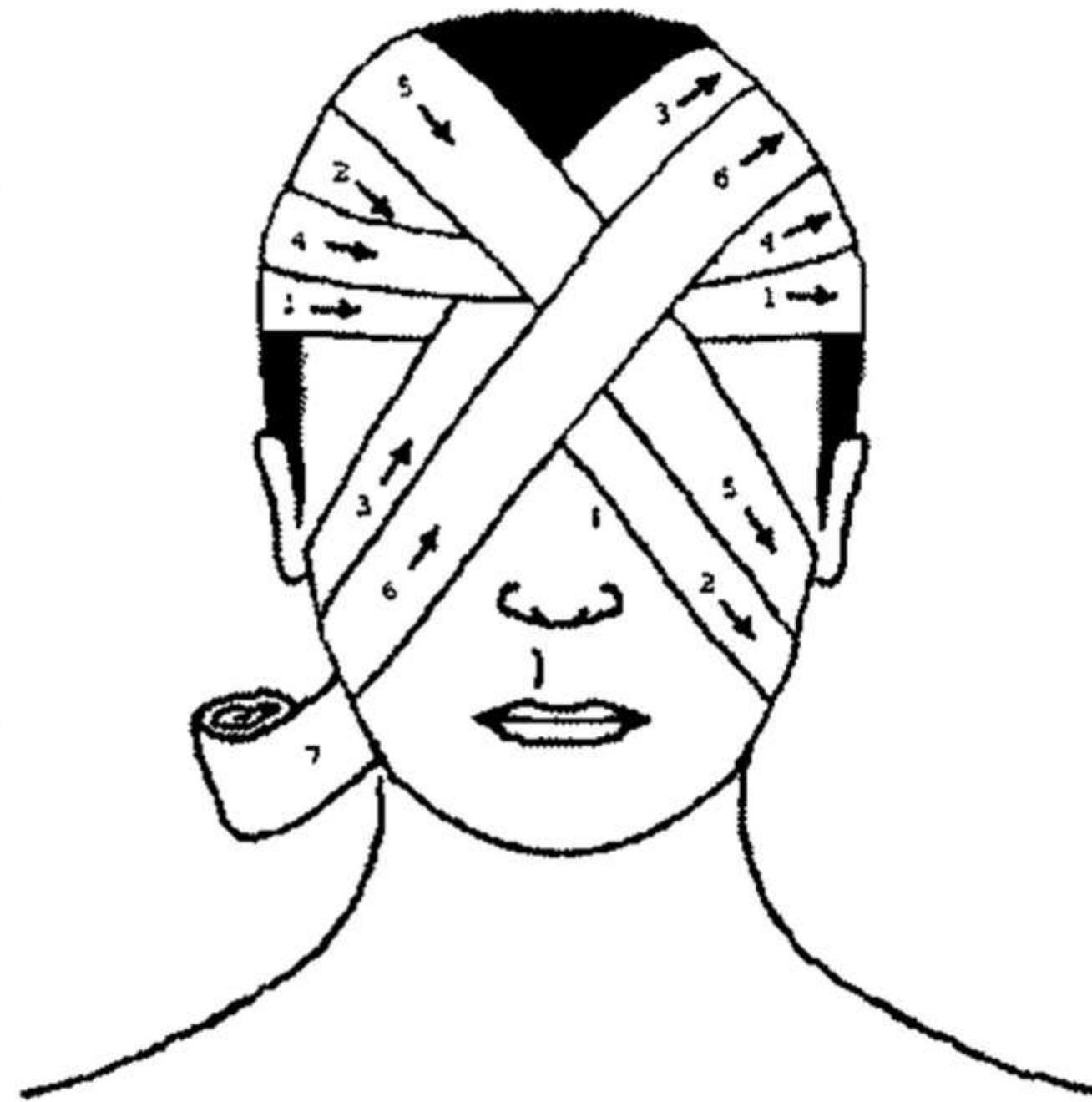
IKKI KO'ZGA BOG'ALAM QO'YISH.

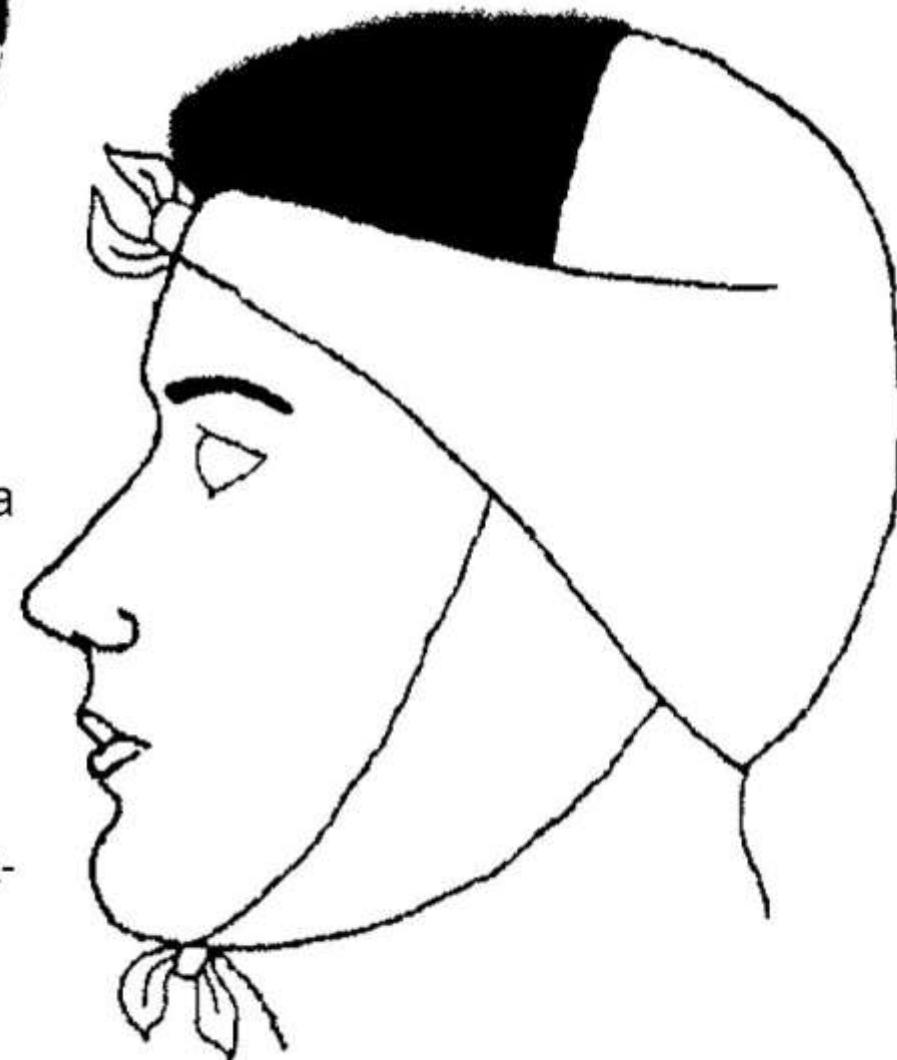
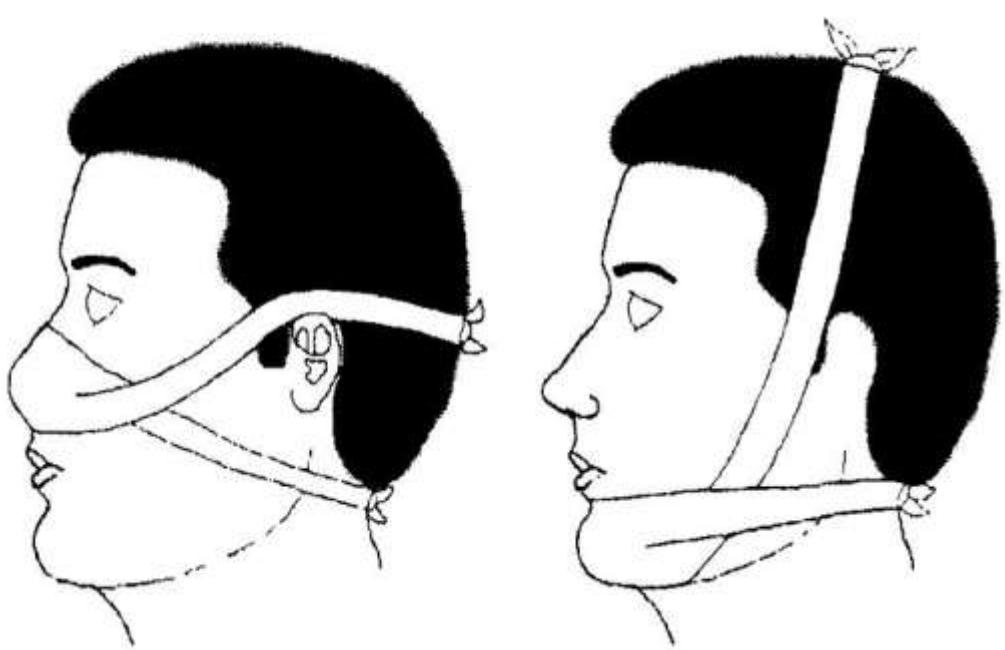
Xar ikkala kuzga kuyiladigan bog'lam - binoqo'lyar bog'lam deb ataladi.

Bu bog'lam xam bir kuzga kuyiladigan bog'lam kabi boshlanadi.

1. Circulyar - maxkamlovchi yul kilingach.
2. Ikkinchisi qo'lok ostidan utadi.
3. Ko'zni berkitib yana maxkamlovchi circulyar yul xosil kilib.
4. Keyin peshona orkali pastga tushib, ikkinchi kuzni yopadi, uni qo'lok ostidan utkazib yana maxkamlovchi circulyar yulga kaytiladi.

SHunday kilib, bu bog'lamda uchta yul navbatmanavbat takrorlanadi: circulyar - maxkamlovchi yul, ikkinchisi qo'lok ostidan bir kuzga, uchinchisi peshonadan kuzga tushib uni berkitgach, qo'lok ostiga yunaladi.

DESMURGIYA

ardan tashkil topadi.

1. Birinchi va ikkinchi yullar - circulyar maxkamlovchi (ensa va peshona dunglaridan utadi) yullardir.

2. Uchinchi yulda bint ensa orkali iyakka utadi.

Keyin bint vertikal xolatda 4-, 5- va 6-yullar bilan iyak ostidan utadi.

3. Keyin bint gorizontal xolatga (aylana yul) utib, 7- va 8- yullarni xosil kiladi.

4. Keyin bog'lam kotiriladi.

5. Mana shu yullarni navbatli bilan almashtirib, butun boshni yoki ikkala chakkani bog'lam bilan yopish mumkin.

YUGANSIMON VA RO'MOLSIMON BOG'LAM.

Bu bog'lam Yuz, iyak soxasi va ba'zdan tananing tukli kismlarini boglashda tavsiya etiladi.

«YUgan» bog'lami 4 ta navbatlashuvchi yull-

BOSHNING QALPOQCHALI «CHEPEC» BOG'LAMI.

Bu bog'lam eng qo'lay va ishonchli xisoblanadi, chunki bunday bog'lam qo'llanilganda uning bushashib, urning kuzgalishiga xech kanday imkon bulmaydi.

Bundan tashkari, bu bog'lamni kuyish texnikasi sodda bo'lib, u kuyidagicha amalga oshiriladi: uzunligi 80-90 sm bulgan bint olinadi (bintbogich).

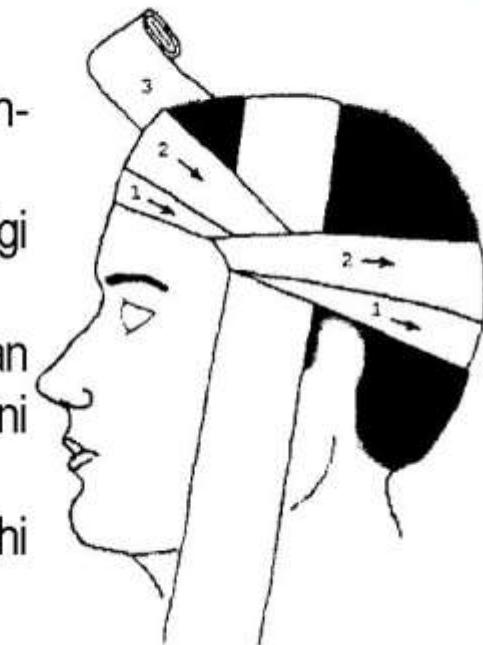
U tepe suyaginining urta kismiga shunday kuyiladaki, bunda uning uchlari qo'lloklarning old kismidan pastga vertikal tushib turadi. Bintning xar ikkala bush uchini tarang xolda ushlab turish kerak (bintni kasal yoki yordamchi tortib ushlab turadi).

Ung qo'l bilan bint uramini olib bosh atrofidan birinchi circulyar yul bilan aylantiriladi (bu maxkamlovchi yul bo'lib xisoblanadi).

Uni 2-3 marta aylantirib ishonchlilagini oshirish xam mumkin.

Maxkamlovchi circulyar yuldan keyin, bogichga borgach, bint uning atrofidan va pastidan aylantirilib, peshona yoki ensa tomonga utiladi, keyin bintni karama-karshi tomonga boshka bogichga yunaltiriladi, undan aylantirilib yana karama-karshi tomonga yunaltiriladi, bunda xar bir galdeg'i aylana avvalgi aylanishning bir kismini berkitib boradi, u bosh gumbazi berkilgunga kadar davom ettiriladi.

SHundan keyin bir yoki ikkita circulyar yul bilan bint maxkamlanadi, bogichlarning biridan utkaziladi va bogichning ikkinchi uchi bilan iyak ostidan boglab kuyiladi.

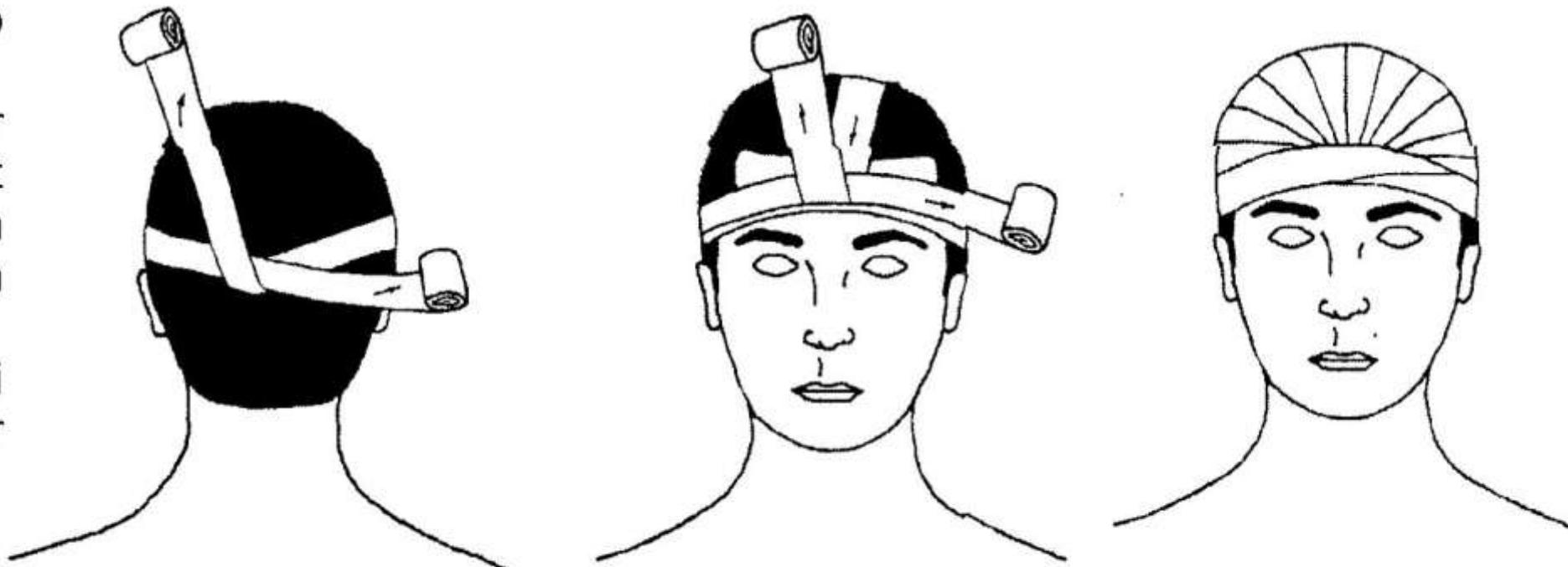
«GIPPOKRAT QALPOG'I»

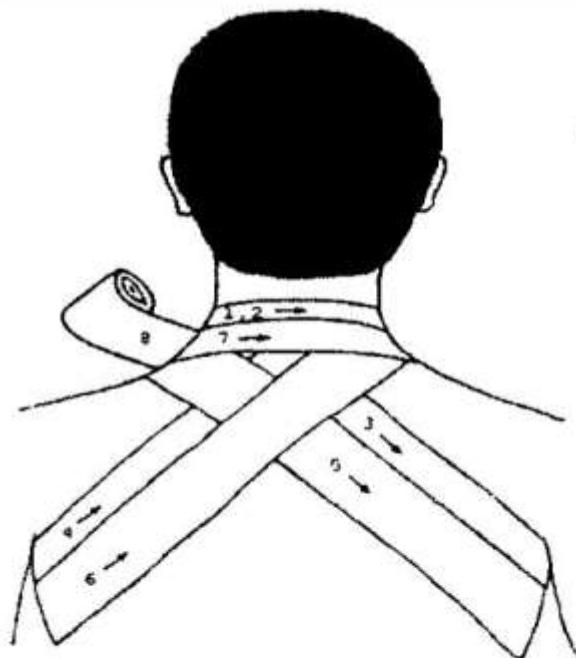
Boshning uncha katta bulmagan jaroxatlarida leykoplastri, kollodiyli, kleolli bog'lamlar kuyish mumkin, bunda bog'lam kuyiladigan joydagi sochlar yaxshilab kirib tashlanishi kerak.

Boshga kuyiladigan bog'lamlar. Boshga kuyidagi bintli bog'lamlar kuyiladi: kaytar bog'lam, «Gippokrat kalpogi», kalpokchali bog'lam, bir yoki ikkala kuzga kuyiladigan bog'lam «Yugan»simon va boshkalar.

«Gippokrat calpogi» kuyidagicha kuyiladi:

1. Bir qo'lga birinchi uram, ikkinchi qo'lga ikkinchi uram bint olinadi.
- 2.Xar ikkala bintning bush uchlari ensa dungligining pastrogiga joylashtiriladi.
- 3.Xar ikkala bint bir-biriga karama-karshi yunalishda peshona dungi urtasiga olib boriladi.
- 4.Ung qo'lдagi bint urami circulyar aylanishlar xosil kiladi, bunda xar bir kaytib keladigan aylanish undan awvalgi aylanishning 1/2 yoki 2/3 kismini koplab olishi kerak.
- 5.Ayni bir paytda circulyar aylanish xosil kilayotgan bint kaytar aylanish kilayotgan chap qo'lдagi bintni xar doim maxkamlab boradi.
- 6.Bu narsa boshning gumbazi tulik koplangunga kadar davom ettiriladi.

UMUMIY TUSHUNCHA

BOGLAMLAR TASNIFI

BOSH VA BUYIN SOXALARI
UCHUN BOGLAMLARKUL VA OEK SOXALARI
UCHUN BOGLAMLARKUKRAK, KORIN VA CHANOK
SOXALARI UCHUN BOGLAMLARBOSHNI ENSA VA TEPA SOHALARIGA
SAKKIZSIMON-HOJSIMON BOG'LAM
QO'YILADI

Sakkizsimon (butsimon) boglam degan nom uning shakli va bint yullaridan olingan.

U buyinning orka Yuzasiga, kukrak qafasiga boglam kuyilganda kullaniladi.

BO'YINGA QO'YILADIGAN BOG'LAM.

Bo'yinga kleolli va leykoplastirli bog'lam qo'yigan maъqul, chunki bo'yin sohasiga bint bo'shatib o'ralsa yig'ilib qoladi, mahkam qilib

bog'lansa bo'g'ib qo'yadi. Bundan tashqari arzimagan jarohatga ham ancha bint isrof bo'ladi.

Hozirgi paytda bo'yinga eng qulay va qo'yilishi oson bog'lamdan setkali (retelast) dan foydalaniemoqda.

BO'YINGA VA KO'KRAK QAFA SIGA QO'YILADIGAN SAKKIZSIMON BOG'LAM.

Bintni bo'yinga bir nechta o'raladi,

Bint orqaga o'tkaziladi va bo'yingi orqa Yuzasidan qarama-qarshi qo'ltiq ostiga davom ettiriladi.

Ko'krak qafasida bint gorintal yo'nalishda o'rab ko'krak qafasini orqasiga qiya yo'nalishda davob ettiriladi va kurak sohasida kesishadi va oldindan emchak sohasida kesishadi.

Bint o'rash bo'yinda bir ikki marta aylantirib o'rab tugatiladi.

ELKANING BOSHOQSIMON BOG'LAMI.

Bintlash shikastlangan tomonga yunaltirilgan xolatda amalga oshiriladi. Bintning birinchi yullari (circulyar) maxkamlovchi bo'lib xisoblanadi. Qo'lrik osti chukurchasiga uning yiringli yalliglanish jarayonlarida (gidradenit) boglov kuyiladi. Desmurgiyaning kuplab qo'llanmalarida berilgan boglovlar urnidan oson kuzgalib tushib ketadi.

Bu kamchilliklardan xoli qulay va bo'lgan usul - sopqonsimon usuldir. Uni kuyish uchun keng bint (kengligi - 16-20 sm, uzunligi - bir m) olinib, ikki uchi turtga ajratib kesiladi.

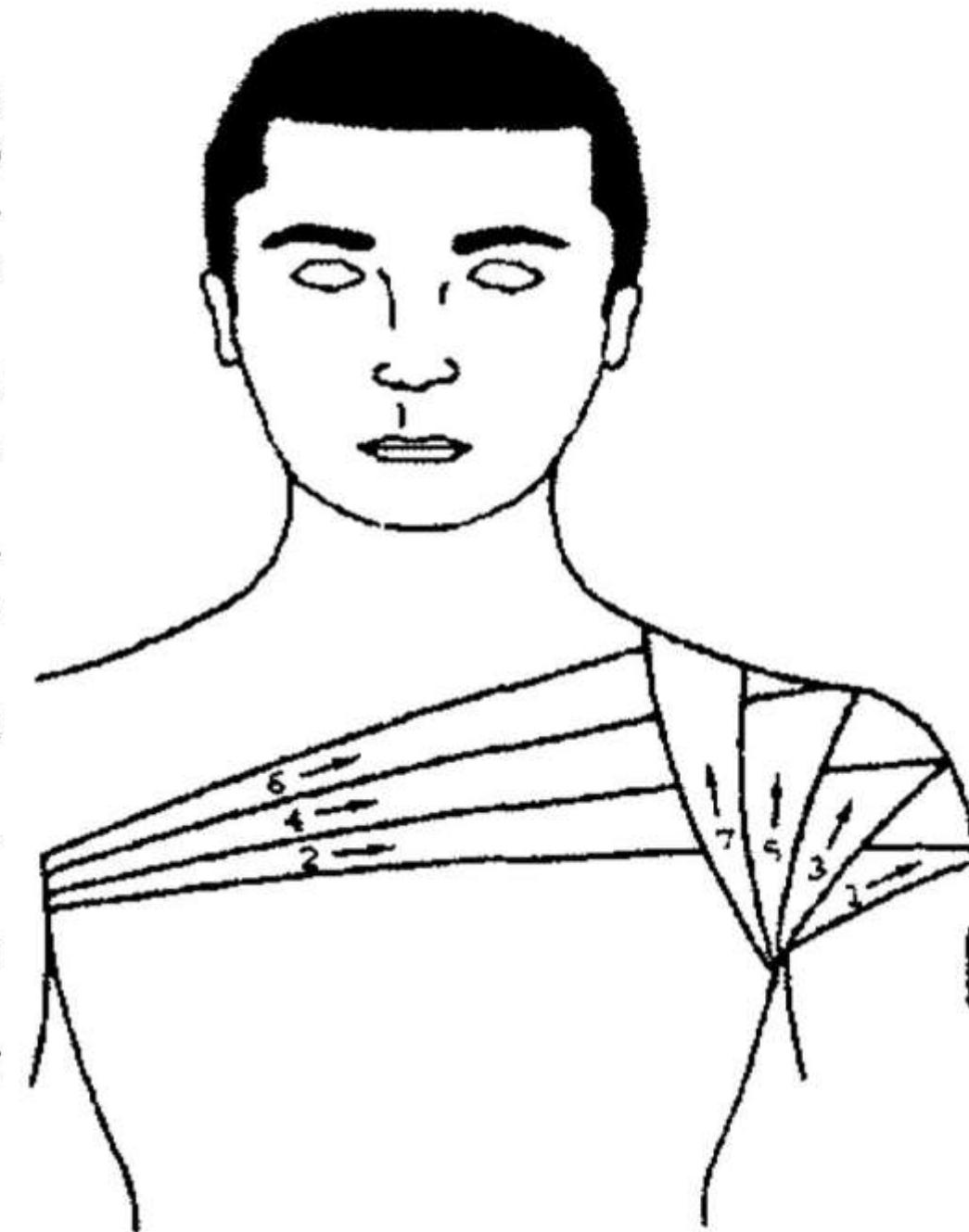
Bintning kesilgan qismi qo'lrik osti chuqurchasiga shunday qo'yiladiki, to'rtta tasmasi ko'krak qafasiga, to'rtta tasmasi elkaza chiqib turadi.

Ko'krakka ketadigan ikki uchi ko'krak atrofida, kolgan ikkitasi elka usti va buyin urtasida maxkamlanadi.

Qarama-qarshi tomondagi ikkita tasma elka atrofida va elka usti soxasida maxkamlanadi.

Maxkamlanishning yaxshi chikishi uchun terining bog'lam turadigan joylariga kleol surkab kuyish maksadga muvofikdir.

Ko'krak kafasini bintlashda butsimon, sakkiz kurinishdagi bog'lamlar qo'llaniladi.

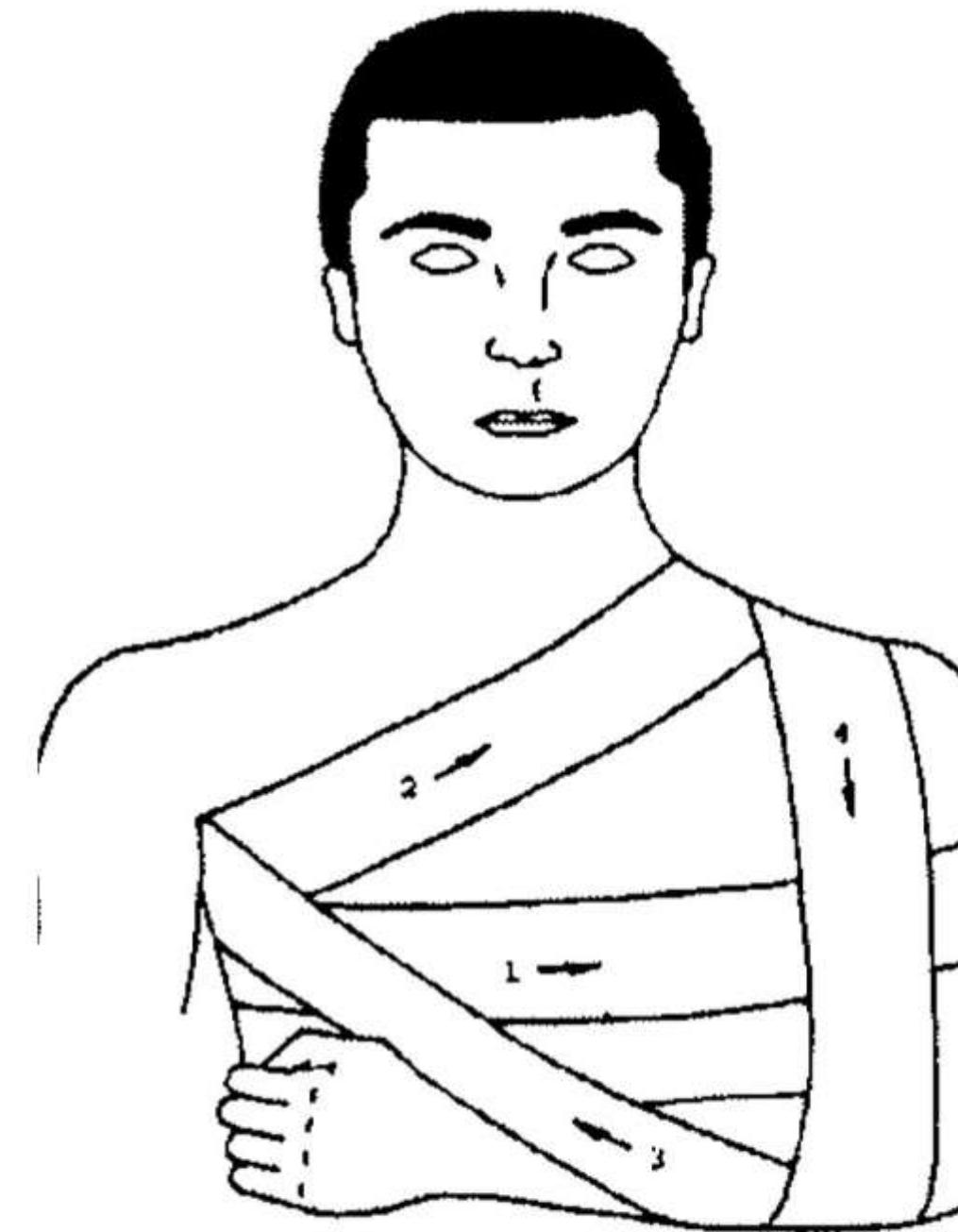

DEZO BO-LAMI

Ko'rsatma. Elka suyagi, bo'g'imi va Yumshoq to'qimalari shikastlangan-dan Transport immobilizaciysi

Bog'lam kuyishdan oldin qo'lrik osti chukurchasiga Yumshok yostikcha kuyiladi. Bilakni tirsak bugimida tugri burchak ostida bukib, qo'lni kukrak-ka olib kelinadi. Dezo bog'lami 4 ta yuldan tashkil topadi.

1. Birinchi circulyar yul bilan elka kukrak kafasiga bintlanadi.
2. Ikkinci yul soglom qo'lrik osti chukurchasidan shikastlangan tomondagi elka ustiga yunal-tiriladi, undan orka tomonga utkazilib pastga tushiriladi.
3. Uchinchi yul tirsak bugimini aylanib utib, bilakni kutarib turadi, kiyshik xolda Yukoriga soglom tomondagi qo'lrik osti chukurchasiga kutariladi, keyin kukrak kafasining orka tekisligiga utadi.
4. Turtinchi yul shikastlangan elka ustiga yunaltirilib, undan tirsak bugimiga, uni bilakning Yukori uchdan bir kismida aylanib utib, kukrak kafasining orka Yuzasiga va soglom tomondagi qo'lrik osti chukurchasiga yunaltiriladi. Xamma 4 ta yul tulik fiksaciyanı ta'minlangunga kadar bir necha bor takrorlanadi.

DESMURGIYA

QO'LGA RO'MOLLI BOG'LAMLAR QO'YISH

Ro'molcha yordamida qo'l va elkalarga, sut beziga, elka bugimiga, tos-son bugimiga, bosh va tovonlarga turli xil bog'lamlarni kuyish mumkin.

Ro'molni jaroxatlangan qo'lning orkasiga shunday joylashtirish kerakki, uning asosi gav-daning urta chizigiga tugri kelsin, chukkisi esa jaroxatlangan qo'lning tirsagi tomon yunal-tirilgan bulsin.

Bunda ro'molning bir uchi jaroxatlangan qo'lning bilagida yotsa, ikkinchi uchi tana buylab pastga osilib turadi.

Pastga osilib turgan ro'molning uchini kutarib sogлом elka orkali buyining orka tomoniga utkaziladi va boshka uchi bilan tugib boglab kuyiladi.

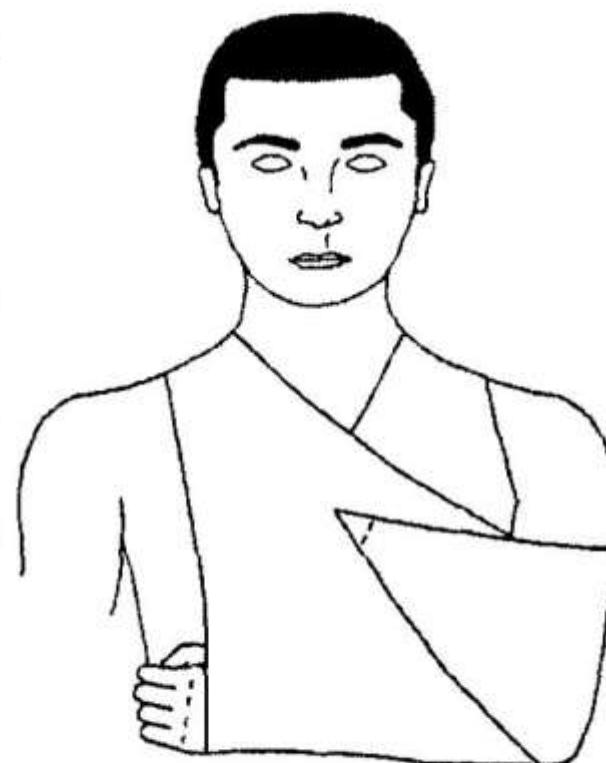
Ro'molning chukkisi uning oldingi kismiga ilgak tugma bi-

lan maxkamlanadi.

Ro'molli bog'lamning boshka varianti xam bor: ro'molni shikastlangan qo'lning orkasidan emas, oldidan utkaziladi.

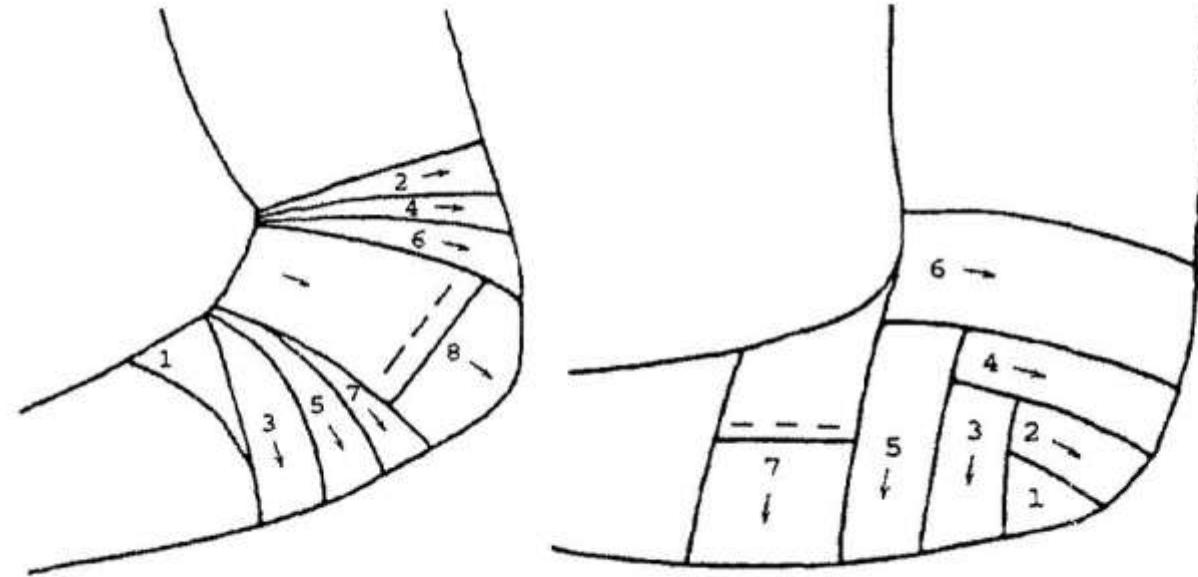
Ro'molning bir uchi jaroxatlangan qo'lning oldidan utib bilakni uraydi va buyinga kutariladi, ikkinchi uchi sogлом qo'lning qo'lilik ostidan utib, orkadagi birinchi uchi bilan tutashadi.

Ikkala uchini shikastlangan qo'lning elka ustida tugib maxkamlanadi. Cho'qqisi ilgak tugma bilan maxkamlanadi. Bunday bog'lam qo'llanganda ro'mol qo'lni tanaga maxkam va zinch fiksaciyalaydi, qo'lning tinch xolatiga yaxshirok erishiladi.

DESMURGIYA

kulyar boglamning bir kurinishidir. Spiralsimon boglamning 2 turi tafovutlanadi: Yukoriga kutariluvchi, bunda bintlash pastdan Yukoriga va pastga tushadi va avvalgi aylanishning yarmini koplab, yana Yukoridan pastga tushiriladi.

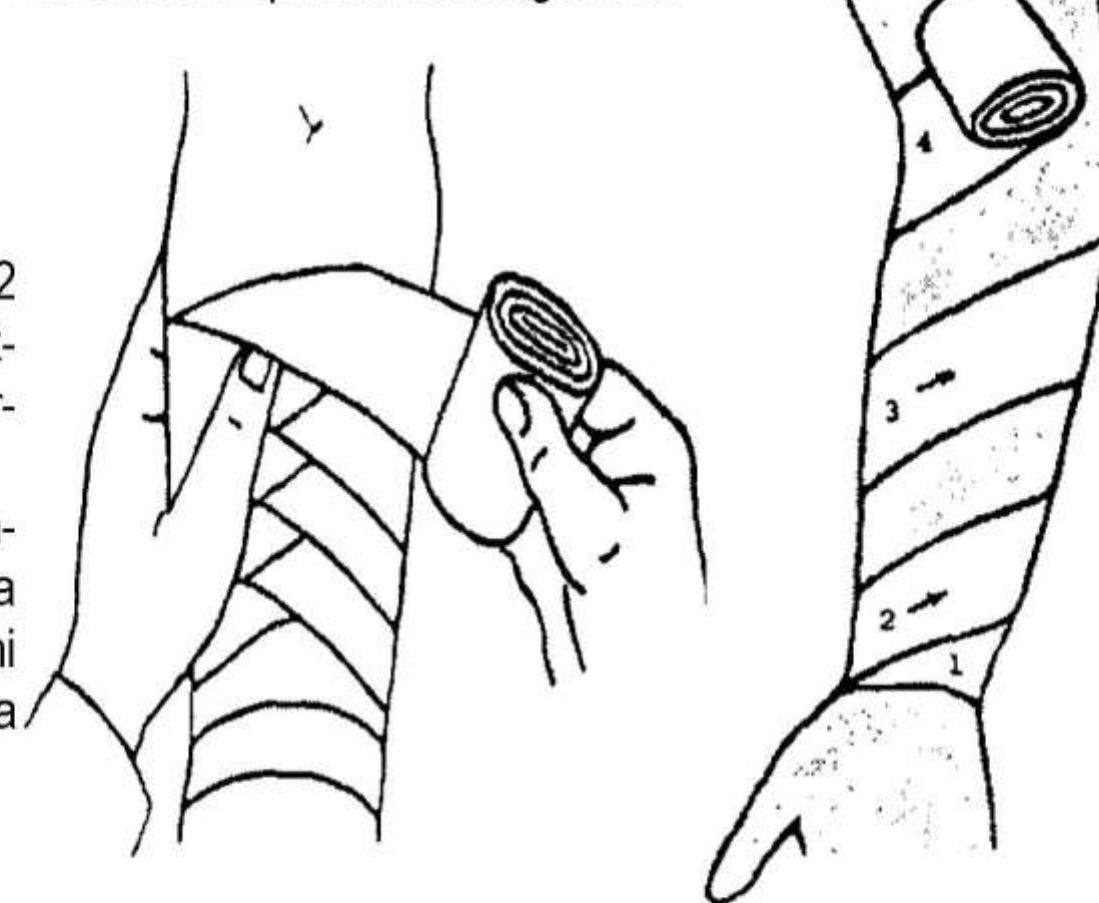
SHuning uchun sohalarga *Urmalovchi boglam* xam spiralsimon boglamning bir turi bulib, unda bint aylanalari bir-biriga tegmaydi. Bunday boglamlar jaroxatga kuyilgan materialni ushlab turish maksadida bintlashning boshlangich davrida kullaniladi, keyin spiralsimon boglamga utiladi.

TIRSAK BO'G'IM SOHASIGA. TOSHBAQASIMON BOGLAM QO'YILADI

Toshbacasimon boglam 2 xil buladi: qo'shiluvchi va tarkaluvchi. Bu boglamlar tirsak, tizza va boshka bugimlarni boglash uchun tavsiya etiladi.

BILAKGA

Spiralsimon boglam cir-

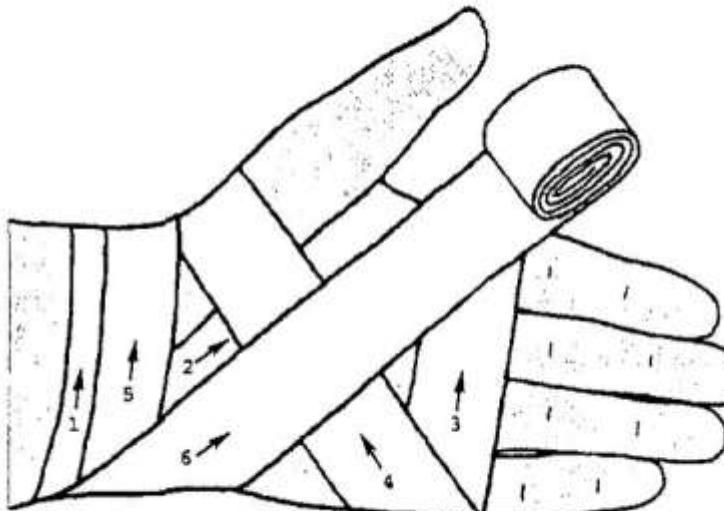
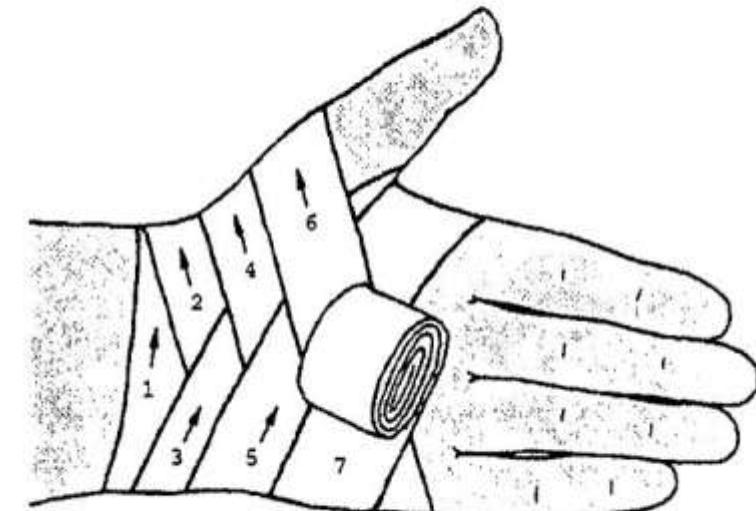
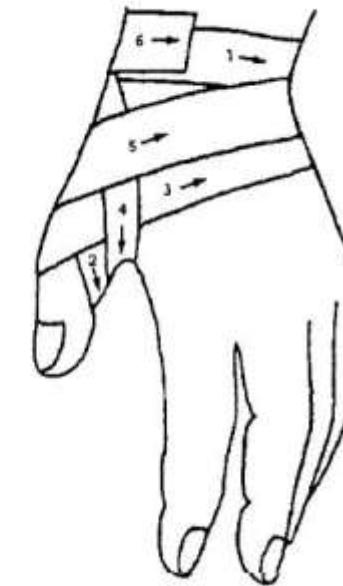
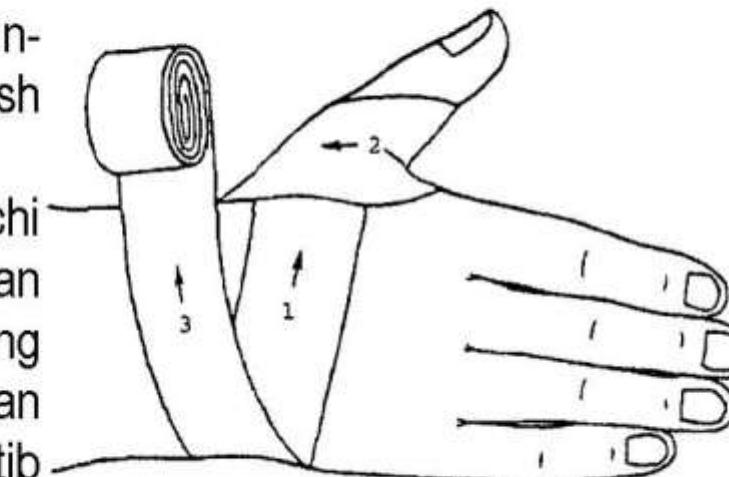

QO'L KAFTI VA BARMOQLARGA BOG'LAM QO'YISH

Panjalar boglami. Panjalarga boglam kaytariladigan kurinishda boglanadi. Awal turtta barmok birgalikda, keyin bosh barmokka boglov aloxida bajariladi.

Barmoclar boglami. Bitta barmokni bintlashda birinchi (maxkamlovchi) cirkulyar yul bilan bugimning Yukorirogidan bir necha marta aylantirib kuyiladi. Keyin bint panjalarning orka tomonidan kiyshik yunaltirilgan xolda shikastlangan barmokning tirkok jimjilogiga olib boriladi. Uni berkitib orkaga kaytiladi, keyin spirals yullar bilan tirkok jimjilogidan barmok asosigacha bintlanadi, panjaning orka Yuzasida bint kesishib utgach, cirkulyar yullar bilan birlamchi maxkamlovchi yullarga keltirib yana maxkamlanadi.

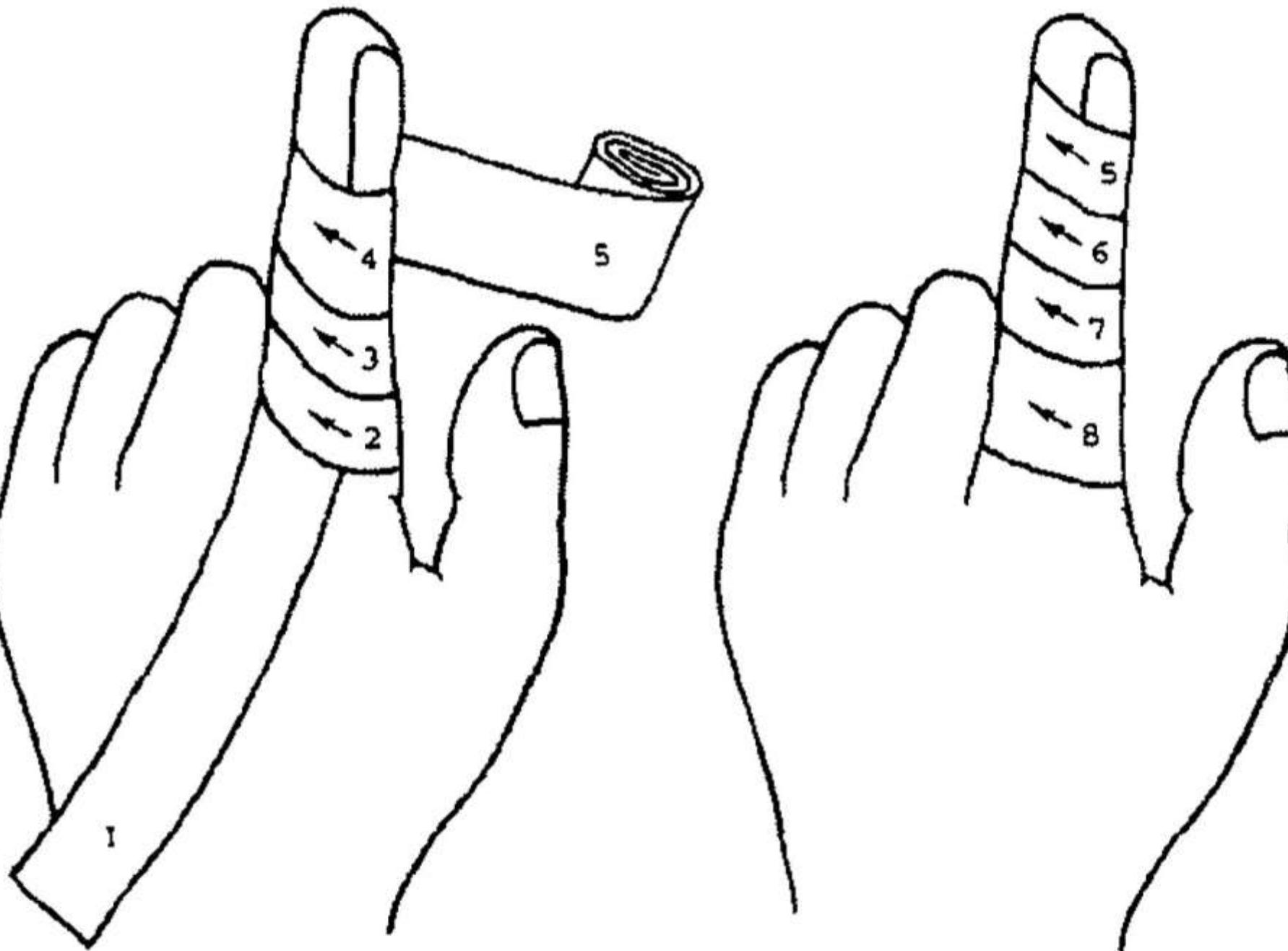
Barmoklarning «kulkop» boglami xuddi shu tarzda amalga oshiriladi, bu erda bitta barmok emas, xamma barmoklar bintlanadi.

Ung kulni boglashda bosh barmokdan, chap kulni boglashda 5 - barmok (jimjilok)dan boshlash kerak. Bosh barmokka boglam boshoxsimon kurinishda, kolgan barmoklarga esa boglam kaytariladigan kurinishda kuyilishi mumkin.

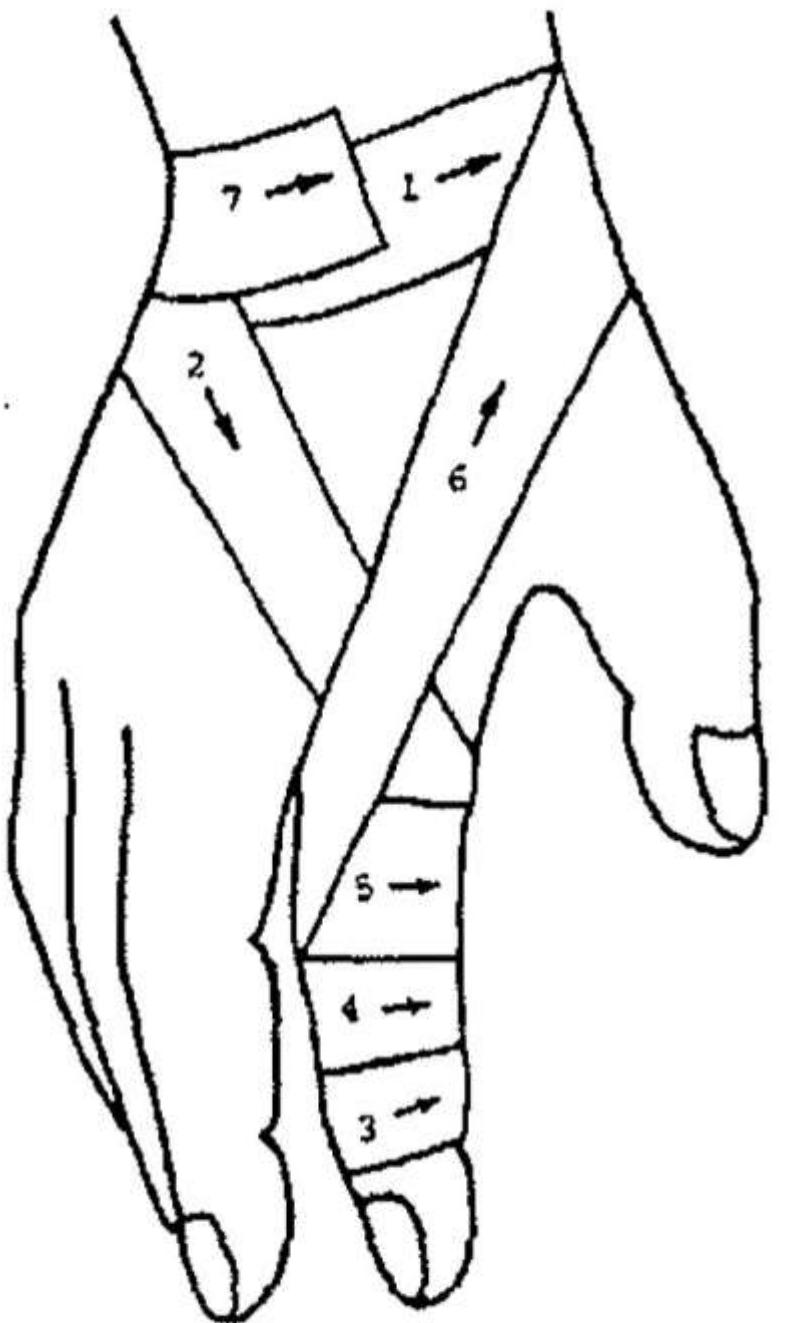
BEDRINSKIY USULIDA BARMOQGA BOG'AM QO'YISH

1. Bitta barmokni bintlashda birinchi (maxkamlovchi) circulyar yul bilan bugimning Yukoriogididan bir necha marta aylantirib kuyiladi.
2. Keyin bint panjalarning orka tomonidan kiyshik yunaltirilgan xolda shikastlangan barmokning tirkok jimjilogiga olib boriladi.
3. Uni berkitib orkaga kaytiladi, keyin spirals yullar bilan tirkok jimjilogidan barmok asosigacha bintlanadi, panjaning orka Yuzasida bint kesishib utgach, circulyar yullar bilan birlamchi maxkamlovchi yullarga keltirib yana maxkamlanadi.

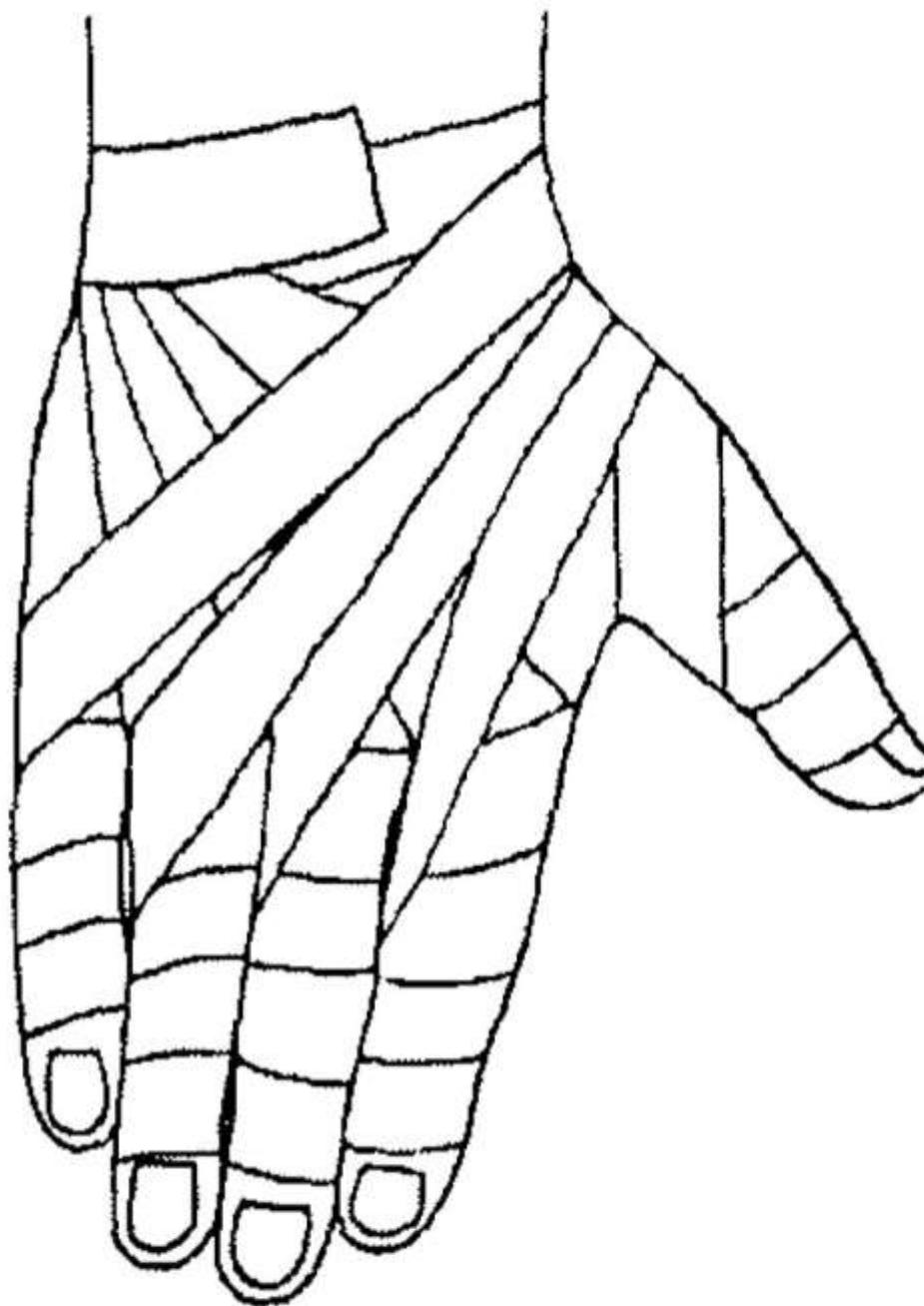

DESMURGIYA

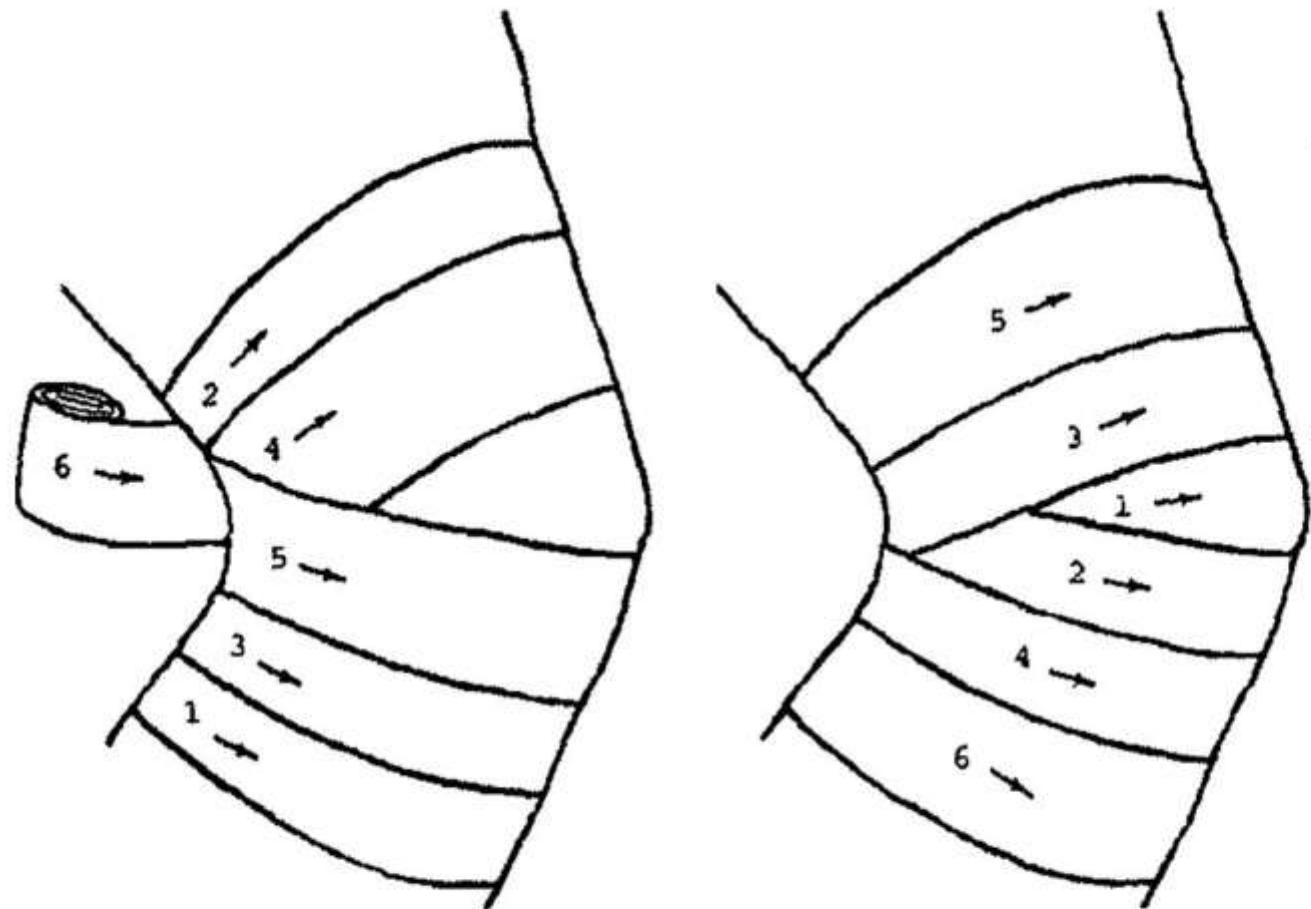

BARMOQGA SPIRALLI BOG'LAM QO'YISH.

Spiralsimon boglam cirkulyar boglamning bir kurinishidir. Spiralsimon boglamning 2 turi tafovutlanadi: Yukoriga kutariluvchi, bunda bintlash pastdan Yukoriga va pastga tushadi va awalgi aylanishning yarmini koplab, yana Yukoridan pastga tushiriladi, o'z-o'zidan o'rmalovchi boglam xam spiralsimon boglamning bir turi bulib, unda bint aylanalari bir-biriga tegmaydi. Bunday bogamlar jaroxatga kuyilgan materialni ushlab turish maksadida bintlashning boshlangich davrida kullaniladi, keyin spiralsimon boglama utiladi.

DESMURGIYA

to'piqgacha o'rab chiqiladi.

Oyoq pandasiga sakkizsimon bog'lam qo'yish uchun eni 6—8-santimetrlı bint olinadi. Fiksatsiyalovchi qismi o'ralgandan so'ng bintni oyoq panjasini old sahiga o'tiladi, va bitta sirkulyar yo'nalishda panjaga o'raladiva oyoq panjasini old sathidan o'tib to'piqqa qaytib o'rab kelinadi. SHu turni bir necha bor qaytarib oyoqni tovoni ochiq qoldirib qolgan joylariga bint o'rab bekitib chiqila

O Y O Q Q A Q O ' Y I L A D I G A N BOG'LAMLAR.

YAqinlashadigan va uzoqlashadigan «toshbaqasimon» bog'lam tizza bo'g'imiga va tirsak bo'g'imiga qo'yiladi. Bu bog'lamni qo'yganda bintni kesishgan joyi tizza osti chuqurchasida kesishadi.

Bitta oyoq panjasiga spiralsimon bog'lam qo'yishda eni 4—6 sm li bint olinadi, fiksatsiyalochi o'rashni to'piqdan boshlanadi. Keyin qo'l panjasiga o'raganga o'xshab oyoq panjasini old sathidan o'rab boriladi va, barmoqni tagidan aylanib barmoqni uchidan asosiga cha o'rab boriladi, shundan so'ng bint

OYOQ PANJASIGA BOSHOQSIMON BOG'LAM QO'YISH. Fiksatsiyalovchi qismi o'ralgandan so'ng bint o'rash boshnadan o'tib panjani old sathiga o'raladi, bint yo'nalishi maksimal barmoqni asosiga yaqinlashtirib o'raladi, panjani tagidan aylanib o'tib panjani old sathiga o'ralib chiqiladi va orqaga qaytib o'rabi tovon o'raladi.

Bint oldin qanday o'ralgan bo'lsa xuddi shunday o'rash davom etib o'ralgan bintni 2/3 qismini yopip o'raladi va oyoq panjasini to'la yopilguncha o'rabi son-panja bo'g'imgacha o'rabi boriladi va bo'g'im atrofini bir necha aylantirib bint o'rabi tutgatiladi.

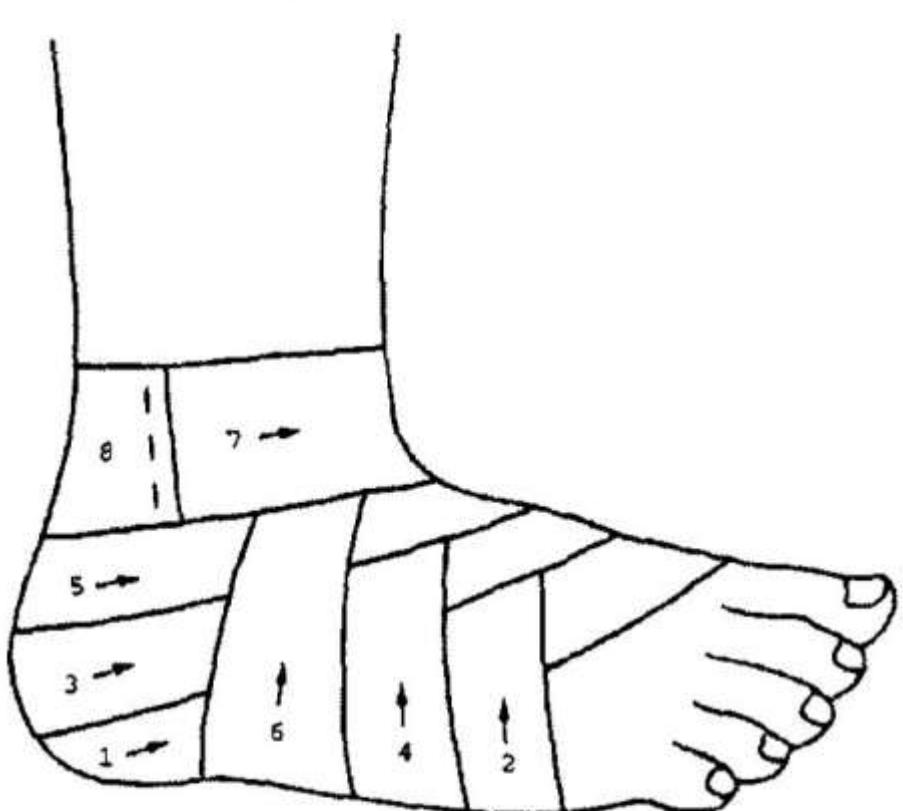
**TOVONGA
«TOSHBAQASIMON»
BOG'LAM QO'YISH**

— ko'pincha mahkamroq bog'lami

ekanligi sababli tarqaluvchi turi qo'llaniladi

Fiksatsiyalovchi qismi o'rabi bo'lgandan so'ng tovonga ikki marta o'raladi, ustidan ko'ndalang yo'nalishda tovonni yon tomonidan o'tib ularni ustidan o'rabi mahkamlanadi.

So'ng bintni yo'nalishi o'zgaradi, va ular oldingi bintdan uzoqlashib orqaga qaytadi. Keyingi ko'ndalang o'rishi panjani tagidan aylanib o'tib tepaga kutariladi va to'piq tagida fiksatsiyalanadi.

UMUMIY TUSHUNCHA

BOGLAMLAR TASNIFI

BOSH VA BUYIN SOXALARI
UCHUN BOGLAMLARKUL VA OEK SOXALARI
UCHUN BOGLAMLARKUKRAK, KORIN VA CHANOK
SOXALARI UCHUN BOGLAMLAR

cho'ltoq'ining o'rta 1/3 qismiga bint ko'ndalang yo'nalishda bir nechta o'raladi;

2. Cho'ltoqni old sothiga bukib shrab chiqiladi;
3. Bint uzunasiga qo'ltoqni orqa sathiga aylanib o'tadigan qilib o'raladi va tepaga o'rab chiqtladi;
4. Shu joyda bint ikkinchi marta bukilib cho'ltoqni atrofida ;
5. Shu yo'sinda to cho'ltoqni terisi bekilguncha bint o'rab chiqiladi.

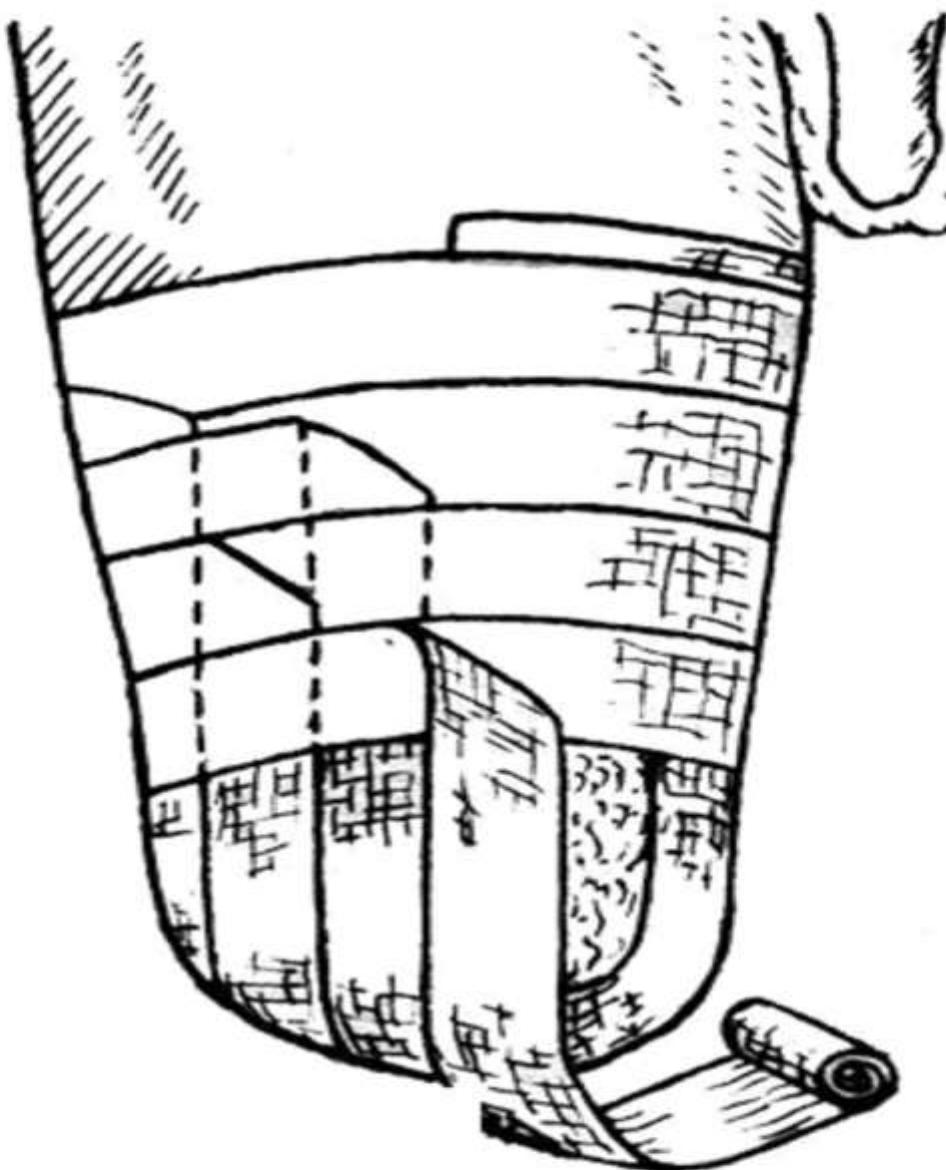
AMPUTATSIYA QILINGAN

CHO'LTOQGA
BOG'LAM QO'YISH.

Amputatsion cho'ltoq jarohatiga tepaga ko'tariluvchi bintli bog'lam qo'yiladi .

Texnikasi:

1. Amputatsiya qilin-
- g a n o y o q

TORAKOBRAXIAL BOGLAM

Boglamning bu turi, asosan, elka suyagining sinishlarda tavsiya etiladi. Bajarilish texnikasi buyicha bu juda oddiy boglam. Torakobraxial boglamning 2 xil varianti bor.

Birinchi variantda bintning ikki xil yuli bor. Birinchi yul - elkani kukruk kafasiga nisbatan ishonchli fiksaciyalash uchun odatdagи bir necha aylanishli spiralsimon boglash. Ikkinci yul birinchisining davomi bulib, u kasal tomondagi kultik osti chukurchasidan orkaga utib pastga tushadi, tirsakka uning orkasidan utib, oldinga yunaltiriladi va bilakdan bilak bugimiga yakin joydan utib, soglom tomondagi kultik osti chukurchasi orkali orka tomonga utadi. Birinchi va ikkinchi yullar elka va bilakning tulik immobilizaciysi taъminlangunga kadar bir necha bor takrorlanadi.

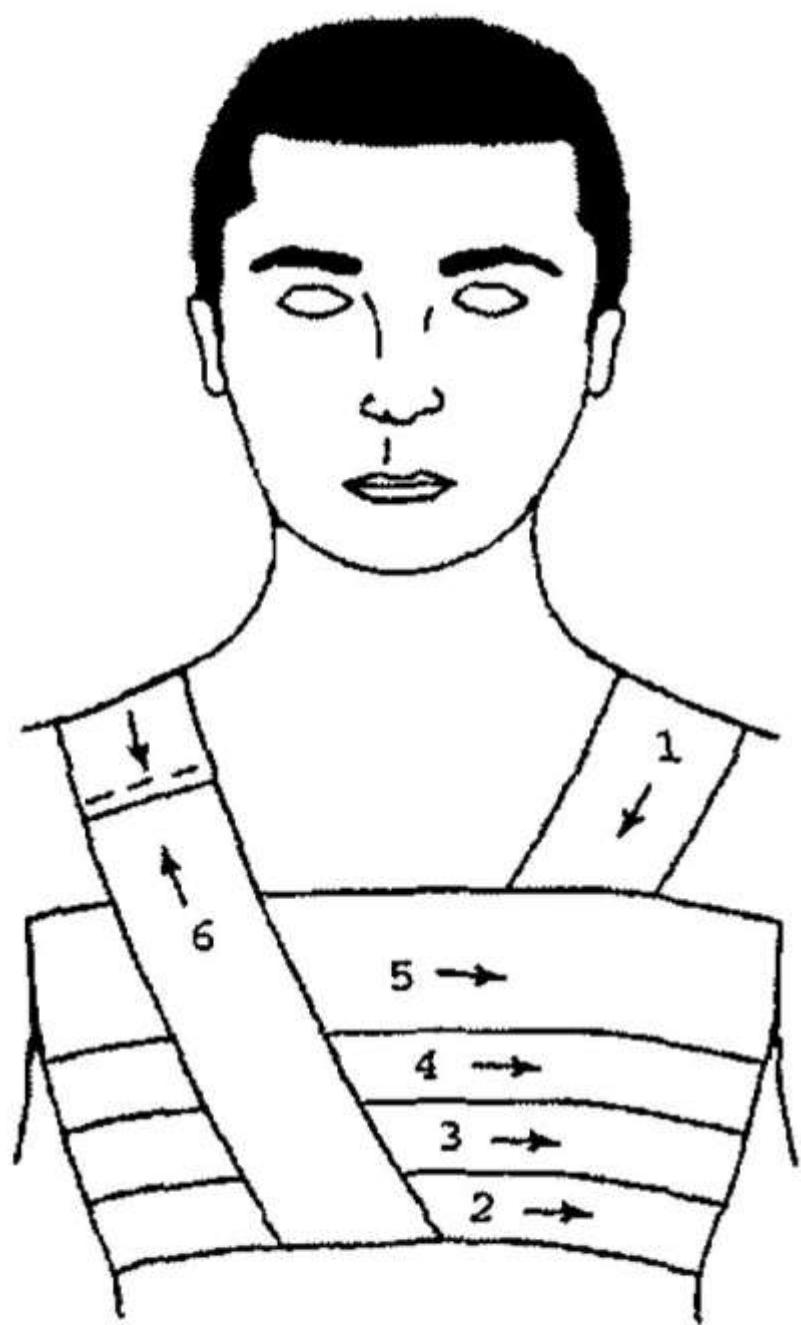
Ikkinci variantdagи birinchi yul Yukoridagidek, ikkinchi yul bilakni kutarib turib, tepaga karab kiyshik tarzda soglom elka ustiga yunaladi.

Bu bogamlar umrov, elka, bilak suyaklarining sinishlarida, elka va tirsak bugimlarining shikastlanishlarida immobilizaciya shinalari bulmagan takdirda kullaniladi. .

DESMURGIYA

KUKRAK QAFASINING SPIRAL BOGLAMI.

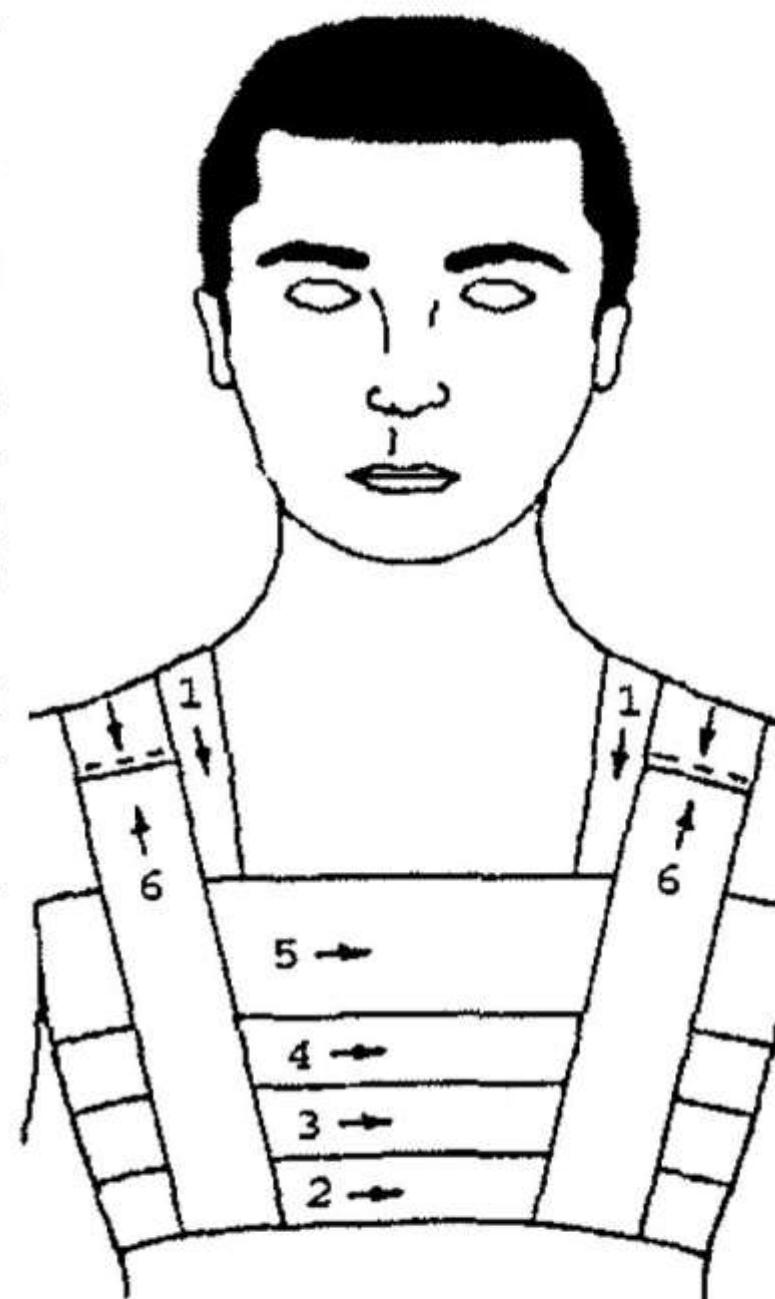
Uzunligi 100-120 sm ga teng bint olinib, ung yoki chap elka ustiga tashlanadi.

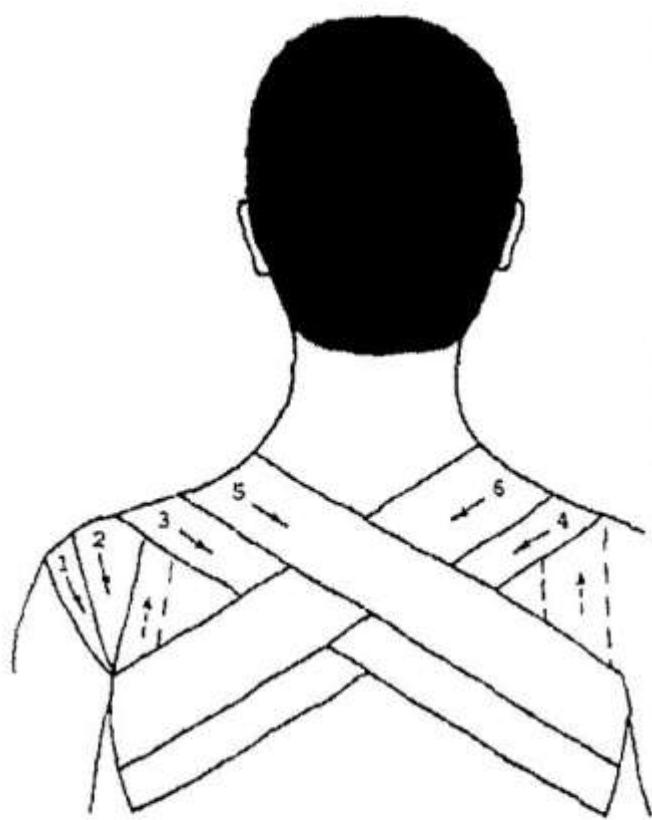
Bintning bir uchi kukrakda, boshka uchi orkada osilib turadi.

Cirkulyar yul bilan xanjarsimon usimtadan sal pastrokda bintni ikki aylantirib maxkamlanadi, keyin spiralsimon yul bilan Yukoriga kutarilib, oldingi yulning yarmini yoki 2/3 kismini berkita boradi.

SHunday kilib, butun kukrak kafasi kultik osti chukurchasiga kadar bint bilan berkitiladi.

Bintning erkin osilib turgan uchlari karamakarshi elka ustiga boglab kuyiladi.

KO'KRAK QAFASIGA HOJSIMON BOG'ALAM QO'YISH.

Hojsimon bog'lam ko'krak qafasining old va orqa sathiga bir vaqt ni o'zida qo'yiladi. Bintni fiksaciyalovchi aylanasi elka atrofini aylanib o'tadi, keyingi aylanasi qiyalab pastga qarama-qarshi qo'lтиq ostidan o'tadi va elkaga ko'tariladi. Elkani aylanib o'tib yana qiyalab pastga boshqa qo'lтиo' ostidan o'tib oldingi aylana bilan kesishadi. Bu bog'lamni qo'yishda bint aylanasi doim qiyalab pastga tushadi.

KO'KRAK QAFASIGA SAKKIZSIMON BOO'LAM QO'YISH.

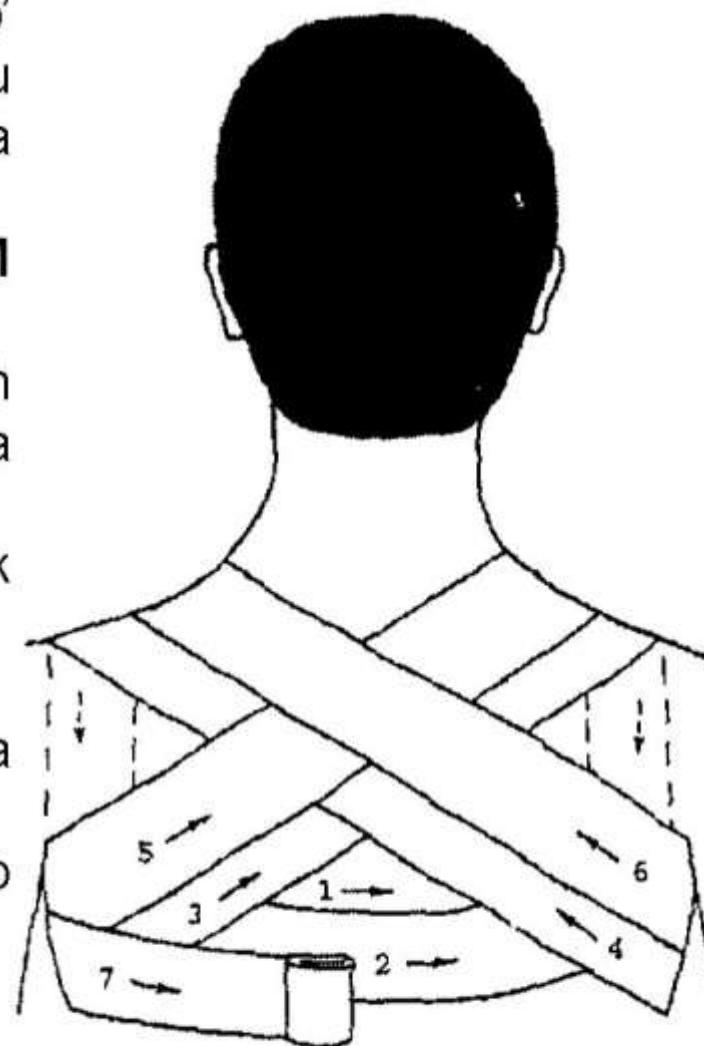
Ko'krak qafasiga sakkizsimon bog'alam qo'yish xojsimon bog'lamga qo'shimcha ko'ndalang aylana qo'shilgan.

Fiksaciyalovchi va yakunlovchi bint aylanasi ko'krak qafasini aylanib qo'lтиq ostidan o'tib yakunlanadi.

Bintni qolgan aylanalari doim qiyalab tepaga yo'nalgan bo'ladi.

Bu bog'lam qo'yilganda ko'krak qafasining old va orqa sathini to'liq berkitishi nazarda tultilgan.

Bu boo'lamni qo'yishdan oldin ikkala qo'lтиq osti chuqurchasiga paxtadan yostiqcha yasab qo'yiladi va ustidan bint aylanalari o'tadi, bunda qo'lтиq osti aksilyar chuqurcha siqlmaydi.

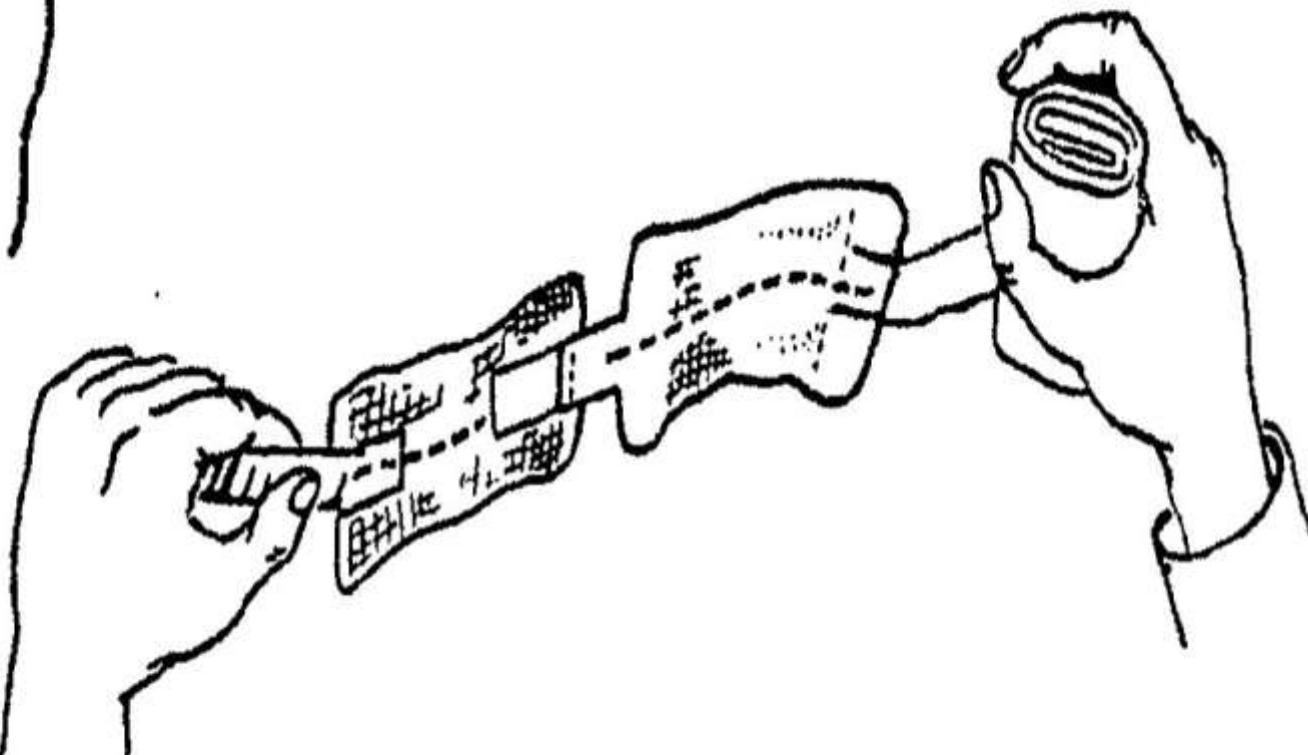

DESMURGIYA

kastlangan tomonini fiksaciyalash uchun keng leykoplastir dan xam foydalanish mumkin, uni cherepica shaklida tushdan umurtkalar tomonga yopishtirib chikiladi. Bemomi utirgan, yarim utirgan yoki gavdaning Yukori kismi bir oz kutarilgan xolatda shifoxonaga olib boriladi.

OKKLYUZION (germetizaciyalovchi) Kukrak kafasining shikastlanishlarida, ochiq pnevmatoraksda uning germetiklik xolatini yaratish uchun okklYuzion boglam kuyish tavsiya etiladi. Bu boglam uchun maxsus elolli aynan ochiq pnevmatoraksga mo'ljallangan bog'laam qo'yilda. Agar u bo'limasa sochik yoki choyshab uch kavat kilib buklanadi va urama xoliga keltiriladi. Boglam tushib ketmasligi uchun elka usti kiyimiga tikib kuyish mumkin. Kukrak kafasining shi-

O'NG SUT BEZIGA BOG'LAM QO'YISH

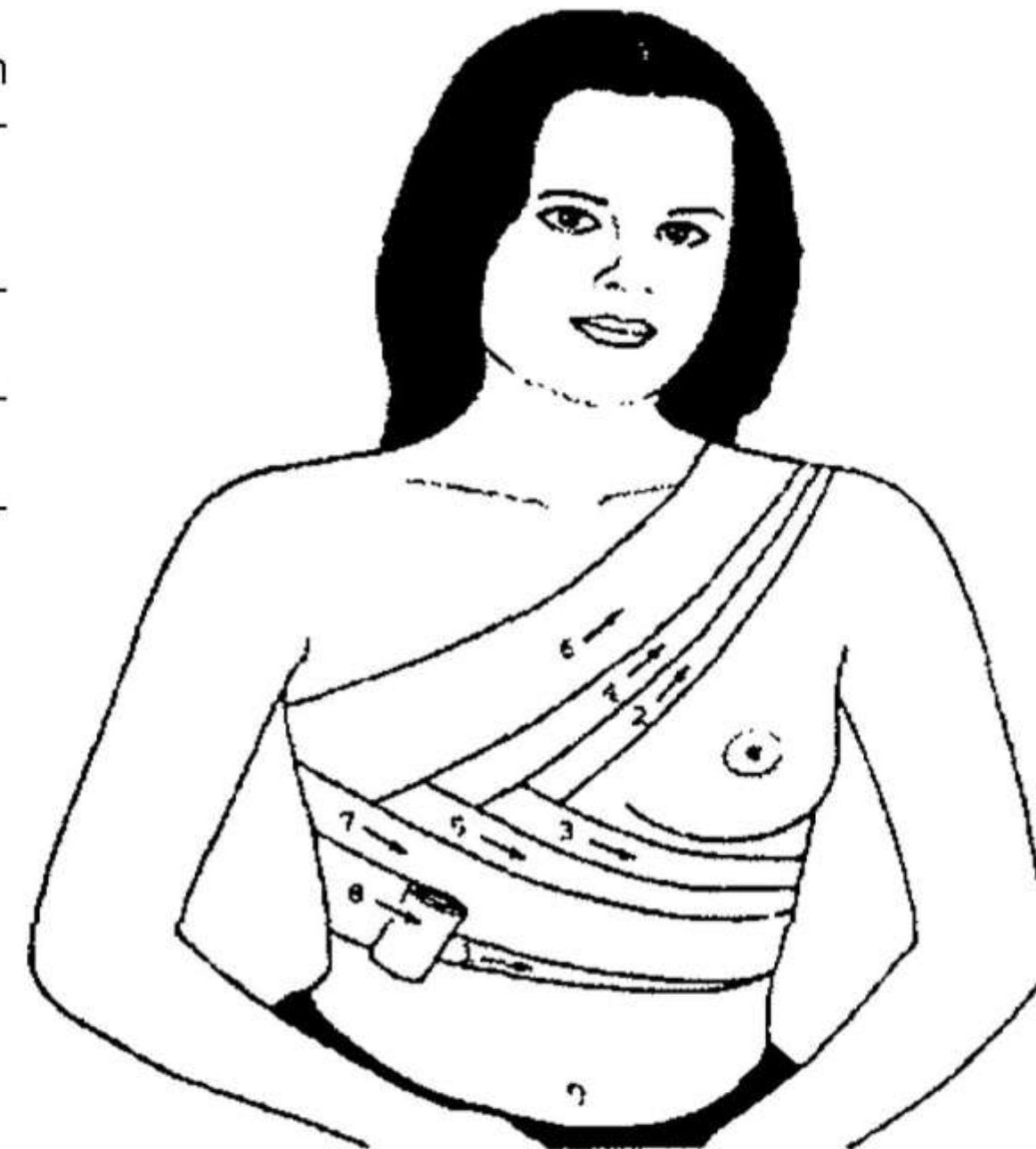
Bu bog'lamdan sut bezining yalliglanishlarida, operaciyadan sung va boshkalarda, uni kutarib turish maksadida foydalaniladi.

Bintlash kasalni sut bezidan boshlanadi.

Birinchi yul kukrak kafasining pastki kismidan circulyar kurinishda 1-2 aylana maxkamlovchi bint urami utkaziladi.

Ikkinci yul qo'ltik osti soxasidan tepaga kiyshaytirilib karamakarshi tomondagi elka ustiga tortiladi.

Bu yollar kukrak bezi tulik berkilguncha almashib davom ettiriladi.

CHAP SUT BEZIGA BOG'LAM QO'YISH

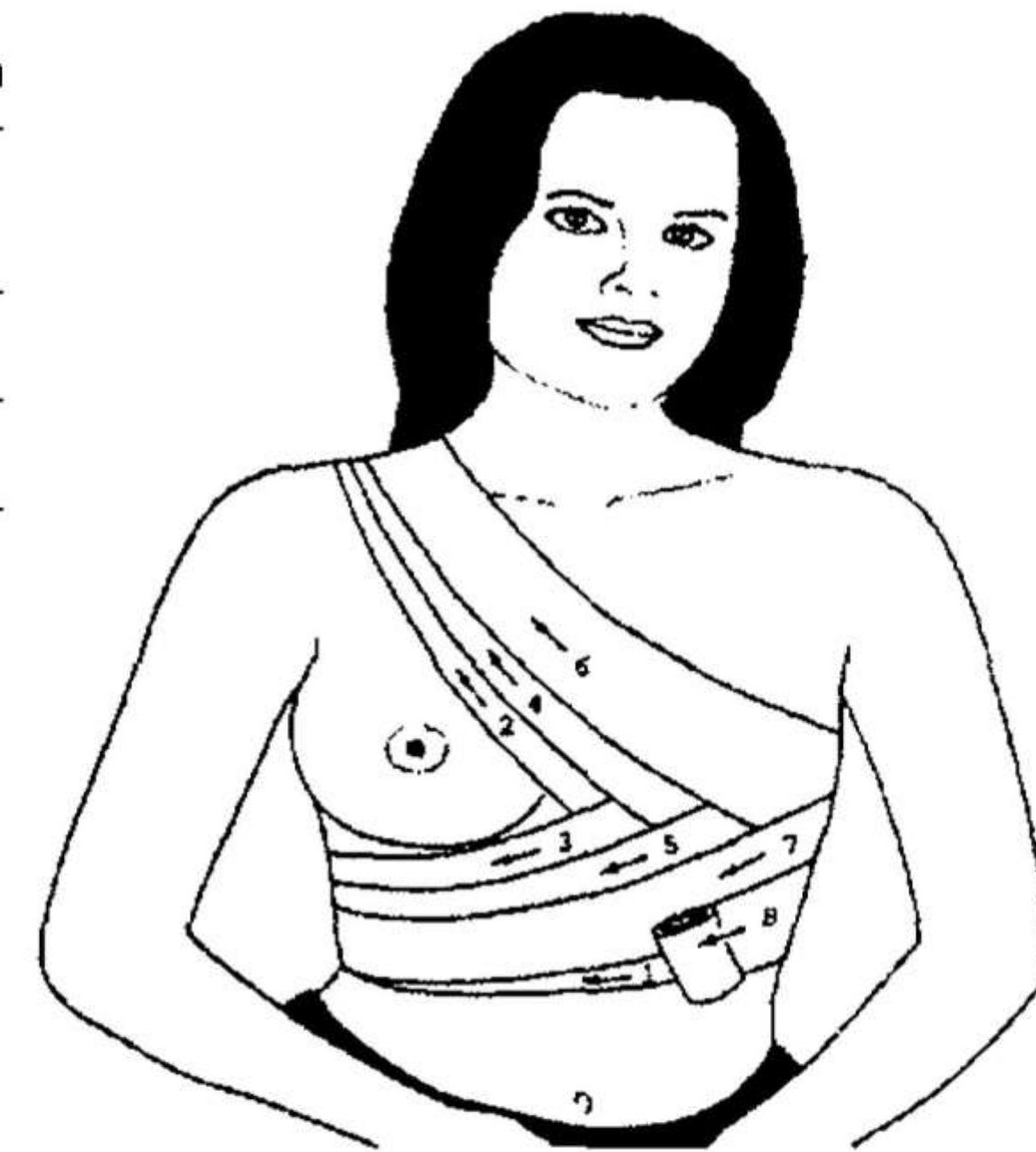
Bu bog'lamdan sut bezining yalliglanishlarida, operaciyadan sung va boshkalarda, uni kutarib turish maksadida foydalaniladi.

Bintlash kasalni sut bezidan boshlanadi.

Birinchi yul kukrak kafasining pastki kismidan circulyar kurinishda 1-2 aylana maxkamlovchi bint urami utkaziladi.

Ikkinci yul qo'ltik osti soxasidan tepaga kiyshaytirilib karamakarshi tomondagi elka ustiga tortiladi.

Bu yollar kukrak bezi tulik berkilguncha almashib davom ettiriladi.

IKKALA SUT BEZIGA BOG'LAM QO'YISH.

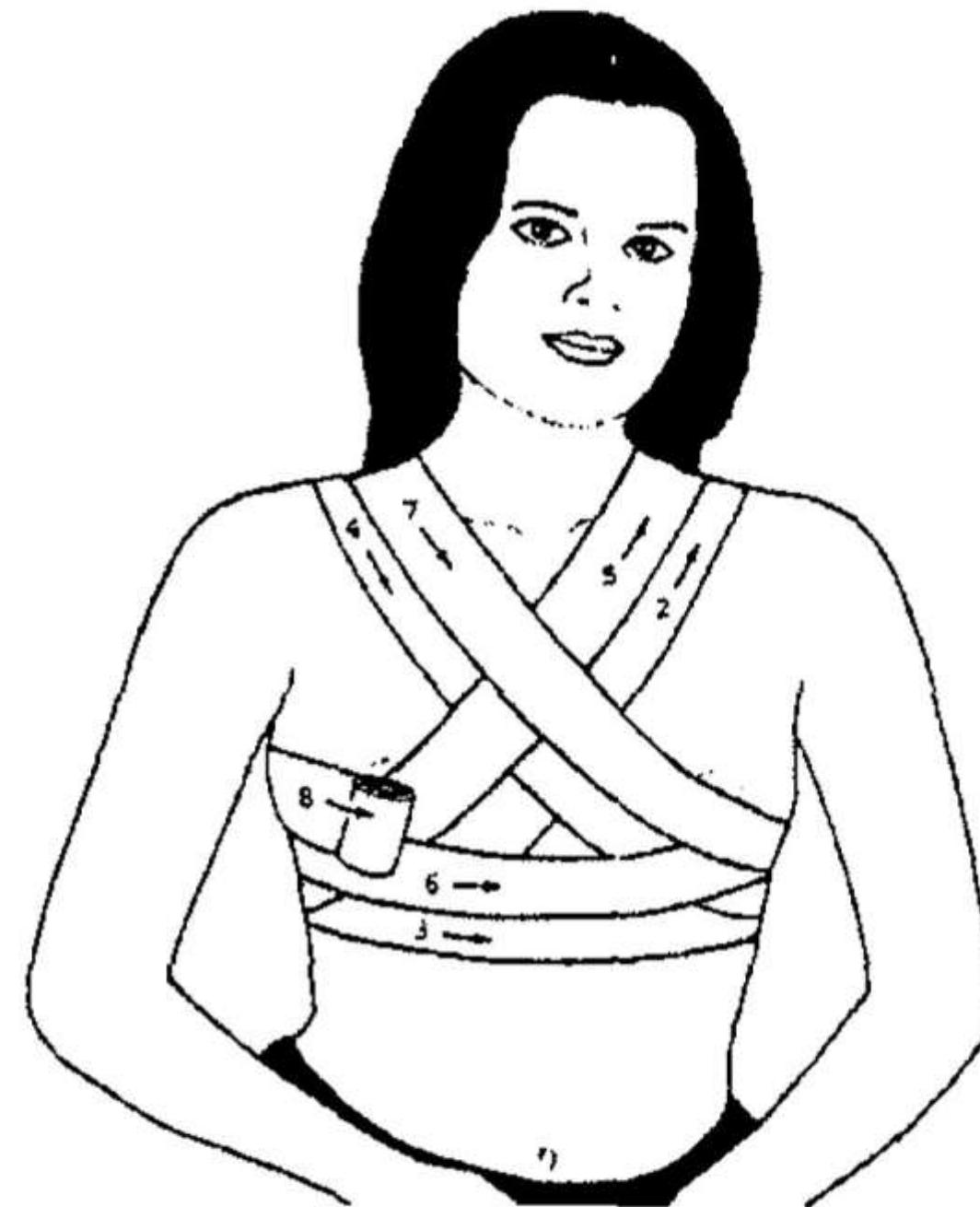
Fiksatsiyalovchi aylanadan so'ng o'ng sut bezi qo'l bilan ushlab turib
tepa qiyalab chap elkagadan o'tadi.

CHap elkani aylanib o'tib bint o'ng qo'ltiq osti sohasidan o'tadi.

So'ngra u, ikkala sut bezini pastidan ko'tarib turgan holda chap qo'ltiq
ostidan o'tadi.

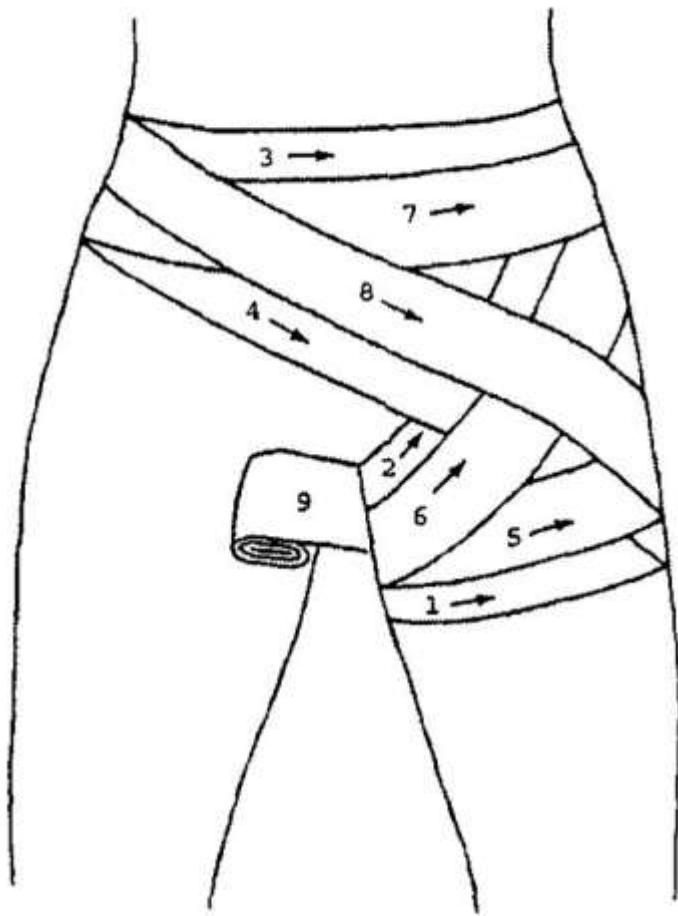
Qo'ltiqdan aylanib o'tib qiyalab tepaga orqa tomondan ko'tarilib o'ng
elka ustiga chiqadi.

Qiyalab pastka tushib chap qo'ltiq ostidan o'tadi va ko'krak qafasini
siqib bog'lab qo'yiladi.

DESMURGIYA

TOZ, CHOV, VA CHOT SOHASIGA BOG'LAM QO'YISH

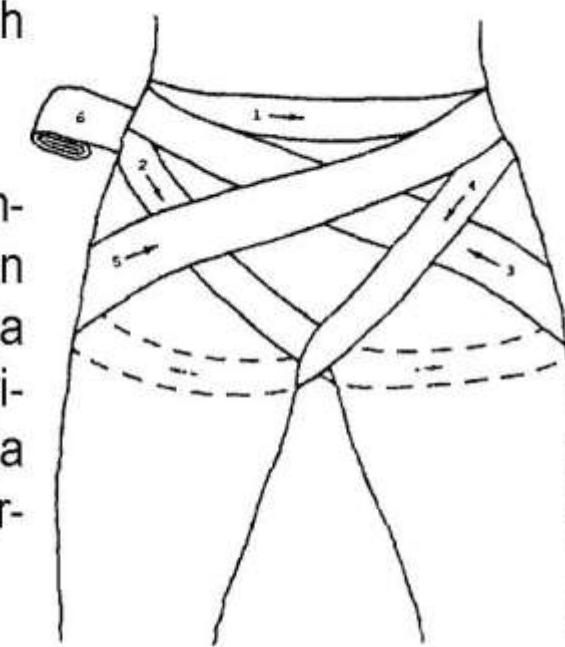
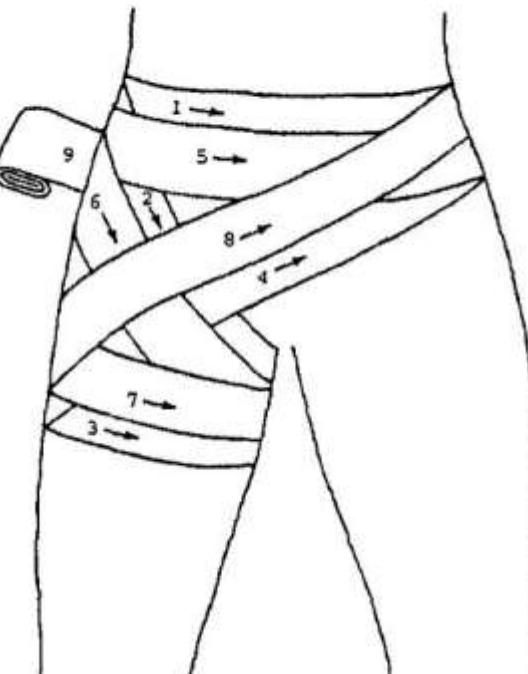
Buning uchun eni kattaroq bintdan foydalilanadi. Asosan har xil turdag'i xojsimon bog'lamlar qo'llaniladi. Bu bog'lamni old tomonidan (chov va toz-son bo'g'imiga), hamda orqa tomonidan (dumba sohasiga) qo'yish mumkin.

Xojsimon bog'lam to-chanoq bo'g'imga qo'yishda bint o'rash beldan boshlansa pastga tushuvchi va sonni o'ziga bin o'ralsa tepaga ko'tariluvchi turlar tafovut qilinadi. Bunda bint tejamlanadi ammo bemor yurganda tushib ketishi mumkin, shuning uchun faqat yotgan bemorlarga qo'llasa bo'ladi.

Bint o'ralishida qiyalab o'ralgan qismi chov sohasida kesishadi, yana ham mahkamroq o'rash uchun sirkulyar o'rash ishlatsa bo'ladi bu esa «Sakkizsimon» bog'lam deyiladi.

CHOV SOHASIGA AYLANASIMON BOG'LAM QO'YISH

Chov sohasiga, qorinni pastki sohalariga, va tos-son bugimiga cuyiladigan boglamlar. Korin soxasiga spiralsimon kurinishdagi boglamlar kuyiladi. U pastdan Yukoriga karab xarakatlanadi. Boglam sirpanib tushib ketmasligi uchun, terining bir necha joyiga kleol surkab kuyish maksadga muvofikdir. Tos-son bugimiga boshoksimon tipdagi boglam kuyiladi. Bu boglam korinning pastki kismini xam uz ichiga oladi. Boglamning aynan kaysi joyga kuyilishiga karab (yonbosh, oldinda, orkada) yonbosh, oldingi yoki orka boshoksimon boglamlardan iborat buladi.

UMUMIY TUSHUNCHA

BOGLAMLAR TASNIFI

BOSH VA BUYIN SOXALARI
UCHUN BOGLAMLARKUL VA OEK SOXALARI
UCHUN BOGLAMLARKUKRAK, KORIN VA CHANOK
SOXALARI UCHUN BOGLAMLAR

Ro'molcha yordamida tos-son bugimiga, bosh va tovonlarga turli xil bog'lamlarni kuyish mumkin.

Ro'molni jaroxatlangan qo'lning orkasiga shunday joylashtirish kerakki, uning asosi gavdaning urta chizigiga tugri kelsin, chukkisi esa jaroxatlangan qo'lning tirsagi tomon yunaltirilgan bulsin.

Bunda ro'molning bir uchi jaroxatlangan qo'lning bilagida yotsa, ikkinchi uchi tana buylab pastga osilib turadi.

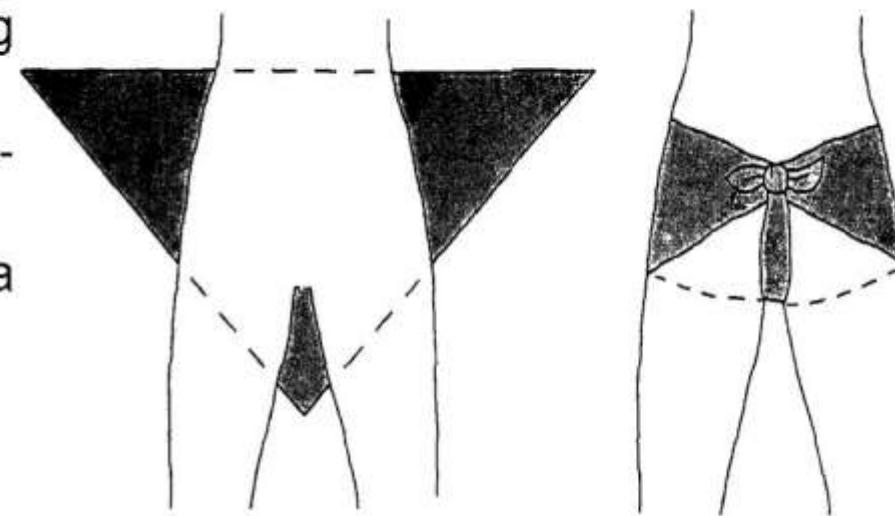
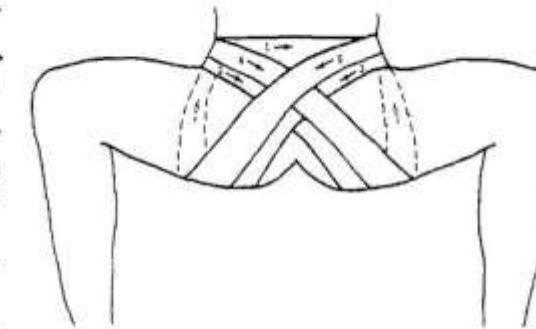
Pastga osilib turgan ro'molning uchini kutarib soglom elka orkali buyining orka tomoniga utkaziladi va boshka uchi bilan tugib boglab kuyiladi.

Ro'molning chukkisi uning oldingi kismiga ilgak tugma bilan maxkamlanadi.

CHOT SOHASIGA 8-SIMON BOG'LAM QO'YISH.

CHot soxasidagi jaroxatni boglashda bintlash shikastlangan tomondan boshlanadi. Awal bint cirkulyar yullar bilan korin atrofida maxkamlanadi. Keyin korinning oldingi tomonidan sonning oldingi tomoniga utiladi - ichki yarim aylanasisiga va ichki Yuzasiga kaytadi. Keyin bint kiyshik xolatda tepaga va kovga yunalib, oldingi yulni berkitadi va tepaga korin atrofiga kutariladi. Bu yullar kov soxasi tulik berkulgunga kadar davom ettiladi.

TOZ VA CHOT SOHASIGA RO'MOLLDI BOG'LAM QO'YISH.

UMUMIY MA'LUMOT

GIPSLI BINTLARNI TAYYORLASH

LONGETA

LONGETALI-CIRKULYAR GIPSLI
BOG'LAMLAR

DARCHALI GIPSLI BOG'LAMLAR

GIPSLI BOG'LAMNI OLIB TASHLASH

GIPSLI BOG'LAMLAR

UMUMIY MA'LUMOT**GIPSLI BINTLARNI TAYYORLASH****LONGETA****LONGETALI-CIRKULYAR GIPSLI BOG'LAMLAR****DARCHALI GIPSLI BOG'LAMLAR****GIPSLI BOG'LAMNI OLIB TASHLASH**

hidi o'zgarmaydi (sifatsiz, yaroqli muddati o'tgan gipsni rangi kulrang-ko'kimtir bo'ladi, palag'da tuxumni hidi keladi). Gipsni sifatini aniqlash uchun, ozgina gips suvga aralashtirib diametri 2—3 sm li dumaloq shaklli qurutsimon «qorishma» tayyorlanadi 10 minut ichida qurigandan so'ng qorishmani 1 metr balandlikdan taxtali polga tashlaganda sinmasdan dumalab ketsa gips sifatli va yaroqli hisoblanadi. Agarda qorishma 1 metr balandlikdan taxtali polga tashlaganda maydalanib ushoqlanib ketsa gips yaroqsiz deb baholanadi, bunday gips immobilizaciya uchun ishlatilmaydi. Nam tortgan gipsni 120° S. issiqlik beradigan duxovkada bir necha minut davomida qurutish mumkin. Shuni esda tutish kerakki gipsli bog'lam tayyorlashda sovuq suvga nisbatan issiq suvda tayyorlangan gips tezroq qotadi, vaqtadan yutiladi, Gipsni qotishini tezlashtirish maqsadida 5 litr issiq suvga 20 gramm achchiqtosh eritib qorilsa gips tez qotadi. Gips qo'yiladigan maxsus xona, quruq bo'lishi, yop-yoruq bo'lishi, suyak repoziyasini uchun maxsus stolbo'lishi, gipslarni qo'yish Va olish uchun kerakli anjomlar bo'lishi kerak:

Gipsdan birinchi marta arab xakimlari foydalanishgan. Rus jarroxi N. I. Pirogov gipsni birinchi marta xarbiy dala sharoitlarida Qrim urushida ishlatgan. Kalciyning oltingugurt tuzini ($\text{CaSC}_4 \cdot 2\text{N}_2\text{O}$). 140 °S da kizdirib, gips ($\text{CaSC}_4 \cdot \text{N}_2\text{O}$), olinadi. Gips kattik boglovlar uchun ishlatiladi. Tashki kurinishidan gips ok rangli, mayda Va kukunsimon unga uxshash modda, suv bilan aralashtirilganda butkasimon massa xosilbo'ladi. U tez qurish Va qotish xususiyatiga ega.

TABIIY GIPS — Kalciyning oltingugurt tuzini ($\text{CaSC}_4 \cdot 2\text{N}_2\text{O}$). 140 °S da kizdirib, gips ($\text{CaSC}_4 \cdot \text{N}_2\text{O}$), olinadi. Gips kattik boglovlar uchun ishlatiladi. Tashqi kurinishidan gips oq rangli, mayda va kukunsimon unga o'xshash modda, suv bilan aralashtirilganda bo'tkasimon massa xosil buladi. U tez kurish va kotish xususiyatiga ega. Talabga javob beradigan sifatli gips — oppoq rangli bo'ladi, qup-quruq bo'ladi, un simon qumoqsiz bo'ladi, suv bimlan aralashtirilgandan rangi va

UMUMIY MA'LUMOT**GIPSLI BINTLARNI TAYYORLASH****LONGETA****LONGETALI-CIRKULYAR GIPSLI BOG'LAMLAR****DARCHALI GIPSLI BOG'LAMLAR****GIPSLI BOG'LAMNI OLIB TASHLASH**

holatda, suyakni teriga yaqin sohalariga paxta fo'yilgan holatda) shikastlangan qo'l-oyoq konturi bo'ylab qo'yiladi Va qo'lilan asta sekin suftalanib chiqiladi Va ustidan issiq suvgaga bo'ktirilgan bint o'rabi chiqiladi. Biroq ayrim holatlarda ayrim xirurglar gipsli loneta ustidan gipsli cirkulyar bog'lam qo'yishadi. Gipsni ikki xodim vrach va xamshira yoki vrach va vrach qo'yishi maqsadga muvofiq bo'ladi, biri qo'yib chiqadi biri tekislاب chiqadi.

Bemorni gips qotmaguncha stoldan olinmaydi. Qotgandan so'ng gips ustidan flamaster bilan qo'yilgan vaqt va sinishni sxematik chizmasi chizib belgilab qo'yiladi. Chunki qo'yilgan gip-sni bemorlarni yashash joyida olishda singan suyakni konsolidaciya muddatiga riosa qilgan holda olish uchun aniq ma'lumot bo'lishi kerak.

Balandligi 120 sm, uzunligi 200 smli, eni 100 smli, sathi maxsus sayqallangan quruq stolda, 50 sm bint ochiladi, unga 0,3 sm li qalinlikda unsimon gipsdan sepib chiqiladi Va usti tekislanadi. Uni ustidan bintni o'ng uchidan, sepilgan gipsni ustiga yana bint yotqiziladi Va yana ustiga gips sepiladi, shu harkatni 8 marta 8 qavat bo'lguncha bajariladi. So'ngra sakiz qavatli qavatma-qavat gips sepilgan bint ikki uchidan asta sekin rulon shaklida o'rabi olinadi. Emallangan hajmi 10 litrli tog'oraga 5-6 litr 20 gr achchiqtosh qo'shilgan issiq suvgu quyiladi. Tog'oradagi suvgaga rulon qilingan gipsli bint 1-1.5 minutga cho'ktirib suvgaga bo'kguncha Va pufakchalar tamom bo'lgandan so'ng biroz siqib stolga olinadi. Asta sekin o'rama ochilib qo'lilan tekislab shuvab chiqiladi. Shundan so'ng ikkishilab shikastlangan qo'l-oyoqqa (oyoq-qo'lifiziologik

UMUMIY MA'LUMOT

GIPSLI BINTLARNI TAYYORLASH

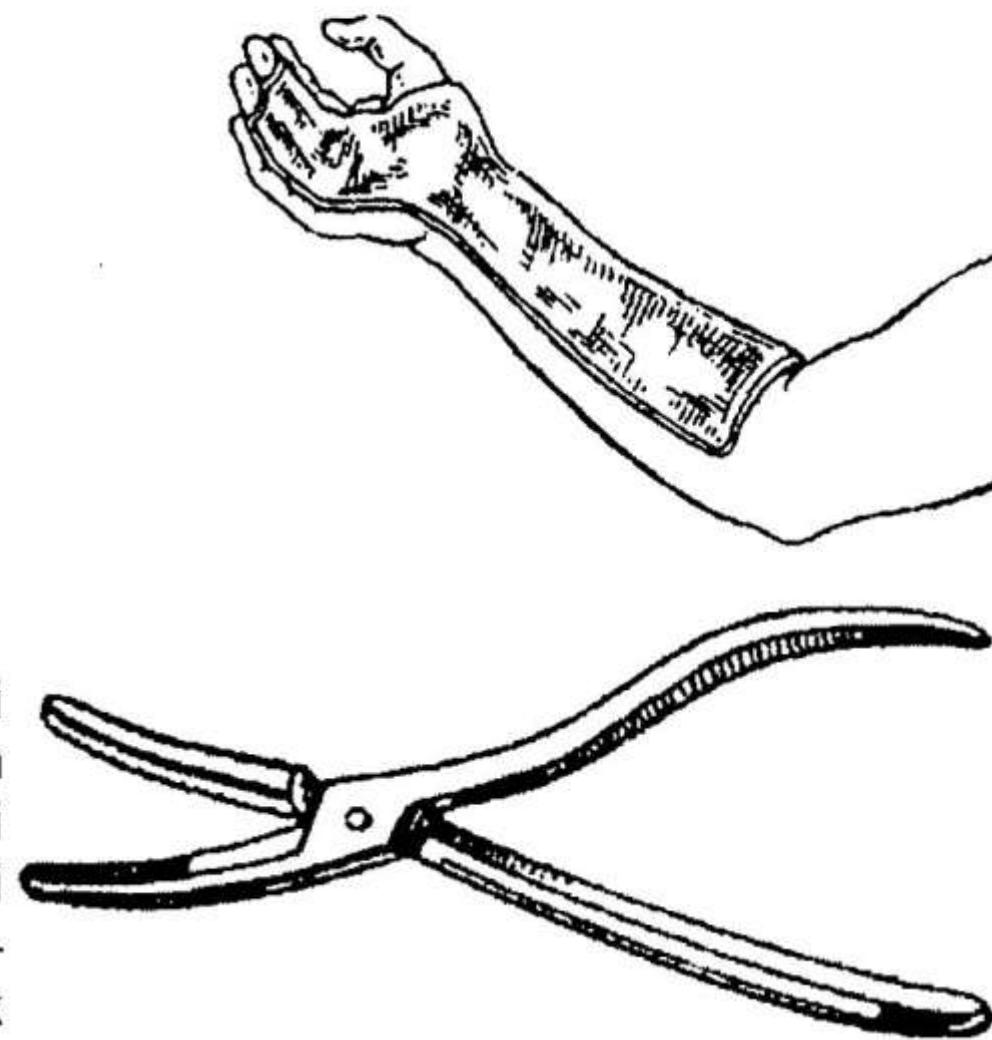
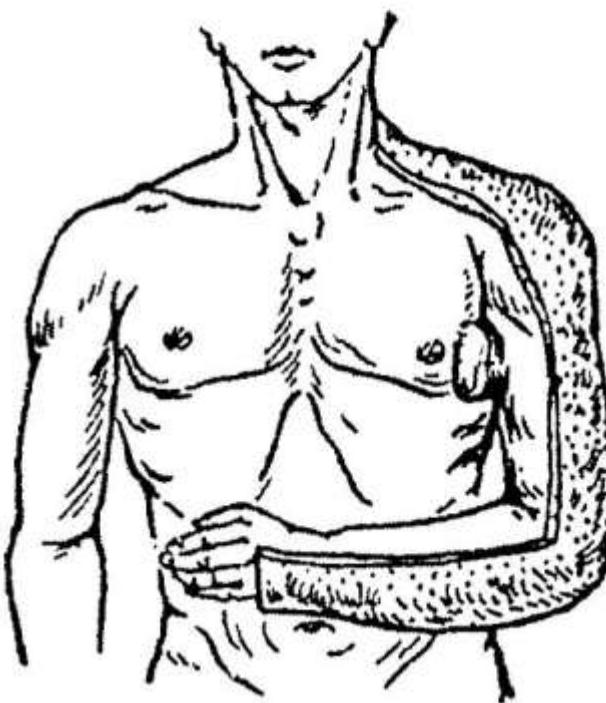
LONGETA

LONGETALI-CIRKULYAR GIPSLI
BOG'LAMLAR

DARCHALI GIPSLI BOG'LAMLAR

GIPSLI BOG'LAMNI OLIB TASHLASH

LONGETALI (SHINALI) GIPSLI BOG'LAMLAR ni qo'l Va oyoqni pronaciya (yoziladigan), supinaciya (bukiladigan) sothlarga qo'yish mumkin. Shuni nazarda tutish kerakki, gips qo'yishda albatta qo'lyoki oyoq fiziologik holatda (mushaklar bo'shashgan) holatda bo'lishi maqchadga muVofiq bo'ladi. Fiziologik holat tirsak bo'g'imi uchun 80—90° burchak ostida, bilak-panja bo'g'imi uchun — panjani 30° burchak ostida bukilgan bo'lishi kerak.

GIPS CHETLARINI TEKISLASH UCHUN
SHIPCLAR

UMUMIY MA'LUMOT

GIPSLI BINTLARNI TAYYORLASH

LONGETA

LONGETALI-CIRKULYAR GIPSLI
BOG'LAMLAR

DARCHALI GIPSLI BOG'LAMLAR

GIPSLI BOG'LAMNI OLIB TASHLASH

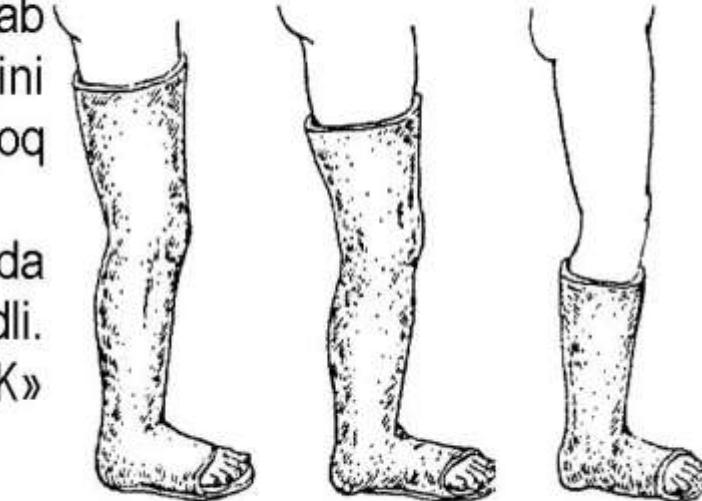
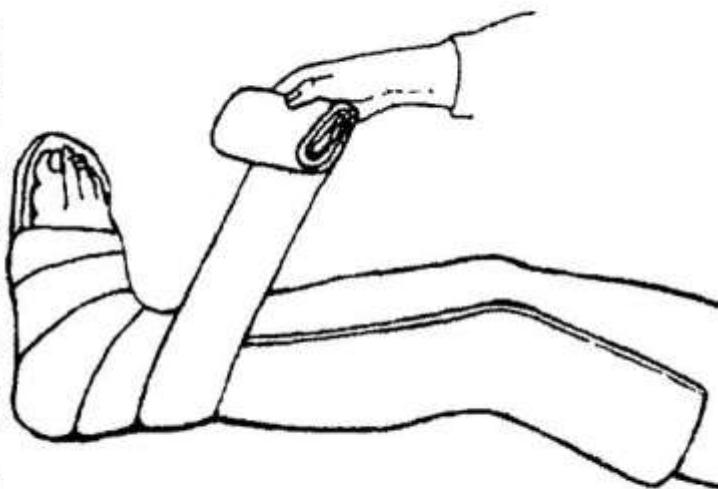
nazorat qilish ochiq qoldirilgan periferik qismlarda aniqlanadi. Oyoqni boldir suyaklari singanda 3 xil bint qo'yish usuli qo'llaniladi. Boldirni tepe 1/3 qismi singanda, gipsli bog'lam oyoq panjasidan boshlab to sonni tepe 1/3 qismigacha qo'yiladi, maqsad kamida 2 ta bo'g'imni harkatini cheklanishini ta'minlash kerak. Singan joy to'piqdan tepada bo'lса gipsli bog'lam oyoq panjasidan boshlab to sonni o'rta 1/3 qismigacha qo'yiladi.

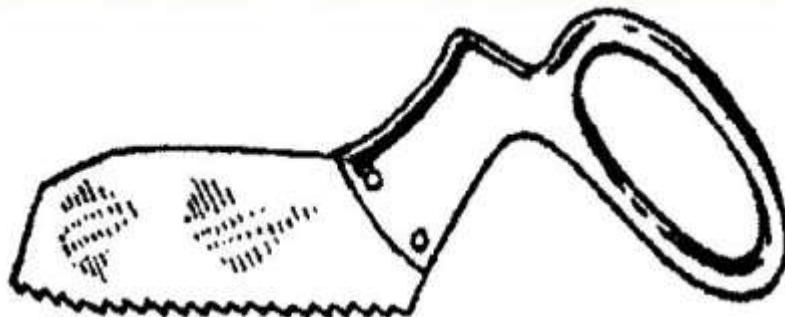
Bunday holarda boldir bilan son 5° gradus burchak ostida qisman bukilgan holda bo'lishi kerak. Boldirni katta suyagi singanda gipsli bog'lam 6 hafta muddatga qo'yiladli. Kichik boldir suyagi singanda yoki to'piq singanda 4 hafta muddatga gipsli «ETIK» qo'yiladi.

LONGETALI-CIRKULYAR GIPSLI

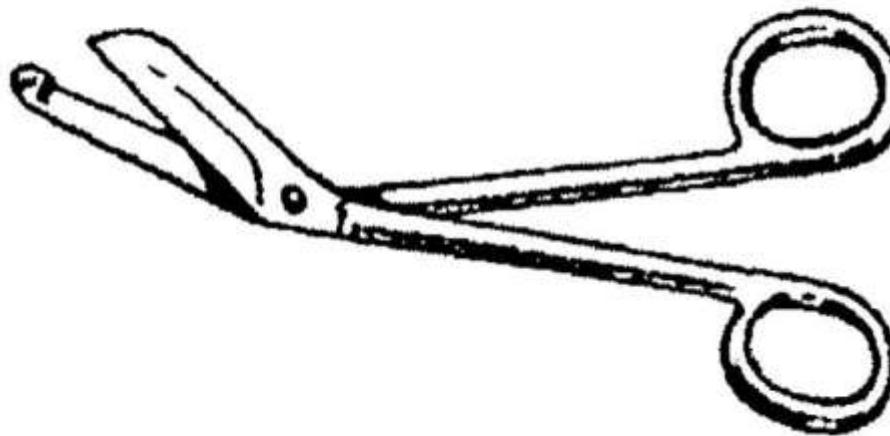
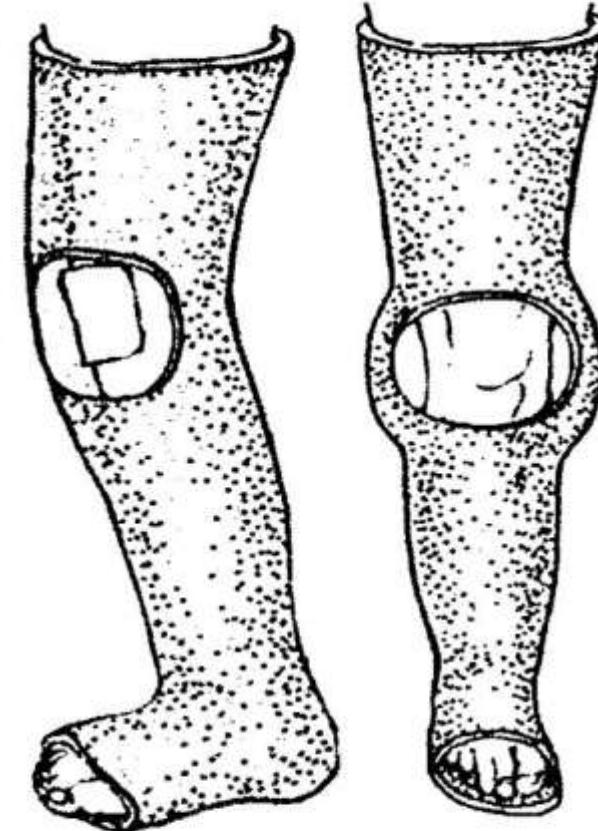
BOG'LAMLAR ko'pincha gipsli longetani modellashtirilgandan so'ng tepadan pastga spiralsimon o'rab qo'yiladi. Ayniqsa shikastlangandan so'ng qo'l-oyoq shishgan bo'lса, maxkam bog'lam qo'yish mumkin bo'lмаган holatlarda qisqa Vaqt ichida qo'yish maqsadga muVofiq bo'ladi.

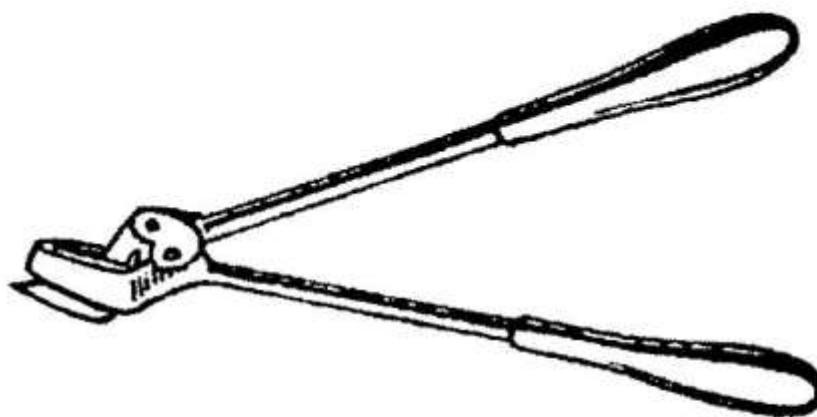
Bunday holatlarda circulyar bint shikastlangandan bir necha kun o'tgach shish kamaygandan keyin qo'yiladi. Hamma tomondan yopilgan gips qo'yganda qo'l-oyoqni periferik sohalari (qo'l-oyoq barmoqlari uchi) ochiq qoldiriladi, nimagaki qo'l-oyoqni qon bilan ta'minlanishi Va innerVaciyasini

DESMURGIYA**UMUMIY MA'LUMOT****GIPSLI BINTLARNI TAYYORLASH****LONGETA****LONGETALI-CIRKULYAR GIPSLI BOG'LAMLAR****DARCHALI GIPSLI BOG'LAMLAR****GIPSLI BOG'LAMNI OLIB TASHLASH****GIPSLI BOG'LAMLARNI KESISH UCHUN ARRACHA****DARCHALI GIPSLI BOG'LAMLAR**

shikastlangan qo'lyoki oyoqda jarohat bo'lsa, jarohatga har kun xirurgik ishlov berish, bog'lam almashtirish lozim bo'lsa qo'yiladi. Jarohatlangan soha anchagina katta masofani egallagan bo'lsa, unda «KO'PRIKSIMON» gipsli bog'lam qo'yi maqsadga muvofiq bo'ladi.

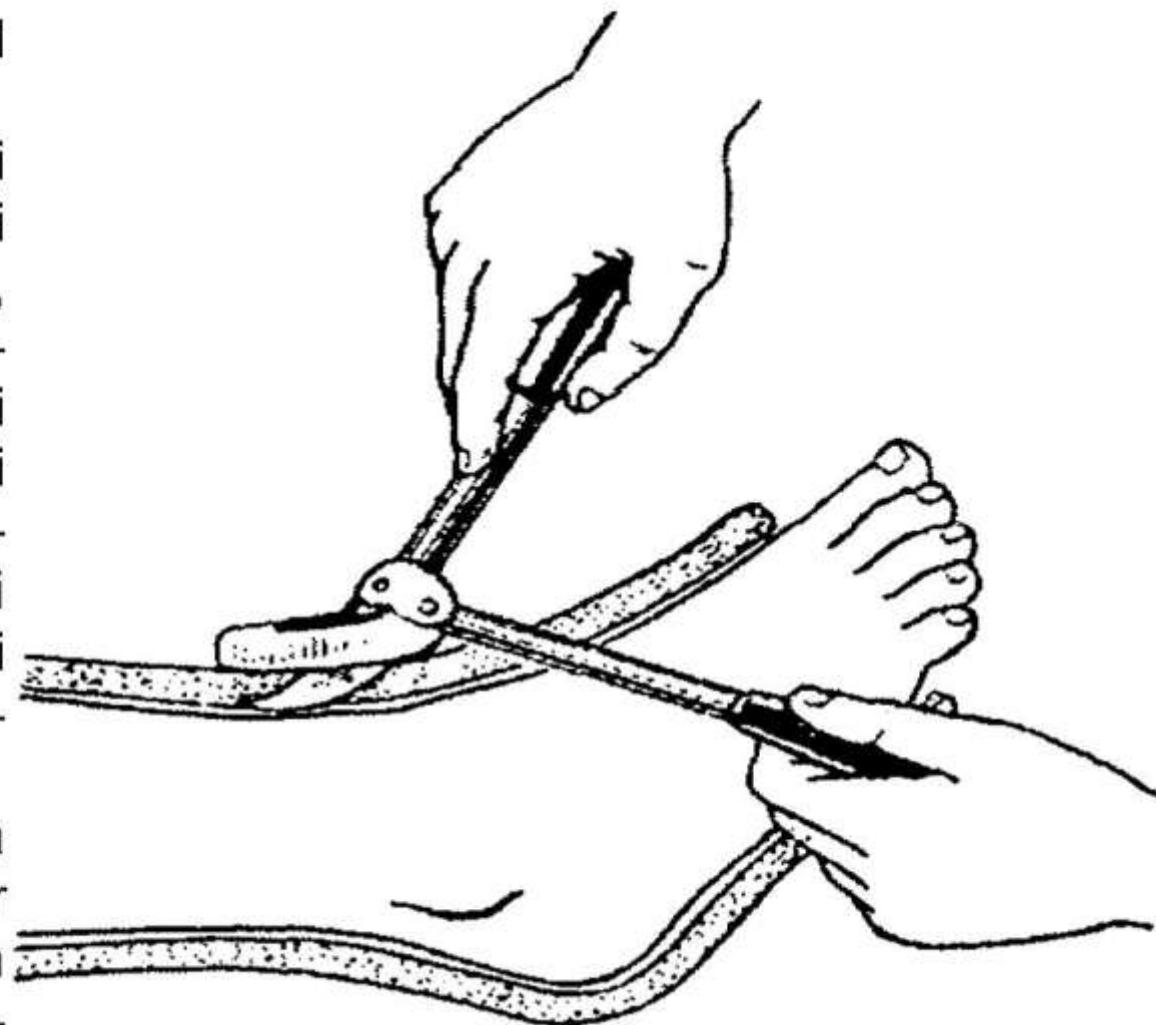
KUPER QAYCHISI

SHTIL QAYCHISI**UMUMIY MA'LUMOT****GIPSLI BINTLARNI TAYYORLASH****LONGETA****LONGETALI-CIRKULYAR GIPSLI BOG'LAMLAR****DARCHALI GIPSLI BOG'LAMLAR****GIPSLI BOG'LAMNI OLIB TASHLASH****GIPSLI BOG'LAMNI OLIB TASHLASH.**

1. Gipsli bog'lamni olib tashlash muddati yakun topgan bo'lsa, dastavval uni uzunasiga, teri ustidagi bir qavat gipsli bintni qoldirib Shtilqaychisi yoki arrachasi bilan qolgan qavatlari qaychilab kesib chiqiladi.

2. Teri ustida qolgan qavati Kuper qaychisi bilan qaychilab kesib chiqiladi.

3. Gipsli bog'lam kesilganda oyoqni oldidan yoki yonidan, kaltaroq tomonida kesiladi. Gipsni kesilgan qirasidan ikki qo'l bilan ushlab sakvoyaj singari kerib katta ochib oyoq gipsdan ozod qilinadi.

UMUMIY MA'LUMOT
IMMOBILIZATSIYA ATAMASI
IMMOBILIZATSIYA TURLARI
KO'RSATMALAR
VOSITALAR
ASOSIY QOIDALARI
BOSH VA BO'YIN
UMUMURTQA POQG'ONASI VA TOS
QUL VA OYOQLAR
YATROGENIYA

TRANSPORT IMMOBI- LIZASIYA

DESMURGIYA

- UMUMIY MA'LUMOT**
- IMMOBILIZATSIYA ATAMASI**
- IMMOBILIZATSIYA TURLARI**
- KO'RSATMALAR**
- VOSITALAR**
- ASOSIY QOIDALARI**
- BOSH VA BO'YIN**
- UMUMURTQA POQG'ONASI VA TOS**
- QUL VA OYOQLAR**
- YATROGENIYA**

qilish davolash—profilaktika natijasiga ijobiy samara berishi ilmiy jihatdan asoslاب berilgan, bunda travmatish shokni oldi olinadi, ikkilamchi jarohat infektsiyasi va ikkilamchi qon ketish kabi asoratlarni oldi olinadi.

Jabrlanuvchini davolash muassasalariga transportirovka qilish paytida shikastlangan oyoq va qo'llarini noto'g'ri va etarli darajada immobilizatsiya qilinmasa, singan suyakni o'tkir qirralari tomirlar, nervlar va atrof yumshoq to'qimalarni ikkilamchi jarohatlanishiga sabab bo'lishi mumkin, bu esa o'z navbatida travmatik shok kelibi chiqishiga sabab bo'ladi, bemor travmatik shokdan o'lim topishi ham mumkin.

Jabrlanuvchilar kasalxonaga olib borish uchun vaqtincha immobilizatsiya qilish amaliy ko'nikmasini barcha tibbiyot xodimlari tibbiy yo'nalishidan qat'iy nazar bilishi shart, nafaqat qila bilishi, balki transport muassasalari xodimlari va

Ma'lumki, shikastlanishni oqibati, xotimasi, davolash muddati va bemorni mehnat qilish qobiliyatiga qaytishi, albatta shikastlangandan so'ng unga birlamchi tibbiy yordamni qay darajada saviyali ko'rsatilganlikdan tubdan bog'liq bo'ladi.

Suyaklarning ochiq va yopiq sinishida eng asosiy talablardan biri bu albatta puxta va ishonarli ravishda transpor immobilizatsii sanaladi, aks holda puxta va ishonarli qilinmagan immobilitzatsiya bemorni transportirovka paytida qo'shni aъzolar (arteriya, vena, siydiq qopi, jigar, o'pka va b.) ni shikkstlab qo'yishi mumkin, ko'p qon yo'qotishga sabab bo'lishi mumkin yoki darz ketgan suyakni to'liq sinishiga sabab bo'lishi mumkin, oxir oqibat travmatik shokgacha asoratlanishi ehtimoldan xoli emas, bu kabi xatoliklar esa yatrogeniya deyiladi.

Oxirgi ikkinchi jahon urushi va katta-katta tabiiy ofatlar talofati tahlilqilinganda suyaklarning ochiq va yopiq sinishida to'g'ri va talab darajasida transportirovka

DESMURGIYA

- UMUMIY MA'LUMOT**
- IMMOBILIZATSIYA ATAMASI**
- IMMOBILIZATSIYA TURLARI**
- KO'RSATMALAR**
- VOSITALAR**
- ASOSIY QOIDALARI**
- BOSH VA BO'YIN**
- UMUMURTQA POQG'ONASI VA TOS**
- QUL VA OYOQLAR**
- YATROGENIYA**

va bemorlarni transportirovkasiga keng va ijobiy qo'llangan, aynan Kramer shinasi ovrupaning barcha harbiy qo'shinlarida keng qo'llash nufuzi ommalashib shuhrat qozongan. 1932 y.

Mixail Mixaylovich Diterixs (1871-1941) — son suyagini sinishida immobilizatsiyalash uchun taxtadan yasalgan o'z nomi bilan atalagan Diterixs shinasini taklif qilgan.

FHV xoimlarini ushubu ko'nikmalarni bajarish mahoratini oshirishga qaratilga seminarlarda ularga uslubiy ko'rsatmalar berishni bilish shart. Nimaga deganda tabiiy ofatlar va boshqa talofatlar o'chog'ida birinchi yordamni tibbiy yordam etib kelguncha «vaqt g'animat» shiori ostida shu kasb egalari ko'rsatishi nazarda tutilgan.

Turli xil shikastlanishlarda immobilizatsiya usulini qo'llash 3-4 ming yiloldinlari ham bo'lganligi tarixiy yozuvlarda keltirilgan. Tortib turadigan shinani birinchi bor TSelsiy (eramizdavn.oldingi I.asrda), Galen (eramizni II asrida), Avitsenna (eramizni XI asrda) qo'llanilganliklari tarixdan ma'lum.

Turli xilshinalarni jabrlanuvchilarga farangistonlik shifokor Ambruaz Pare (1509-1596) qo'llaganligi tarixda yozilgan.

Transport immobilizatsiya uchun zamonaviy shinalarini qo'llashda Kramer asoschilaridan bo'lgan, Kramer 1887 y.simdan yasalgan narvonsimon shina yasagan

DESMURGIYA

- UMUMIY MA'LUMOT
- IMMOBILIZATSIYA ATAMASI
- IMMOBILIZATSIYA TURLARI
- KO'RSATMALAR
- VOSITALAR
- ASOSIY QOIDALARI
- BOSH VA BO'YIN
- UMUMURTQA POQG'ONASI VA TOS
- QUL VA OYOQLAR
- YATROGENIYA

IMMOBILIZATSIYA ATAMASI (*lotincha immobilis ~ qo'zg'almas*) — *shikastlanganda tana qismlariga-segmentlariga kam harakat holat yaratish tushuniladi, buning uchun shikastlangan tana sohalariga, suyak-bo'g'im tiz-imiga maxsus qurilma-asboblardan (shina, gipsli bog'lam, metalkonstrukturlar) ni qo'llash bilan amalga oshiriladi.*

Transport immobilizatsiyasi jabrlanganlarni turli tana qismlarida ochiq va yopiq sinishlar kuzatilishida davolash-profilaktikasini asosiy negizlaridan hisoblanadi, to'g'ri va malakali bajarilgan immobilizatsiya jabrlanuvchilarda travmatik shok va ikkilamchi infektsiyani oldini olish—profilaktikasini ta'minlab beradi.

Agarda **etarli darajada immobilizatsiya** qilinmasa singan suyak qo'shimcha siljib uni o'tkir qirralari, uchlari atrof to'qimalarni, tomirlarni, nevrlarni shikastlashi mumkin, natijada travmatik shok kelib chiqishiga sabab bo'ladi..

Vaqtincha immobilizatsiya qilish mahoratini barcha tibbiyat xodimlari bilishi shart,

jabrlanganlarga birinchi yordam ko'rsatishda immobilizatsiya mahoratiga ega bo'limgan har bir tibbiyat xodimi, jabrlanuvchini umriga zomin bo'lishi mumkin, shuning uchun ham immobilizatsiya mahoratini barcha tibbiyat xodimlari yo'nalishidan qat'iy nazar bilishi, amalda bajarishni o'zlashtirishi shart. CHunki tabiiy ofatlarda, turli tansport halokatlarida, ommaviy tartibbuzarliklar va h.k. natijasida jabrlanganlar ko'pchilikni tashkilqiladi, uldarga mutaxasislashgan tibbiy yordam kelguncha birinchi yordamni ko'rsatish albatta boshqalar zimmasida bo'ladi.

- UMUMIY MA'LUMOT**
- IMMOBILIZATSİYA ATAMASI**
- IMMOBILIZATSİYA TURLARI**
- KO'RSATMALAR**
- VOSITALAR**
- ASOSIY QOIDALARI**
- BOSH VA BO'YIN**
- UMUMURTQA POQG'ONASI VA TOS**
- QUL VA OYOQLAR**
- YATROGENIYA**

rinchı yordam ko'rsatish uchun qo'llaniladi, va shuning uchun ham transport immobilizatsiya degan ibora ishlataladi.

YAKUNIY-BATAMOM IMMOBILIZATSİYA esa, har doimgiday, davolanishni oxirigacha singan suyak sohasida suyak qadog'i hosilbo'l-guncha, yallig'lanish jarayonni tuzalgunigacha, jarohatlarni bitishigacha qo'yiladi, bir so'z bilan aytganda transport immobilizatsiya emas, balki davolash immobilizatsiyasi desa bo'ladi.

Immobilizatsiyani maъlum muddatga qo'yish turlariga — **kam muddatga** (vaqtincha) va **uzoq muddatga** (yakuniy) turlari tafovut qilinadi.

V A Q T I N C H A I M - MOBILIZATSİYA ko'pincha shikastlanishdan so'ngi biringchi soatlar da jabrlanuvchilarni yaqin oradagi kasalxonalarga, tibbiy bo'linmalarga qulay transportirovka qilish maqsadida biringchi yordam ko'rsatish uchun qo'llaniladi, va shuning uchun ham transport immobilizatsiya degan ibora ishlataladi.

dom-en.ru

DESMURGIYA

SUYAKLARNI

SINISHI

TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASINING UMMUMIY VA BOLALAR XIRURGIYASI KAFEDRASI

SAVOLLARDAN JAVOBLARGA, SHUBXALARDAN DADILLIKKA, ISHQIBOZLIK DAN PROFESSIONALLIKKA

YUMSHOQ TO'QIMALARNI KO'P SONLI SHIKASTLANISHI

DESMURGIYA

SAVOLLARDAN JAVOBLARGA, SHUBXALARDAN DADILLIKKA, ISHQIBOZLIK DAN PROFESSIONALLIKKA

DESMURGIYA

DESMURGIYA

SOVUQ URISHI

SAVOLLARDAN JAVOBLARGA, SHUBXALARDAN DADILLIKKA, ISHQIBOZLIK DAN PROFESSIONALLIKKA

DESMURGIYA

OYOQDA O'TKIR YALLIG'LANISH JARAYONI

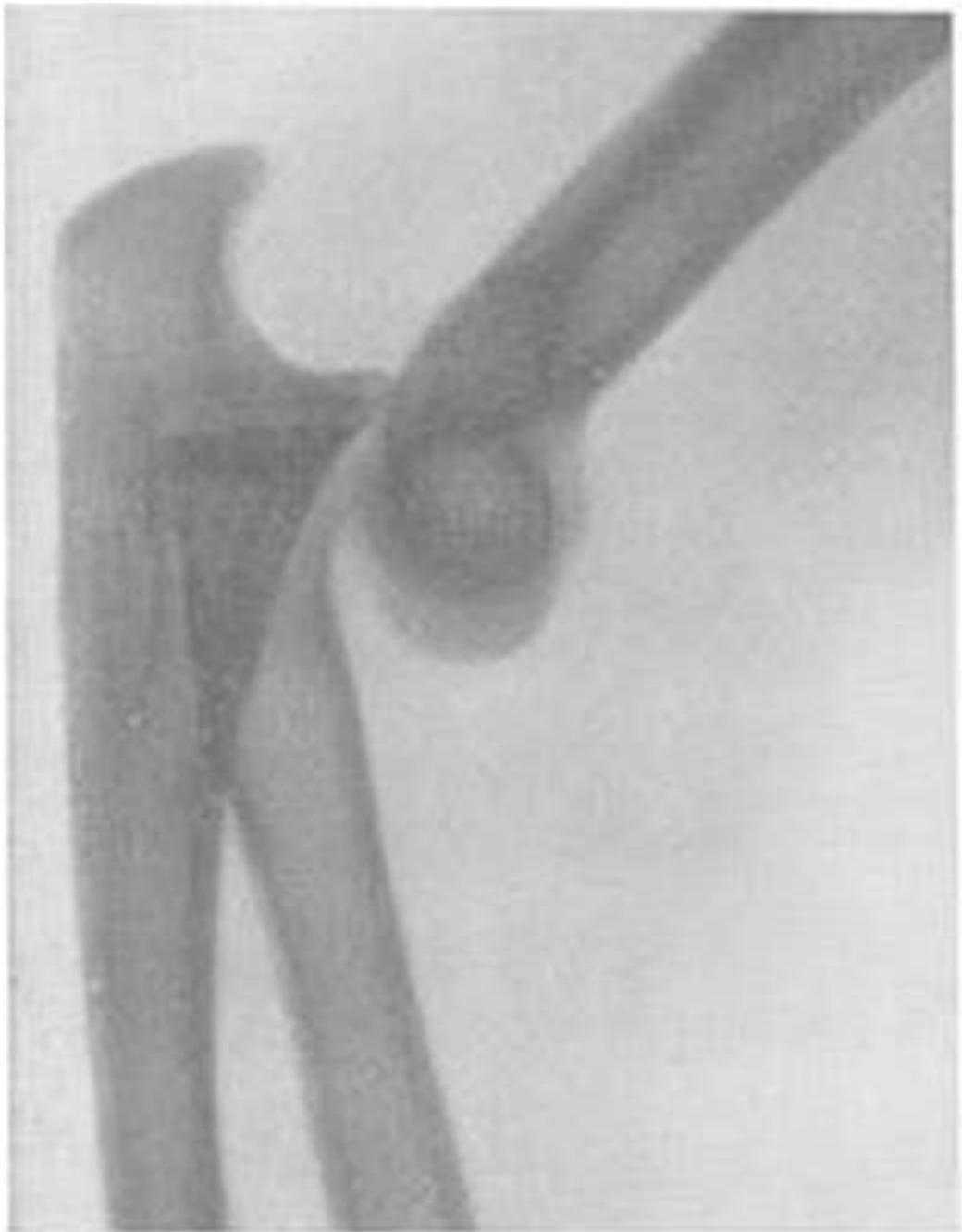
YUMSHOQ TO'QIMALARNI LAT EYISHI

DESMURGIYA

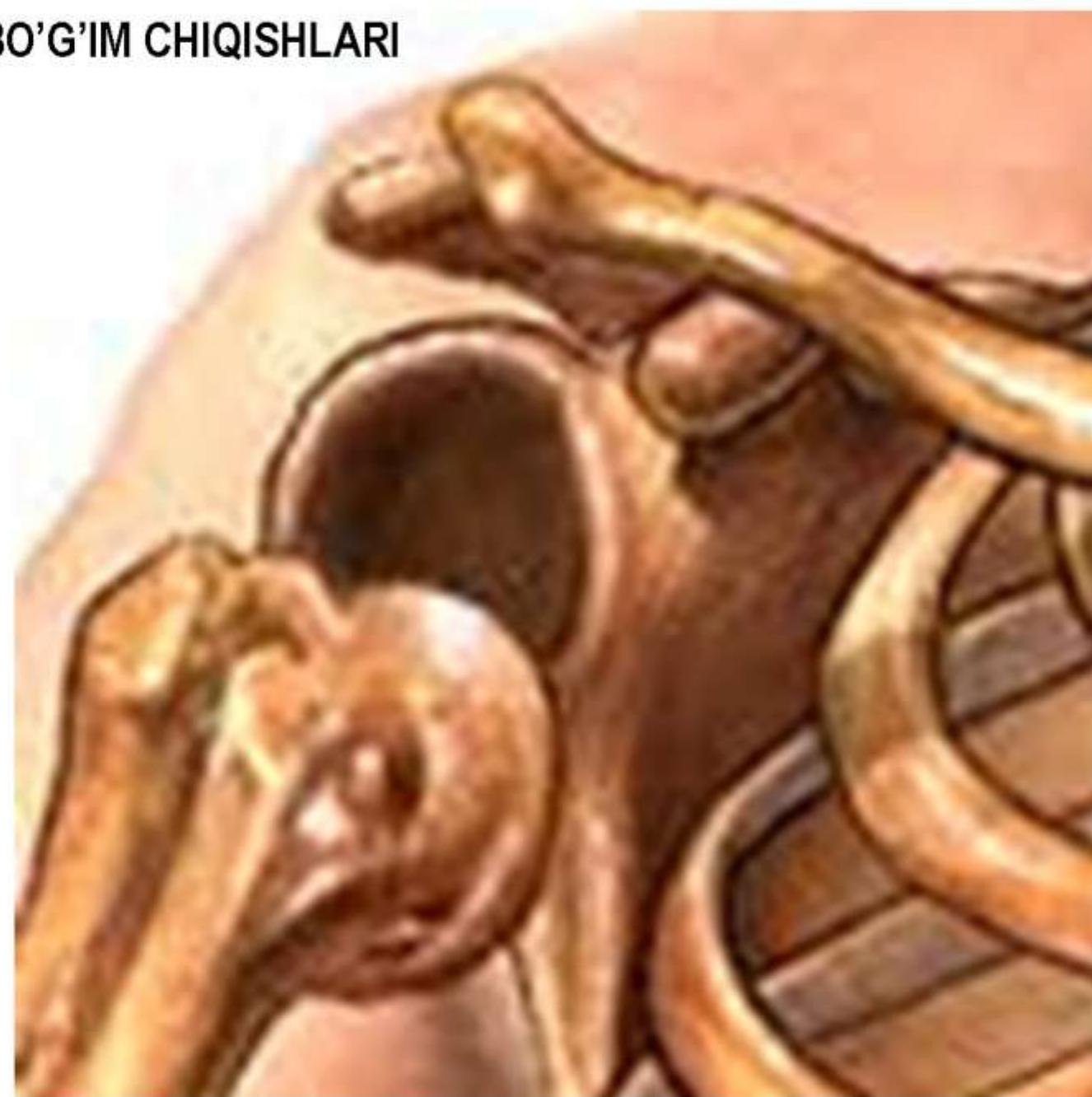

DESMURGIYA

BO'G'IM CHIQISHLARI

TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASINING UMMIY VA BOLALAR XIRURGIYASI KAFEDRASI

SAVOLLARDAN JAVOBLARGA, SHUBXALARDAN DADILLIKKA, ISHQIBOZLIK DAN PROFESSIONALLIKKA

DESMURGIYA

OYOQ-QO'L PAYLARINI CHO'ZILISHI

DESMURGIYA

BO'G'IMLARNI SHIKASTLANISHI

DESMURGIYA

UMUMIY MA'LUMOT

IMMOBILIZATSIYA ATAMASI

IMMOBILIZATSIYA TURLARI

KO'RSATMALAR

VOSITALAR

ASOSIY QOIDALARI

BOSH VA BO'YIN

UMUMURTQA POQG'ONASI VA TOS

QUL VA OYOQLAR

YATROGENIYA

shinasi, fanerli (taxtakachlar), plastmassdan shinalar, pnevmatik va taxtadan Diteriks shinalar ishlatiladi..

NOSTANDART VOSITALAR — bu shinalar va apparatlar, maxsus yo'nalishdagi kasalxona yoki tibbiy sanitariya bo'limgari ishlatiladi, ammo zavod fabrikalarda chiqarilmaydi va tibbiy-profilaktika muassasalariga standart shinalar qatorida tarqatilmaydi, bu shinalar: Elanskiy shinasi, Petrukov shinasi, Goncharov shinasi va b.

IMPROVIZATSYALASHGAN SHINALAR

Standart, nostandart va improvizatsiyalangan (qo'lga tushgan vositalar) dan transport immobilizatsiya vositalari tafovut qilinadi.

STANDART TRANSPORT SHINALARI — bu immobilizatsiya vositasi, maxsus zavod-fabrikalarda chiqariladi va tibbiy-profilaktika muassasalariga etkazib beriladi. Standart shinalar turkumiga: narvonsimon Kramer shinasi, Setkasimon shinasi, Phanera shinasi, Pnevmatik shinasi, Plastmass shinasi.

Standart

Qo'lga tushgan vositalar

narvonsimon Kramer shinasi

Taxta

Setkasimon shinasi

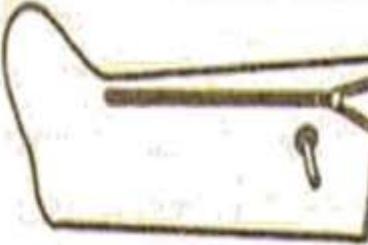
Yog'och

Phanera shinasi

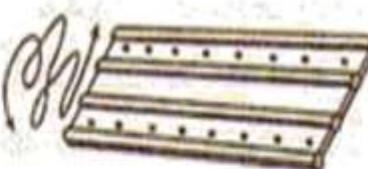
Zont

Pnevmatik shinasi

Lija

Plastmass shinasi

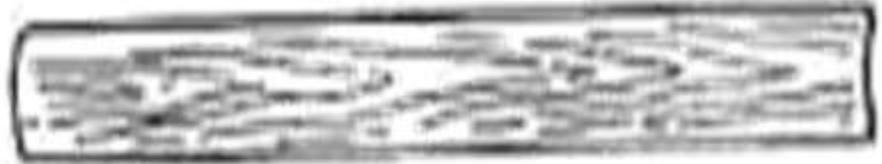
Kurak

NARVONSIMON KRAMER SHINASI — bu shinani tuzilishi, diametri 5 mm li uzunasiga ketgan metalsimlardan iborat ramka va har 3 sm smidan so'ng diametri 0.2 sm li ingichkaroq simdan ko'ndalang yo'nalishda narvonchasimon ko'rinishda o'rab chiqilgan shina hisoblanadi. Bu narvonsimon shina uzunligi 120 sm, eni 11 sm, vazni 0,5 kg li va uzunligi 80 sm, eni 8 sm, vazni 0,4 kg li shinalar ishlab chiqariladi va DPMga etkazib beriladi. Bu shinani osongina xoxlagan shaklga modellashtirish mumkin—moslashtirish mumkin, chunki osongina egiluvchan va engildezinfektsiyalanadi.

DESMURGIYA

FANERDAN YASALGAN SHINALAR — qalinligi 1 sm gacha bo'lgan yupqa taxtadan tayyorланади, ко'ndalangiga egilgan bo'ladi. Bu kabi fanerli shinalar 2 xilo'lchamda chiqariladi: Bu kabi shinalar uzunligi 125 va 70 sm, eni esa 8 smli o'lchamlarda chiqariladi. Bu shina arzon, engil, ammo oyoq va qo'luchun modellashtirib-moslashtirib bo'lmaydi, chunki plastikligi yo'qligi sababli sinib ketadi.

PLASTMASSADAN YASALGAN TRANSPORTIROVKA UCHUN SHINALAR — bu shina plastmasa matodan yasalgan bo'lib alyuminiy sim o'tkazilgan va chetlariga teshiklar qilingan, bu teshiklarni kerak bo'lganda shnur o'tkazib fiksatsiya qilish uchun ishlatilishi ko'zda tutilgan.

Bu shinani 3 xili chmqriladi:

I — eni 115 mm, uzunligi 900 i 1300 mm li bilak suyagi boshchasini fiksatsiyalash uchun;

II — eni 100 mm, uzunligi 900 va 1300 mm li qo'lni fiksatsiyalash uchun;

III — eni 85 mm, uzunligi 790 va 110 mm li bolalar oyoq-qo'lini fiksatsiyalash uchun.

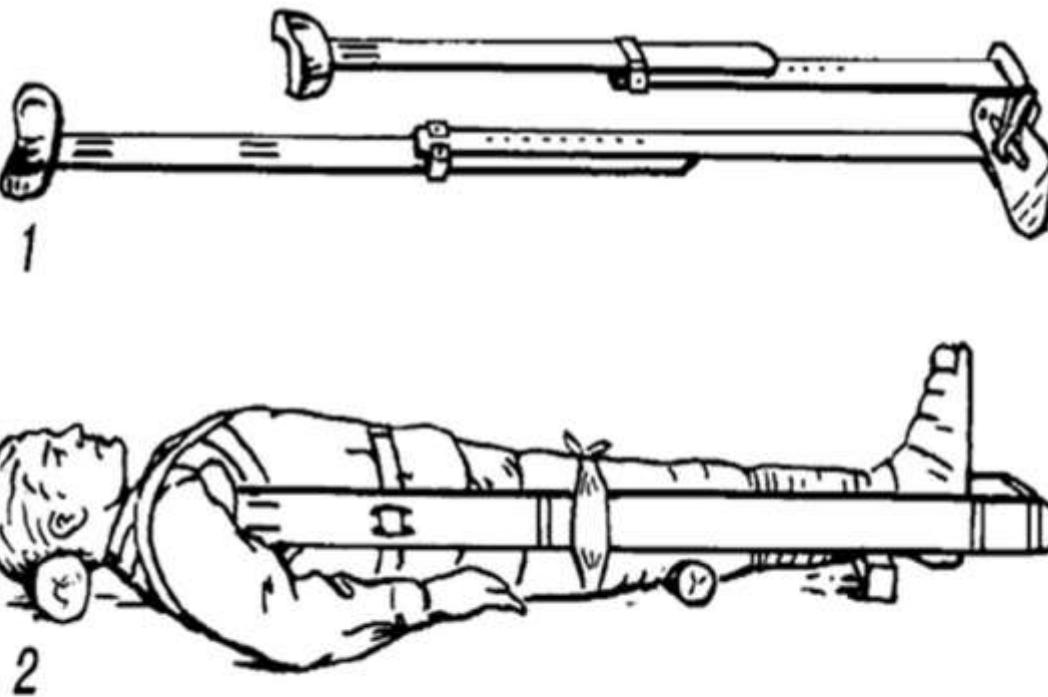
DESMURGIYA

unligi 115 sm, eni 8-10 sm, vazni 1,6 kg keladi. SHina ikkita alohida yupqa taxtadan iborat bo'lib, qo'lтиqtayoq sifatida ishlatish nazarda tutilgan, bu qo'lтиq tayoqlarni birini uchida qayiriladigan to'rtburchak shaklli o'tasida teshigi bor temir maxkamlangan, uchinchi qismi esa oyoqni kaftiga o'xhash shaklda yasalgan bo'lib shina qo'yilganda shikastlangan oyoqni kafti shunga bint bilan maxkam bog'lanadi va uz-unligi 30 sm li matodan yasalgan alqoncha bog'lanadi va dumaloq uz-unligi 15 smli yog'ochcha bilan buralib oyoq panjasি birga pastga tortiladi, natijada singan suyak uchlari repozitsiyalanishi mumkin, repoziyatsiya bo'limgan taqdirda ham mobilizatsiya vazifasini bajaradi.

PNEVMATIK TIBBIY SHINA — bu shinani tuzilishi rasmda keltirilganday, ikki qavatl tiniq plastmassadan tayyorlanadi, bu shinani ishlash printsipi ikki qavat plastmassa ichiga joylashtirilgan havo kamerasiga havo puflanadi va oyoq-qo'lhavo bosimida fiksatsiyalanadi. Bu tibbiy pnevmatik shina polietilen paketda uch xilturda-uch xilo'lchamda chiqariladi: I — qo'lpanjasi va bilak uchun, vazni 0,25 kg; II — oyoq panjasи va boldir uchun, vazni 0,3 kg; III — tizza bo'imiga va songa, vazni 0,4 kg, ko'rinishda chiqariladi. SHina ichiga havoni og'iz orqali puflanadi, yoki maxsus nasos yordamida tarang qilib (40—45 mm sim.ust) bosimgacha havo yuboriladi.

DITERIXSNI TRANSPORT SHINASI — oyoqlar uchun yog'ochdan yasaladi, bu shina yig'ilgan holda uni uz-

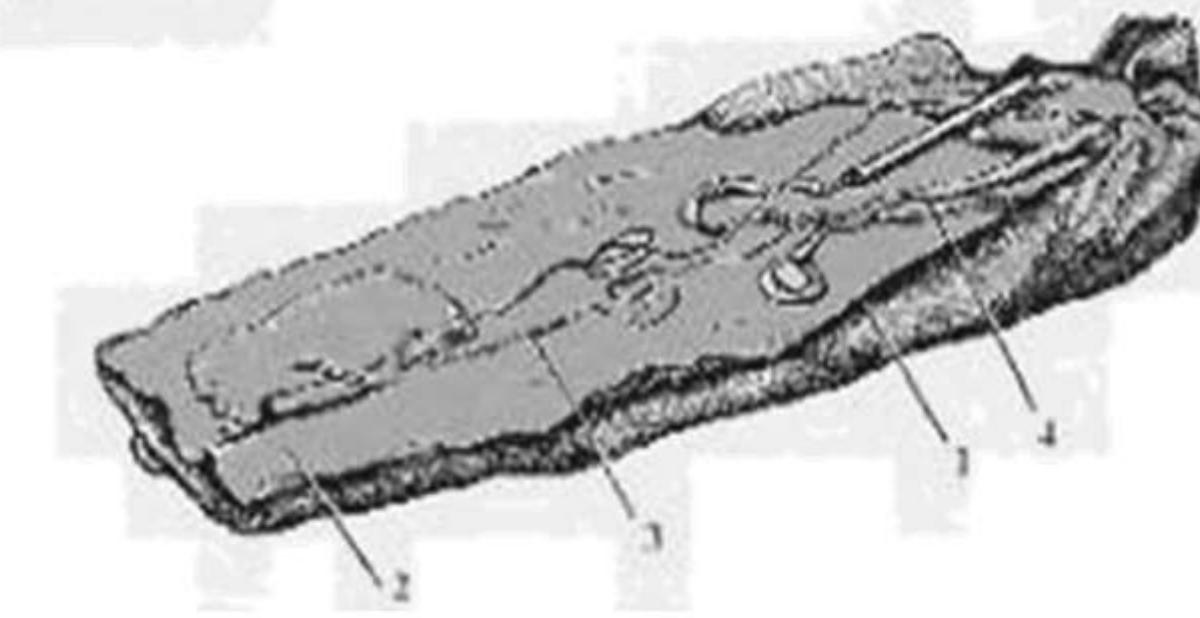
DESMURGIYA

UMUMIY MA'LUMOT**IMMOBILIZATSİYA ATAMASI****IMMOBILIZATSİYA TURLARI****KO'RSATMALAR****VOSITALAR****ASOSIY QOIDALARI****BOSH VA BO'YIN****UMUMURTQA POQG'ONASI VA TOS****QUL VA OYOQLAR****YATROGENIYA**

qalinligi 200 mm. Zambilni vazni (nasossiz) 13 kg gacha bo'ladi.

Umurtqa pog'onasi va toschanoq suyaklari singanda transport immobilizatsiyalash uchun vakuumli zambildan foydalilanildi. Uni uzunligi 1950 mm, eni 600 mm,

SAVOLLARDAN JAVOBLARGA, SHUBXALARDAN DADILLIKKA, ISHQIBOZLIK DAN PROFESSIONALLIKKA

Immobilizatsiya yordamida tinch holat taъminlanadi. Singan suyakni o'tkir qirralari bilan yumshoq to'qimalar, tomirlar va nervlarni ikkilamchi shikastlanishini oldini oladi, bundan tashqari jarohatdan ikkilamchi infektsiyani organizmga tarqalishini ham oldini oladi.

Transport immobilizatsiyalovchi uskunalarni qo'yishda quyidagi qoidalarga rioxalarga qilish kerak:

1. Transport immobilizatsiyasi birinchi tibbiy yordamni asosiy shartlari ekanligi uchun albatta shikastlangandan so'ng birinchi minutlarda bajarish lozim, chunki ko'p hollarda nafaqat asoratlarni oldini olish, balki shikastlangan oyoq-qo'llarni va jabrlanuvchini hayotini ham saqlab qolishga sabab bo'lishi mumkin.
2. Jabrlanuvchini shikastlangan sohasida qon ketish kuzatilsa albatta vaqtincha qon to'xtatish maqsadida bosib turuvchi bog'lam qo'yish kerak, bog'lam qo'yishda shuni nazarda tutish kerakki, uni olib batamom qon to'xtatish paytida immobilizatsiyaga zarar etkazmaslik kerak. Buning uchun jgutni ustini bekitmaslik kerak, jgutni bog'lagan tugugi (qulfi) old tomonidan oson echiladigan qilib qo'yish zarur, albbata jgutni qo'yilgan vaqt qog'ozga yozib jgutni chetiga qistirib qo'yilishi shart.
3. Agarda kuyish yoki jaroxat bo'lsa awalaseptik bog'lam qo'yib bo'lgandan so'ng shina bilan immobilizatsiya qilinadi.
4. Transport shinani qo'yishdan oldin albatta (teri ostiga, mushak orasiga, vena ichiga) og'riqli shokni oldini olish uchun og'riqsizlantirish maqsadida — morfin, omnopon, pantopon, promedol. Kabi narkotik dorilarni yuborish kerak.
5. Suyaklarni yopiq sinishidamahalliy og'riqsizlantirish uchun 15—20 ml 1—2% novokain eritmasi singan joyga yuboriladi (gematomaga). Qolgan hollada 0.25% li novokain eritmasidan ishlatib Vishnevskiy usuli bilan futlyar blokada qilinadi.
6. SHinani individualmoslashtirish uchun sog' oyoq-qo'lda modellashtirib olinadi va singan oyoq-qo'lga qo'yiladi.
7. Transport shinalar odatda kiyim va poafzalustidan qo'yiladi. Bemorni echintirishga harakat qilganda qo'shimcha shikastlanishi mumkin. Oyoq-qo'lni teriga yaqin joylashgan bo'rtmalar (to'piq, quymich suyagi toji, son va elka suyagini bo'rtmasi) sohasiga shina qo'yishda albatta paxta qo'yib ustidan shina qo'yish maqsadga muvofiq bo'ladi, aks holda shu

DESMURGIYA**UMUMIY MA'LUMOT****IMMOBILIZATSIYA ATAMASI****IMMOBILIZATSIYA TURLARI****KO'RSATMALAR****VOSITALAR****ASOSIY QOIDALARI****BOSH VA BO'YIN****UMUMURTQA POQG'ONASI VA TOS****QUL VA OYOQLAR****YATROGENIYA**

mi — orqa tomonga 30° burchak ostida, barmoqlar yarim bukilgan holatda, bilak pronatsiya va supinatsiya o'rtasi bukilgan holatda bo'lishi kerak.

11. SHinani fiksatsiya qilishda boshidan oxirigacha qatti siqmasdan bin bilan o'rab chiqiladi, mabodo qattiq siqb qo'yilsa shikastlangan sohani qon bilan ta'ymylanishi buzilib yotoq yara va nekrozlarga sabab bo'lishi mumkin.

12. Yilni sovuq fasllarida shikastlanish sababli fiksatsiyalangan oyoq-qo'llarni sovuq urishini oldini olish uchun issiqroq matolar, kiyimlar bilan o'rab so'ng taransportirovka qilinadi. Yuqorida keltirilgan transportirovka qoidalariiga riosa qilish barcha sohalar shikastlanganda talabaga javob beradi.

joylarni qon bilan ta'ymylanishi buzilib yotoq yara va nekroz holati kuzatilish mumkin. Iloji boricha yalang'och tanaga shina qo'ymaslikka harkat qilish kerak, yuqorida aytgandek yotoq yaralar va nekroz holati kuzatilishim mumkin.

8. Metaldan yasalgan shinalarni qo'yishdan oldin bint yoki boshqa matolar bilan o'rab so'ngra qo'yish maqsadga muvofiq bo'ladi.

9. SHikastlangan oyoq-qo'lga shina qo'yganda kamida ikkita bo'g'imni immobilizatsiyasi ta'ymylanishi kerak, agarda

son va elka suyagi singandan kamida uchta singan sohaga yaqin bo'g'im immobilizatsiyalanishi lozim.

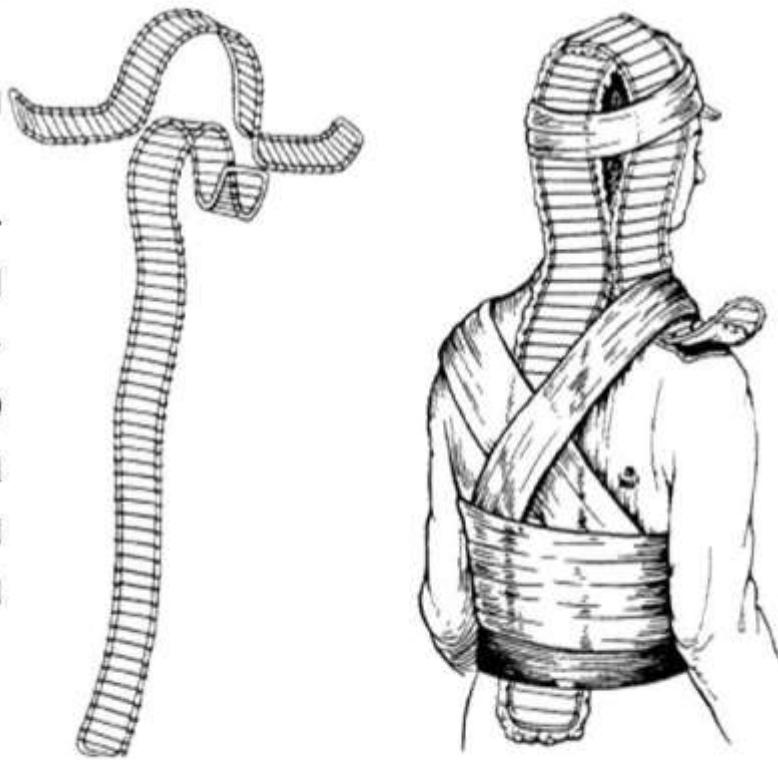
10. SHikastlangan oyoq-qo'llarni immobilizatsiya qilishda, ular o'rta-fiziologik va qulay funktsionalholatda bo'lishi kerak. Bu degani tirsak bo'g'imi va to'piq bo'g'imi 90° burchak ostida, tizza bo'g'imi — $165-170^{\circ}$ burchak ostida, panja-bilan bo'g'i-

UMUMIY MA'LUMOT**IMMOBILIZATSIYA ATAMASI****IMMOBILIZATSIYA TURLARI****KO'RSATMALAR****VOSITALAR****ASOSIY QOIDALARI****BOSH VA BO'YIN****UMUMURTQA POQG'ONASI VA TOS****QUL VA OYOQLAR****YATROGENIYA**

Transport immobilizatsiyasi quyidagi holatda qilinadi:

- 1.Boshni barcha teshib o'tuvchi jarohatlarida.
- 2.Bosh miyani og'ir chayqalishida, lat eyishida, sigilishida.
- 3.Miya kosasini asosi va bo'yin umurtqalari singanda.
- 4.YUmshoq to'qimalarni, paylarni ko'p sonli shikastlanishida
- 5.Bo'yin sohasida og'ir yallig'lanish jarayonida.

Bo'yin va bosh shikastlangan immobilizatsiya qilish uchun narvonsimon Bashmakov. SHinasidan foydalilanadi. Bu shina ikkita egiluvchan simdan yasalgan narvonsimoln shinadan iborat bo'lib uni uzunligi 120 sm keladi. Avvalbitta shinani boshga, bo'yinga va kiftga frontal yassilik bo'ylab modellashtiriladi. Ikkinchchi shinani sagitalyassilik bo'ylab bosh konturi, bo'yinni orqa sathi va ko'krak umurtqasi bo'ylab modellashtiriladi. SHundan so'ng ikkita shina boshdan boshlab bir biiriga bog'lanadi va vata qo'yib ustidan jabrlanuvvchini tanasiga aylanasiga bog'lab chiqiladi.

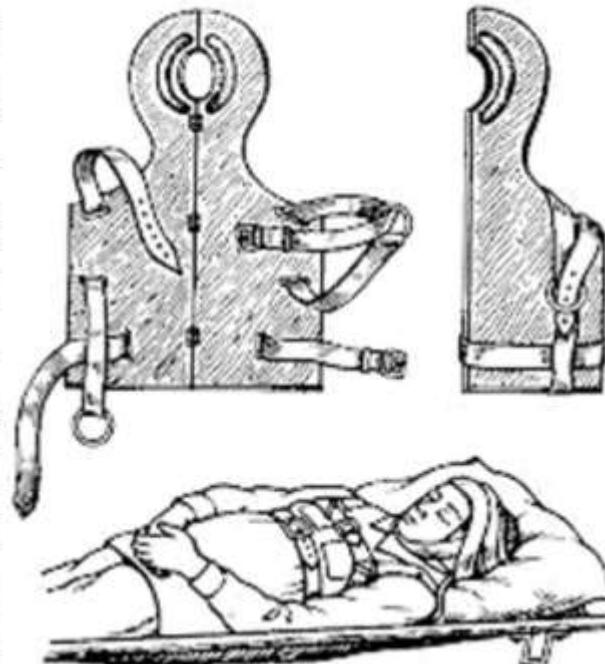

DESMURGIYA**UMUMIY MA'LUMOT****IMMOBILIZATSIYA ATAMASI****IMMOBILIZATSIYA TURLARI****KO'RSATMALAR****VOSITALAR****ASOSIY QOIDALARI****BOSH VA BO'YIN****UMUMURTQA POQG'ONASI VA TOS****QUL VA OYOQLAR****YATROGENIYA**

fiksatsiyalanadi.

Bo'yin umurtqasini immobilizatsiya qilish uchun maxsus SHans shinasidan foydalaniladi. Bu shina vata, marli, karton va plastmasa matolaridan yasaladi. Boshni immobilizatsiyasi uchun qo'lostida standart shinalar bo'lmaganda bemorni kiyimlaridan yo'g'on o'rama yasab bo'yinga o'rabi bosh va bo'yinni fiksatsiyalash mumkin. Yoki moninani kamerasini bo'yinga moslab havo yuborib pnevmatik shina sifatida ishlatish mumkin. Bundan tashqari paxta va marlidan «bublik» yo'g'on dumaloq xalqadan ham foydalanish mumkin.

Bo'yin va boshni immobilizatsiyasi uchun Elanskini nostandard shinasidan ham foydalaniladi. Bu shina ikkita bir biriga o'xshash va hajm jihatdan teppateng taxtadan yasalgan bo'lib bir-biriga metalxalqalar bilan birlashtiriladi, shinani bosh qismida boshni ensa sohasi uchun teshik qilingan. SHinani yig'ilgandagi tashqi ko'rinishi bosh va ko'krak qafasi siluetinieslatadi. Uzunligi 60 sm, eni 40 sm, uzunasiga taxlanadi. Tanaga chetlaridagi teshiklar orqali o'tkazilgan tasmalar bilan mahkamlanadi. Ensa joylashtiradigan sohasiga paxta va marlidan qilingan yostiqcha qilib boshni esa sohasi shu yostiqchaga yotqiziladi va peshona orqali bint o'rabi

UMUMIY MA'LUMOT

IMMOBILIZATSIYA ATAMASI

IMMOBILIZATSIYA TURLARI

KO'RSATMALAR

VOSITALAR

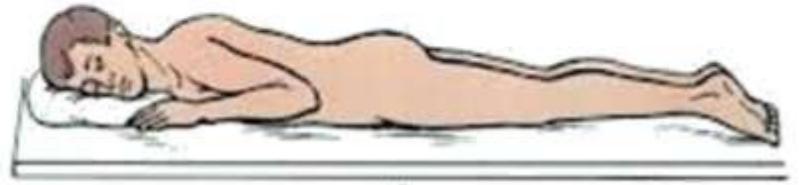
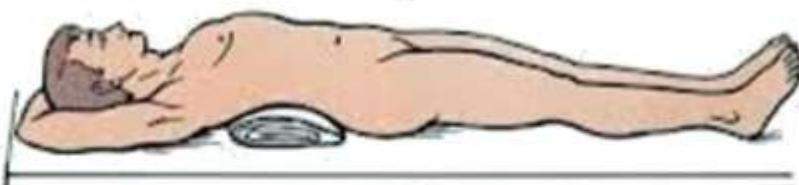
ASOSIY QOIDALARI

BOSH VA BO'YIN

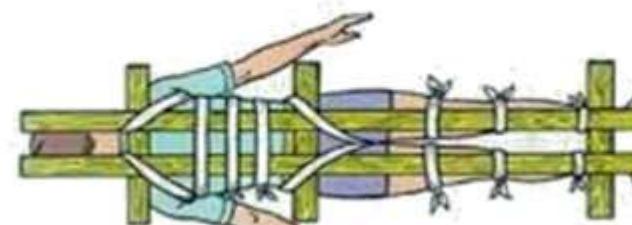
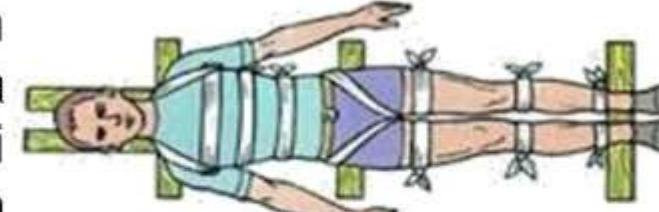
UMUMURTQA POQG'ONASI VA TOS

QUL VA OYOQLAR

YATROGENIYA

*a**b*

Ko'krak va belumurtqaldari singanda jabrlanuvchini kasalxonaga eltish uchun tekis taxtaga «shitga» yotqiziladi. Yana 3-4 narvon-simon shina biriktirgan zambilidan ham foydalilaniladi. Щит yoki zambilga soldat shineli yoki ko'rpacha, odehyalto'shab, keyin jabrlanuvchi asta sekin yotqiziladi va zambilga tasmalar bilan fiksatsiyalanadi. Tos suyaklari singan jabrlanuvchini transportirovkasida ham ko'krak va belumurtqalari singanda qo'llagan immobilizatsiya usulidan foydalilaniladi faqat jabrlanuvchini tizza ostiga shinelyoki soldat xaltasidan yostiqcha sifatida qo'yib chanoq

*a**b*

bo'g'imi kerilib, tizza bo'g'imi bukilib **«qurbaqa»** holati beriladi. va kasalxonaga transportirovka qilinadi.

DESMURGIYA

UMUMIY MA'LUMOT
IMMOBILIZATSIYA ATAMASI
IMMOBILIZATSIYA TURLARI
KO'RSATMALAR
VOSITALAR
ASOSIY QOIDALARI
BOSH VA BO'YIN
UMUMURTQA POQG'ONASI VA TOS
QUL VA OYOQLAR
YATROGENIYA

ELKA SUYAGI, BO'G'IMI VA YUMSHOQ TO'QIMALARI SHIKASTLANGANDAN TRANSPORT IMMOBILIZATSIYASI.

O'mrov suyagi va kurak suyagi singanda transport immobilizatsiya uchun bintli **Dezo** bog'lami qo'llaniladi

Boglam kuyishdan oldin kultik osti chukurchasiga yumshok yostikcha kuyiladi.

Bilakni tirsak bugimida tugri burchak ostida bukib, kulni kukrakka olib kelinadi. Dezo boglami 4 ta yuldan tashkiltopadi.

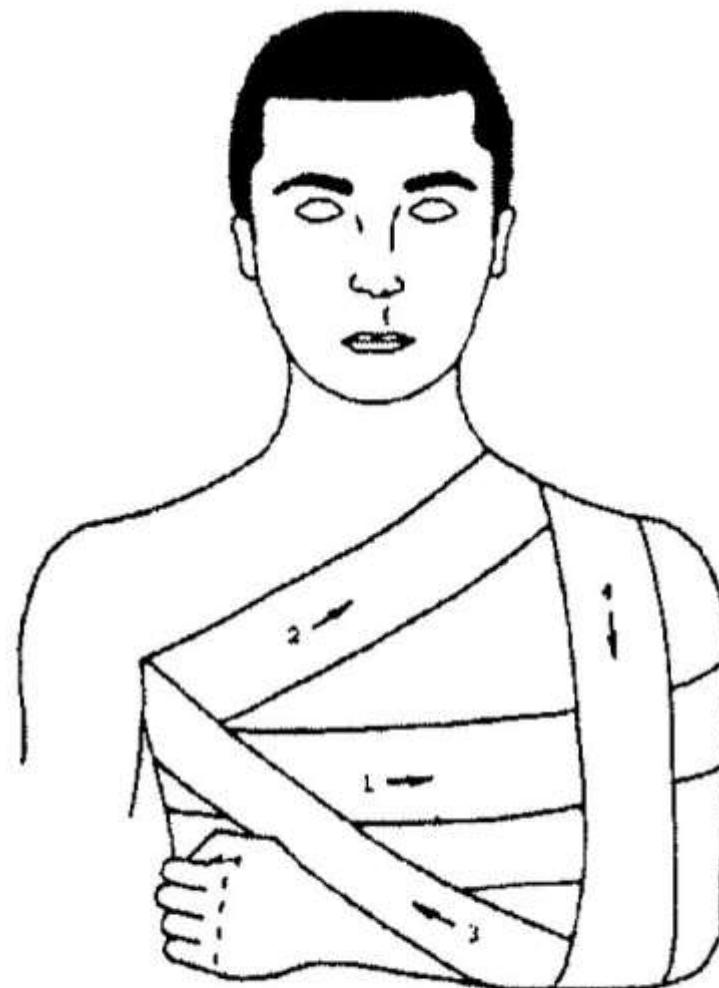
1. Birinchi tsirkulyar yulbilan elka kukrak kafasiga bintlanadi.

2. Ikkinci yulsogлом kultik osti chukurchasidan shikastlangan tomondagi elka ustiga yunal-tiriladi, undan orka

tomonga utkazilib pastga tushiriladi.

3. Uchinchi yultirsak bugimini aylanib utib, bilakni kutarib turadi, kiyshik xolda yukoriga sogлом tomondagi kultik osti chukurchasiga kutariladi, keyin kukrak kafasining orka tekisligiga utadi.

4. Turtinchi yulshikastlangan elka ustiga yunaltirilib, undan tirsak bugimiga, uni bilakning yukori uchdan bir kismida aylanib utib, kukrak kafasining orka yuzasiga va sogлом tomondagi kultik osti chukurchasiga yunaltiriladi. Xamma 4 ta yultulik fiksatsiyani ta'minlangunga kadar bir necha bor takrorlanadi.

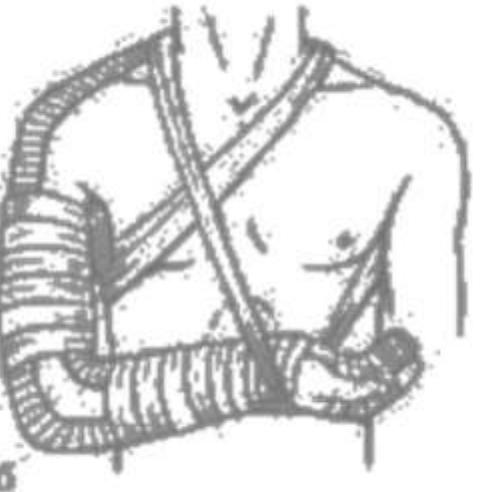
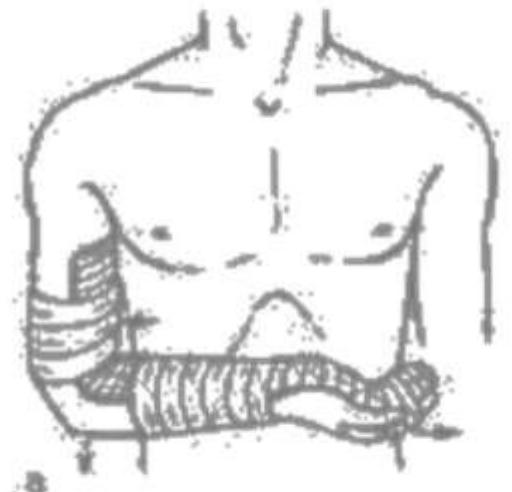
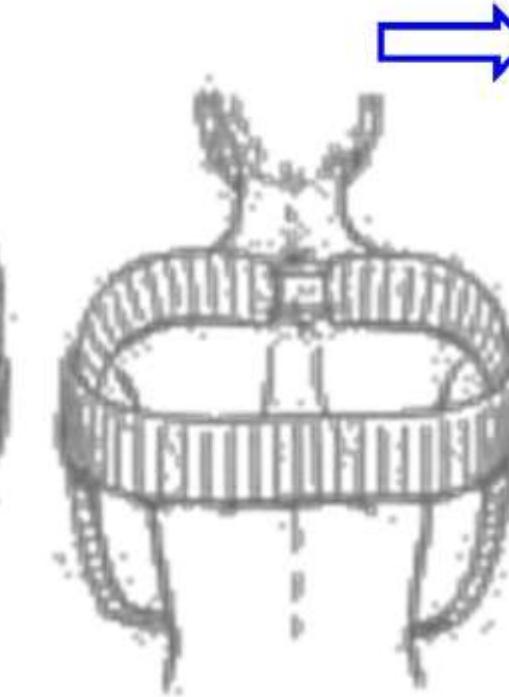
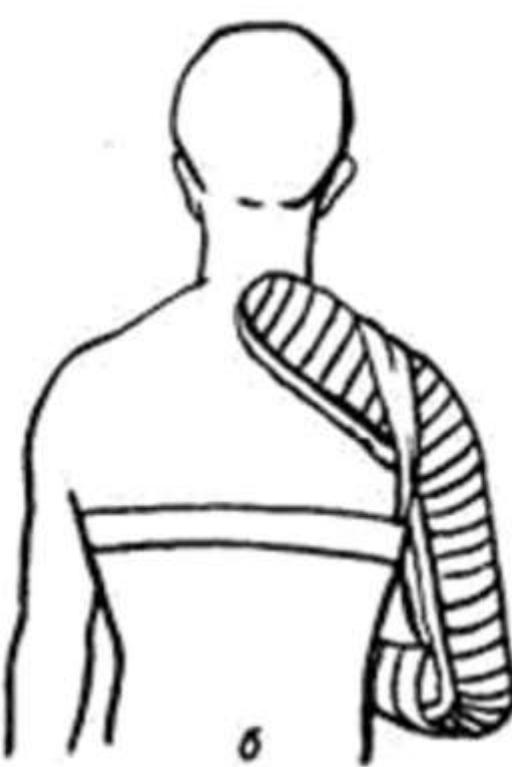

ELKA SUYAGINING SINISHLARI

Elka, bilak suyagining qaysi joyi sinishidan qat'iy nazar (yuqori, o'rta yoki pastki qismi) birinchi yordam narvonsimon Kramer transport shinalarini kuyish bilan chegaralanadi. Avvalo, shikastlangan kulni tanaga yakinlashtirib, uning tirsak bugimida 90 ° li burchak ostida bukiladi, keyin tanaga bint bilan maxkam boglanadi. Agar ochik sinish bulsa, avvalo, kon okishi tuxtatilib, aseptik boglam kuyiladi. Agar boglash materiallari yuk bulsa, kuylak va boshka shu kabilardan foydalaniladi. Bu kiyimlarning pastki kismi yukoriga kutarilib, ilgak tugma, kistirgichlar yordamida maxkamlab kuyiladi.

Bilak va kaft suyaklarining sinishlarida, uni xarakatsizlantirish uchun kalta simli shinalar yoki kulostidagi vositalar ishlatiladi. Buning uchun bilak suyagini tirsak bugimidan tugri burchak ostida bukib, bemorning kaftiga ozrok boglov materiali solinadi va uni bemor barmoklari bilan kisadi. Simli shinani (gilofli) tugri burchak ostida buklab, kulshakliga moslanadi va u kulning orka yuzasidan, elkaning yukori kismidan boshlab, barmoklarga olib boriladi. Keyin shinani kulbilan birgalikda kushib bint bilan urab chikiladi. Kulni bint yoki rumolcha bilan buyinga osib kuyiladi. Kulni xarakatsizlantirilgach, uni tanaga bint bilan maxkamlab urab kuyish mumkin.

DESMURGIYA

TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASINING UMMIY VA BOLALAR XIRURGIYASI KAFEDRASI

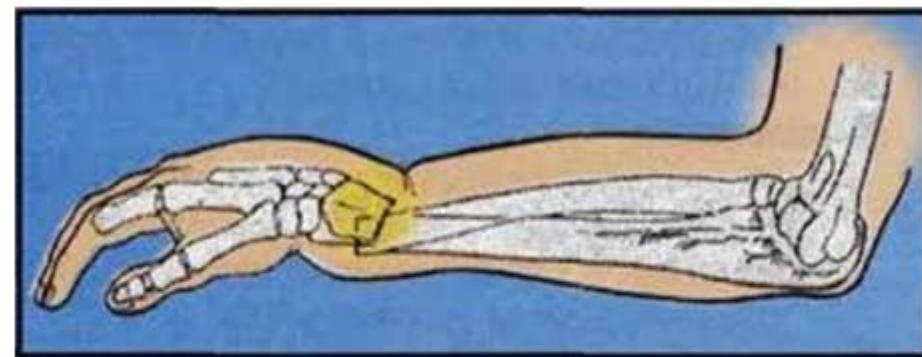
SAVOLLARDAN JAVOBLARGA, SHUBXALARDAN DADILLIKKA, ISHQIBOZLIK DAN PROFESSIONALLIKKA

DESMURGIYA

- UMUMIY MA'LUMOT**
- IMMOBILIZATSIYA ATAMASI**
- IMMOBILIZATSIYA TURLARI**
- KO'RSATMALAR**
- VOSITALAR**
- ASOSIY QOIDALARI**
- BOSH VA BO'YIN**
- UMUMURTQA POQG'ONASI VA TOS**
- QUL VA OYOQLAR**
- YATROGENIYA**

Bilak suyaklari singanda shina qo'yilganda, albbata tirsak bo'g'imi va bilak panja bo'g'imi fiksatsilanadi, buning uchun pronatsieya va supinatsiya holati o'rtasi holatiga keltirib shina qo'yiladi, panja — orqa tomonga 30° ga bukiladi, tirsak bo'g'imi — 90° burchak ostida va barmoqlar yarim bukilgan holatda fiksatsiyalanadi

1. Buning uchun bilak suyagini tirsak bugimidan 90° tugri burchak ostida bukiladi.
2. Bemorning kaftiga ozrok boglov materiali solinadi va uni bemor barmoklari bilan qisadi.
3. Simli shinani (gilofli) to'g'ri burchak ostida buklab, kulshakliga moslanadi.
4. Qulning orka yuzasidan, elkaning yukori kismidan boshlab, barmoklarga olib boriladi.
5. Keyin shinani kulbilan birgalikda kushib bint bilan o'rab chiqiladi.
6. Qo'lni bint yoki ro'molcha bilan buyinga osib qo'yiladi.
7. Qo'lni xarakatsizlantirilgach, uni tanaga bint bilan maxkamlab o'rab quyish mumkin.

DESMURGIYA

UMUMIY MA'LUMOT
IMMOBILIZATSİYA ATAMASI
IMMOBILIZATSİYA TURLARI
KO'RSATMALAR
VOSITALAR
ASOSIY QOIDALARI
BOSH VA BO'YIN
UMUMURTQA POQG'ONASI VA TOS
QUL VA OYOQLAR
YATROGENIYA

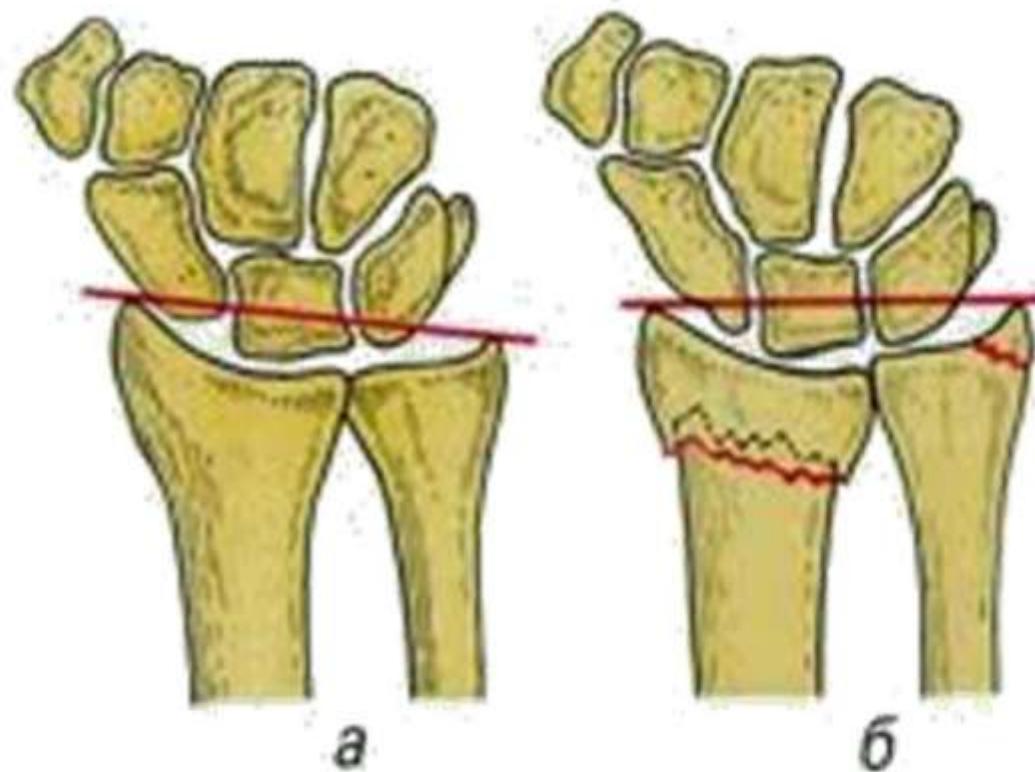
berish uchun kaftga paxta va marlidan koptokcha yasab ushlatib qo'yiladi.

3. SHinani kaft tomondan bilakni tepe 1/3 qismigacha qo'yib ustidan bintlab tashlanadi, bint o'rashda shikstlanmagan barmoqlar tashqarida qolish kerak.

4. Qo'lni bo'yinga 90 gradus burchak ostida bint bilan osib qo'yiladi.

1. Tirsak bo'g'imi, panja va barmoqlar singanda transport immobilizatsiyasi qilishda bilakni tepe 1/3 qismigacha narvon-simon va fanerli shina bilan fiksatsiyalanadi xolos.

2. Panjani orqaga bukib, barmoqlarga yarim bukilgan holat

- UMUMIY MA'LUMOT
- IMMOBILIZATSİYA ATAMASI
- IMMOBILIZATSİYA TURLARI
- KO'RSATMALAR
- VOSITALAR
- ASOSIY QOIDALARI
- BOSH VA BO'YIN
- UMUMURTQA POQG'ONASI VA TOS
- QUL VA OYOQLAR
- YATROGENIYA

Toz-son bo'g'imi, tizza bo'g'imi, son suyagi shikastlanganda transport immobilizatsiyasi uchun *Diterixs* shinasidan foydalilaniladi. Bu shinani qo'yganda albatta 3 ta bo'g'im fiksatsiyalanish lozim: ya'ni toz-son, tizza va tovon-boldir bo'g'imirini qamrab olishi va harakti cheklangan bo'lishi kerak.

OYOQGA DITERIXS SHINASI QO'YISH TEKNIKASI

Diterixs shinasi kuyish 7 boskichdan iborat:

1. shinaning panja ostki kismi oyok panjasiga «sakkizsimon» boglam kurinishida bintlar yordamida maxkamlanadi;
2. tashki kismi (uzun kismi) kultik ostidan panja ostki kismining metallkulokchasi orkali utkazilib, undan 8-10 sm ortikcha uzunkda kuyiladi;
3. ichki kismi chot soxasidan panja ostki kismining metallkulokchasi orkali utkazilgan xolatda kuyiladi;
4. boldir soxasining osilib kolmasligi uchun, kushimcha ravishda Kramer shinasidan foydalanish tavsiya etiladi;
5. suyaklarga tegib turgan joylarga paxtadan yoki porolondan kistirgichlar kuyiladi.

DESMURGIYA

UMUMIY MA'LUMOT
IMMOBILIZATSIYA ATAMASI
IMMOBILIZATSIYA TURLARI
KO'RSATMALAR
VOSITALAR
ASOSIY QOIDALARI
BOSH VA BO'YIN
UMUMURTQA POQG'ONASI VA TOS
QUL VA OYOQLAR
YATROGENIYA

boradigan kasalxona juda uzoq bo'lsa, unda Diterixs shinasi ustidan Kramerni narvonsimon shinasidan xalqa yasalib ustidan o'rab uchi bog'ab qo'yiladi, yoki gipsdan halqa yaasb xuddi shunday ustidan o'rab qo'yiladi.
 13. SHinani pastki taxtachasiga maxkamlangan oyoq panjasni bilan birga teshigidan o'tkazilgan arqon bilan burab asta sekin tortganda qo'lтиq tayoqlar qo'lтиq ostiga va chotga borib taqalganda shu holatda shina boshidan oxirigacha bintlar bilan oyoqga va tanaga maxkam qilib fiksatsiyalanadi.

6. tsirkulyar yunalishda bint yordamida shina boldir, son, korin va kukrak kafasiga maxkamlanadi;
7. tayokchali buragich yordamida chuzish amalga oshiriladi.
8. SHina kiyim ustida qo'yiladi.
9. SHina qo'lтиqtayoqlarini distaluchlari kichik (oyoq kaftiga o'xshash) taxtachasini teshiklariga kirgiziladi,
10. SHina tasmalari bilan tanaga va oyoqga maxkamlanadi, ustidan oyoqdan boshlab qo'lтиq ostigacha bint o'rab chiqiladi.
11. Tasma bilan maxkamlanganda va bint o'raganda eng maxkam qilib fiksatsilash talab qilinadigan sohalari , ko'krak qafasi, son va boldir sohalari hisoblanadi.
12. Jabrlanuvchini olib

DESMURGIYA

UMUMIY MA'LUMOT
IMMOBILIZATSIYA ATAMASI
IMMOBILIZATSIYA TURLARI
KO'RSATMALAR
VOSITALAR
ASOSIY QOIDALARI
BOSH VA BO'YIN
UMUMURTQA POQG'ONASI VA TOS
QUL VA OYOQLAR
YATROGENIYA

- Kuprok changichilarda va piyodalarda vintsimon sinishlar kuzatiladi. Sinishning belgilari - kuchli ogrik, oyok funktsiyasining buzilishi, deformatsiya va oyok uzunligining kiskarishi, ochik sinishlarda teri butunligining buzilishi va suyak siniklarining chikib kolishi, kon okishi va boshkalar.
- Suyak siniklarini vokea sodir bulgan joyda tugrilashga yulkuyib bulmaydi va bu narsa juda kupolxato xisoblanadi.
1. Boldir suyagi singanda 2 ta kushni bugimlar - tizza va boldir- tovon bugimlari maxkam fiksatsiyalanadi.
 2. Boldir-tovon bugimi 90° burchakda, tizza 180° gacha yoyilib shinalanadi.
 3. Tovonning anatomo-fiziologik xususiyatlari, yaъni uning kuplab nisbatan mayda suyaklardan tashkiltopishi, uzaro bugim va boglamlari shunga sabab buladiki, shikastlanish vaktida nafakat suyaklarning sinishi, balki xamma boglam apparatida buzilishlar, sinish bilan birga chikishlar xam yuz beradi.
 4. Boldir-tovon bugimi va tovon sinishi belgilariga: juda kuchli ogrik, shish, deformatsiya, katta gematoma, bugimga kon kuyilishi, tayanch va xarakat funktsiyalarining buzilishlari kiradi.
 5. Birinchi yordam yukorida kursatib utilgan chora-tadbirlardan tarkib topib, bunda kuyidagi koidani suzsiz bajarish talab kilinadi - tizza bugimi 180° ga yoyilishi, boldir-tovon bugimi 90° burchak ostida shinalanishi lozim, ammo uzboshimchalik bilan sinik va chikishlarni tugrilash mumkin emas.
 7. Tizza-tovon bugimi va tovonning yopik shikastlanishlarida birinchi yordam unga transport shinalarini kuyish va bemorni maxsus davolash muassasalariga olib borishdan iborat buladi.

UMUMIY MA'LUMOT	
IMMOBILIZATSİYA ATAMASI	
IMMOBILIZATSİYA TURLARI	
KO'RSATMALAR	
VOSITALAR	
ASOSIY QOIDALARI	
BOSH VA BO'YIN	
UMUMURTQA POQG'ONASI VA TOS	
QUL VA OYOQLAR	
YATROGENIYA	

dan bintli bog'lam o'rab tashlash, bunda albata oyoq yoki qo'lni qon bilan ta'ymenlanishi buziladi natijada oyoq yoki qo'lni gangrenasiga sabab bo'ladi, bu tibbiyot tilida yatrogeniya deyiladi. Afsuski qo'l-oyoq magazinda sotilmaydi.

4. Yana bir xavfli xatoliklarga, shinani bint bilan o'rashda keragidan ortiq qattiq siqb o'ralgan bo'lса, qo'l-oyoqlarda shish kuzatilishi, qon bilan ta'ymenlanishini buzilishi, sezuvchanligini buzilishi kabi asoratlar sodir bo'ladi, bu ham yatrogeniya.

5. Yilni sovuq fasllarida shikastlangan qo'l-oyoqlarni etarli darajada isitmasdan shina qo'yilgan bo'lса yoki gips qo'yilgan bo'lса shikastlangan qo'l-oyoqlarni sovuq urish asorati kelib chiqadi.

